JAROSLAV MALINA

PAVEL TASOVSKÝ

NADACE UNIVERSITAS
BRNO 2026

Pavel Tasovský, *Tři Grácie*, 2022, kolorovaná ocel, mrákotínská žula, 307 × 95 × 95 cm. Předpolí Galerie 12 v Náměšti nad Oslavou, kterou vede Ludmila „Charis“ Tasovská, Mistrova celoživotní múza.

Pavel Tasovský, *Three Graces*, 2022, coloured steel, Mrákotín granite, 307 × 95 × 95 cm. Foreground of Gallery 12 in Náměšť nad Oslavou, led by Ludmila “Charis” Tasovská, the Master’s lifelong muse.

Pavel Tasovský, *Štír*, z cyklu *Zvěrokruh*, 2022–2023, kovaná ocel, žula, 288 × 147 × 170 cm, Náměšť nad Oslavou.

Štír je Mistrovým emblematickým znamením. Nepřekvapí proto, že jeho zpodobení nad ostatními znameními zvěrokruhu rozměrově dominuje, ani že svým důmyslným umístěním spolu s barokním mostem nad řekou vévodí městskému *geniu loci*.

Pavel Tasovský, *Scorpion (Scorpius)*, from the cycle *Zodiac*, 2022–2023, forged steel, granite, 288 × 147 × 170 cm, Náměšť nad Oslavou.

Scorpion is the Master’s emblematic sign. It is therefore not surprising that its depiction dominates over the other signs of its zodiac in terms of size, as well as its ingenious location together with the Baroque bridge over the river dominates the city’s *genius loci*.

PAVEL TASOVSKÝ

vou podporou:

Realizaci knižního projektu podpořily tyto subjekty:

Nadace Universitas

Fontana R, s. r. o., Příkop 4, 602 00 Brno

Galerie 12, Kaštanová 12, 675 71 Náměšť nad Oslavou

Autor © Jaroslav Malina, 2026

Spoluautoři © Marek Buš, Jan Dočekal, Karel Fuksa, Michal Halva, Zdena Höhmová, Bohumil Chalupníček, Vladimír Javorský, Miroslav Kemel, Jan Kotačka, Valér Kováč, Jiří Neuwirt, Bolek Polívka, Božena Rossí, Karel Rossí, David Vávra, Antonín Vojtek, 2026

Typografie a sazba © Jiří Eliška, 2026

Ilustrace na přední straně přebalu a desky: Pavel Tasovský, *Kinetický objekt Stébla,* 2011, nerezová ocel, 450 × 800 × 800 cm, Univerzitní kampus Masarykovy univerzity v Brně-Bohunicích. Ilustrace na zadní straně přebalu a desky: Pavel Tasovský, *Pocta Prométheovi* (podle návrhu sochaře Pavla Krbálka), 2002, svařovaná ocel, 800 × 420 × 170 cm, hrad Helfštýn, u Týna nad Bečvou (okres Přerov).

Ilustrace © Pavel Tasovský, 2026

Fotografie © Zuzana Bucholcerová, Antonín Cikánek, Michal Halva, Lukáš Kokeš, Jan Lauro, Jaroslav Malina, Jan Mikolášek, Jiří Polehla, Aleš Svoboda, Ludmila Tasovská, Pavel Tasovský mladší. Pavel Tasovský, Igor Zacharov, Bořek Zasadil, Archiv Nadace Universitas, Archiv Pavla Tasovského, 2026

Translation © Jaroslav Malina, 2026

Recenzenti: doc. PhDr. Václav Soukup, CSc., PhDr. Jaroslav Štěpaník, 2026

Vydala © Nadace Universitas v Brně, 2026

Tisk: Tiskárna Didot, spol. s r. o., Trnkova 119, 628 00 Brno

ISBN 978-80-909470-2-3

Tato kniha ani jakákoli její část nesmí být přetiskována, kopírována či jiným způsobem rozšiřována bez výslovného povolení vydavatele.

OBSAH

10 ZVĚROKRUŽNÝ ŽIVOTABĚH
17 DÍLO
17 **O železe, železářství a kovářství**
19 **Sochy a plastiky**
19 *Tvorové*
23 *Hlavy*
28 *Homo eroticus*
41 *In vino veritas*
46 *Špacírky pro „Stouny“*
48 *Sisyfos*
50 *Echó*
51 *Cyklisté*
54 *Ready made a bizarní objekty*
55 *Zvěrokruh*
67 *Křížová cesta*
73 *Lunární kalendáře*
76 *Křídla*
78 *Vinařští patroni*
80 *Mlčení*
81 **Monumentální objekty**
81 *Otevřeno*
82 *Mezi kruhy*
82 *Beran*
82 *Páv*
83 *Vejce*
83 *Vlna*
83 *Ne*
83 *Uroboros*
84 **Realizace**
85 *ANO / YES aneb Foucaultovo kyvadlo*
86 *Šachy pro Helfštýn*
88 *Memoria pro Slavkovice*
89 *Brána a mříže pro Pivovar Regent*
90 *Stébla pro Univerzitní kampus Masarykovy univerzity*
91 *Te hominem esse memento pro Kostnici u sv. Jakuba v Brně*
94 *Plastika Mezi krajinou a obrazem pro společnost Hama*
95 *Vinný sklep pro rakouský Dorfgastein*
96 *Portál pro brněnskou podzemní katedrálu*
97 *Funerální objekty ve Vílanci*
98 *Grácie v moravské krajině*

99 V POHLEDU KOLEGŮ A PŘÁTEL
99 Kovový páv / *Marek Buš*
99 Ten, který to umí s ocelí / *Jan Dočekal*
100 Kovář / *Karel Fuksa*
101 Kovej, kovej, kovářičku / *Michal Halva*
103 Poprvé v kovárně u sochaře Pavla Tasovského / *Zdena Höhmová*
104 Hudba a železo / *Bohumil Chalupníček*
106 Být / *Vladimír Javorský*
106 Rovnováha větru a železa / *Miroslav Kemel*
107 Člověk s „Č“ / *Jan Kotačka*

107 Mistr kovu / *Valér Kováč*
107 Inter arma silent musae / *Jiří Neuwirt*
108 Břetina / *Bolek Polívka et alii*
109 Milí Tasovští / *Božena a Karel Rossí*
109 Paleta vjemů / *David Vávra*
111 Železná hůl / *Antonín Vojtek*

112 ŽIVOTOPISNÁ DATA

113 DOKUMENTACE DÍLA
113 Výstavy
119 Realizace v architektuře a krajině
123 Zastoupení ve sbírkách
123 Ilustrace v knihách
124 Ocenění

125 LITERATURA A PRAMENY
127 AUTOŘI KNIHY
130 Autoři fotografií
131 SUMMARY
133 OBRAZOVÁ PŘÍLOHA
160 Kontinuita

Pavel Tasovský ve svém království s obrazem *Kovárna Tasovský* od vnučky They Tasovské k jeho pětašedesátým narozeninám.
Pavel Tasovský in his kingdom with the painting *Smithy Tasovský* by his granddaughter Thea Tasovská for his sixty-fifth birthday.

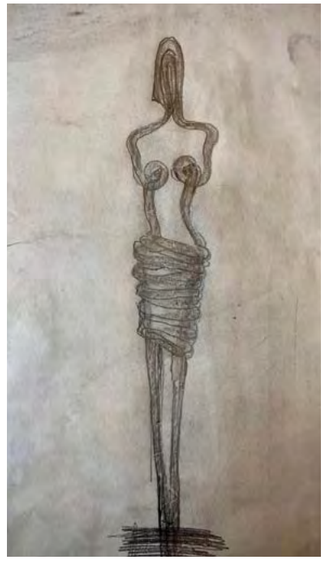
Thea Tasovská, *Kovárna Tasovský*, 2025, akryl, plátno, 25 × 30 cm.
Thea Tasovská, *Smithy Tasovský*, 2025, acrylic, canvas, 25 × 30 cm.

Geneze Panny

Prvního dne vymyšlena.
Druhého dne nakreslena.
Třetího dne vytvořena.

Genesis of Virgin

Invented on the first day.
Drawn on the next day.
Created on the third day.

Pavel Tasovský, *Zrození Panny*, 2025, kovaná, patinovaná ocel, žula, 70 × 10 × 10 cm.
Pavel Tasovský, *The Birth of Virgin*, 2025, forged, patinated steel, granite, 70 × 10 × 10 cm.
Signum Pavla Tasovského (dole uprostřed).
Signum of Pavel Tasovský (bottom middle).

ZVĚROKRUŽNÝ ŽIVOTABĚH

Pavel Tasovský se narodil 22. 11. 1960 v Brně, je Štír. Patří tedy k lidem, kteří

k hlubokým citům a k věrnosti byli stvořeni,
jimž bůh Pluto vládne z podzemí
a Héfaistos z Olympu.

Berme to jako výsadu.

Zastrašeni chřestivými instrumenty štíra,
představují si mnozí pichlavého strůjce úkladů,
který na bitevním poli záludně útočí zezadu.

Kdo ale se Štírem smlouvu uzavírá,
jako třeba Héfaistova Charis, zvaná zde Ludmila,
okusí hypnotické vášně, jež fantazií nešetří
ani v jiskřivě podzimním chvějivém povětří.

A na malé žárlivé píchnutí se přece neumírá.
Jen prosím nedráždit tu jedovatou bublinku,
co záhadný Pluto dal Štírům do vínku.

Poškorpení

Sochař a umělecký kovář Pavel Tasovský
uměleckým výzvám jako Cellini s úspěchem čelí
a taky v žárlivosti Benvenuta následuje s pílí včelí.
Tuše Othellův syndrom v záhybech jejich duše,
soudím, že onu tajnou melodramatickou žárlivost
provětralo by zaujetí pro letectví nebo myslivost…

(Škorpení bylo podnětné: Pavel Tasovský se začal věnovat aviatice.)

Pavel Tasovský se svým dosavadním uměleckým, společenským i osobním životem ukázal práv šíře a hloubky svého zvěrokružného předurčení. Při volbě životní dráhy byl ovlivněn svým otcem, který byl malířem, restaurátorem a vůbec všestranným výtvarníkem. Přirozený talent rozvíjel důkladným řemeslným a uměleckým školením. Absolvoval Školu uměleckých řemesel v Praze závěrečnou prací *Zvěrokruh* (1978), odborný kurz muzejních konzervátorů v Moravském zemském muzeu v Brně (1981–1982) a Mistrovskou školu uměleckých řemesel v Praze (1998–1999) závěrečnou prací *Hamounovo křeslo*. Vedle školy se na utváření jeho dalšího vývoje významně podílela praxe v kovářské dílně Uměleckých řemesel v Brně v letech 1978–1989. Pod vlivem řady znamenitých moravských kovářů pronikal zde do tajů tradičních kovářských metod a díky své zručnosti a kreativitě se podílel na realizaci významných zakázek pro důležité objekty moravské architektury (například Malovaný dům v Třebíči, hrad Špilberk, Moravské zemské muzeum, poutní kostel ve Křtinách). Záhy se také prosadil svými originálními artefakty na výstavách a kovářských sympoziích Hefaiston.
Tyto úspěchy a ohlasy jej v roce 1989 přivedly k založení umělecké kovářské dílny a ateliéru v Náměšti nad Oslavou. V průběhu doby zde vznikla řada znamenitých děl do historických objektů i současné architektury, která krášlí naše i zahraniční lokality (Belgie, Itálie, Německo, Rakousko, Švýcarsko, USA aj.). Ateliér se stal také školicím pracovištěm pro adepty uměleckého kovářství a sochařství, z nichž se mnozí stali významnými představiteli oboru. Přitom se stále intenzivněji a úspěšněji věnoval volné tvorbě, kterou prezentoval na uměleckých sympoziích, výstavách a stážích u nás a v zahraničí. V roce 2010 demonstroval své umění na konferenci uměleckých kovářů v Kalifornii, kde vytvořil kinetickou sochu s názvem *Ne*. V letech 2016–2018 působil v Belgii jako lektor v rámci Školy pro zachování kovářského řemesla. V roce 2018 byl pozván do Richmondu ve Virginii jako demonstrátor z Evropy, kde vytvořil společně se svým synem Pavlem a s americkými kolegy kinetickou sochu *Tanečnice*.

Jako osobnost uznávaná a respektovaná předními českými i zahraničními uměleckými kováři i historiky a kritiky umění se podílí na organizaci uměleckého a společenského života. Od roku 2003 pořádá společně s kastelánem náměšťského zámku Markem Bušem výstavy *Setkání* v zámku, zámeckém parku a v Galerii 12, kterou vede „jeho Charis“, manželka Ludmila Tasovská.
Volnou tvorbu Pavla Tasovského charakterizuje invence při volbě témat (mytologických, antropomorfních, zoomorfních…), originalita jejich ztvárnění a dokonalé zpracování užitých materiálů (corten,nerez, ocel, roxor a další tvárné kovy, kámen, sklo).
Od počátku dává průchod svému laskavě humornému pohledu na svět. Jeho artefakty a monumenty, ztvárňované až s dadaistickou hravostí a groteskností, jsou prosyceny hlubokou imaginací a bezbřehou, téměř surrealistickou fantazií. V proudu času se však stále více oprošťoval od kultivovaných ladných linií virtuózně opracovaných materiálů a směřoval k zjednodušení formy a využití přirozenosti materiálu až archetypálního vyznění. Neznamená to však, že by autor na svůj původní styl rezignoval, i v současné době volí ten z přístupů, který si daný námět vyžaduje.
Tvorbě v konečném materiálu předchází brilantní přípravná kresba, obvykle v tužkové skice. Přípravnou kresbu vyznává Tasovský jako první krok tvůrčího procesu. Umožňuje mu uchovat prchavou představu a slouží mu zároveň jako inspirace a podnět pro další kovářskou a sochařskou práci v definitivním materiálu. Mnohé z Tasovského kreslířských studií mohou však žít samy o sobě – nepředstavují totiž jen pouhý výchozí článek tvůrčího procesu, ale díky jeho objevným přístupům a vyhraněnému smyslu pro objem zvoleného výjevu nebo zobrazeného modelu, stejně jako díky jeho brilantnímu kreslířskému umu se vyznačují autonomními estetickými a výrazovými hodnotami. Tasovský tak následuje své sochařské předchůdce Josefa Mařatku, Jana Štursu, Břetislava Bendu, Karla Dvořáka, Bedřicha Stefana, Vincence Makovského nebo Josefa Wagnera a mnohé další, kteří učinili přípravnou kresbu svým neodmyslitelným výchozím tvůrčím počinem.
K jeho emblematickým tématům patří „zvěrokruh“; ztvárnil jej v několika cyklech, jež v roce 2023 vyvrcholily monumentálním souborem, který je jako „naučná cesta“ instalován v Náměšti nad Oslavou. Originální komorní a monumentální plastiky, sochy a objekty Pavla Tasovského zdobí naše i zahraniční veřejné prostory a soukromé sbírky i galerie a jako ilustrace řadu knih Jaroslava Maliny (*Ctnosti a neřesti, radosti a strasti: Encyklopedie s verši a obrazy*, 2016; *Hvězdopravné nebe zvěrokruhu nad námi provázené originálními texty, malbami a sochami*, 2019; *Úvod do caputologie: Hlava I – mírné ∞*, 2019; *Fíkové listy „cudnosti“ z doby křížových výprav: Deskripce, analýza a interpretace světového archeologického objevu*, 2021; *Dionýsos je na vině, že zalíbilo se nám ve víně. Víno ve výtvarných a básnických variacích*, 2023; *Víno v proudu času*, 2023; *Patroni vinařů / Patrons of Winemakers*, 2024, *Tenis humorně i vážně aneb z Česka do Wimbledonu a zase zpátky*, 2024, *Vinařské apokryfy a jiné grify*, 2024, *Výběr z pozoruhodných terroirů a vinařských objektů na Moravě a v Čechách*, 2025 aj.).
Tasovského dílo se vyznačuje vyzrálou řemeslnou zručností a nespoutanou uměleckou kreativitou; to ho řadí mezi nejvýznamnější představitele oboru uměleckého kovářství a sochařství v kovu ve světovém měřítku.
Patronem uměleckých kovářů a sochařů, tedy i Pavla Tasovského, je antický bůh ohně a kovářství Héfaistos (latinsky *Vulcanus*, „Vulkán“). Původně to byl maloasijský démon ohně, již u Homéra vystupuje jako bůh ohně, zdatný kovář a dovedný umělec, který postavil a zařídil paláce olympských bohů. Podle mytologie byl synem Dia a Héry, ale narodil se neduživý, se slabýma nohama. Když se chtěl zastat Héry ve sporu s Diem, shodil ho otec z Olympu na ostrov Lémnos, kde měl jednu ze svých kovářských dílen; jindy se toto svržení připisuje jeho matce Héře, která prý se ho chtěla po porodu zbavit pro jeho nehezkou postavu. Hermés s Dionýsem ho však lstí přivedli zpět na Olymp tak, že ho opili a posadili na osla. Na Olympu mu byla dána za manželku nejkrásnější z bohyň Afrodíté. (Podle jiné verze byla Héfaistovou manželkou bohyně půvabu Charis.) Nevzhledný a stále zaměstnaný Héfaistos se však opět stal tragikomickou postavou, když se rozhodl přistihnout *in flagranti* svou ženu s bohem kruté války Aréem (v římské mytologii *Mars*). Díky jemné zlaté síti, do níž oba milence lapil, se mu to sice podařilo, ale zároveň sklidil posměch všech přizvaných Olympanů.
Héfaistovi jako zručnému uměleckému kováři připisují mýty mnoho velkolepých artefaktů a objektů: palác Diův, blesky Diovy, zbroj Achilleovu, štít Athénin, šípy Erótovy, zlaté panny, které ho podpíraly při chůzi, nebo zlaté a stříbrné psy, kteří zdobili palác Alkinoův. Héfaistos vstoupil do oficiálního kultu a stal se patronem pilné a vynalézavé činnosti, byl uctíván především tam, kde se rozvíjela řemesla. Střediskem tu byl ostrov Lémnos, na řecké pevnině to byly Athény, kde mu byl zasvěcen chrám (Héfaisteion). V Athénách byl Héfaistos uctíván vedle bohyně Athény jako ochránce athénských řemeslníků. Jeho hlavním svátkem byla *Héfaisteia*, kdy se se na jeho počest pořádaly průvody s pochodněmi. Dokladem toho, že

jeho soukromý kult byl značně rozšířen v Malé Asii, jsou tamní vlastní jména (například *Héfaistión*; nositelem tohoto jména byl i vojevůdce a důvěrný přítel Alexandra Velikého) a mince s jeho vyobrazením. Řeckému Héfaistovi odpovídá v římské mytologii bůh *Vulcanus*.
Héfaistos byl v antickém výtvarném umění znázorňován poměrně málo. Jedním z dokladů je takzvaný Françoisův kratér, na němž malíř Kleitiás zachytil Héfaistův návrat na Olymp.

Kleitiás (malíř) – Ergotimos (hrnčíř), *Návrat Héfaista na Olymp*, mezi 570 a 565 př. n. l., attický černofigurový kratér (zhotovený v Athénách), výška 66 cm, Museo Archeologico, Florencie, Itálie.

Kleitias (painter) – Ergotimos (potter), *Return of Hephaestus to Olympus*, between 570 and 565 BC, Attic black-figure crater (made in Athens), height 66 cm, Museo Archeologico, Florence, Italy.

Detail zachycuje Héfaista na oslu; doprovázejí jej rozverní Siléni, daimoni plodnosti v přírodě, která se projevovala jejich chlípností.

Postava Héfaista a jeho osudy později inspirovaly ke ztvárnění řadu malířů, sochařů, uměleckých kovářů. Umělce upoutala zejména scéna „in flagranti“. Raně renesanční umělci, například Andrea Mantegna (1431–1506), ji pojali ještě bez vypjatých erotických konotací.

◂ Andrea Mantegna, *Parnas* (též známo pod názvem *Mars a Venuše / Arés a Afrodíta*), 1496–1497, olej, a tempera, plátno, 159 × 192 cm, Musée du Louvre, Paříž, Francie.

Andrea Mantegna, *Parnassus* (also known as *Mars and Venus / Ares and Aphrodite*), 1496–1497, oil and tempera, canvas, 159 × 192 cm, Musée du Louvre, Paris, France.

Parnas je řecké pohoří v blízkosti Korintského zálivu. Ve starověku bylo zasvěceno Múzám a Apollónovi, bohu světla a slunce (měl epiteton *Foibos*, „zářící“), jenž byl garantem harmonie a božského pořádku, ochráncem před nemocemi a epidemiemi a patronem tvůrčí, múzické činnosti. Umělci, zejména básníci, se na Parnas vydávají na Pégasu, bílém okřídleném koni; tam se jim dostává inspirace a těm nejlepším z nich i spočinutí ve společenství nádherných Múz a věčně krásného a mladého boha Apollóna, jemuž byl zasvěcen vavřín. Mantegna scénu obohatil o mileneckou dvojici Area a Afrodíty (Marta a Venuše), kterou ze své kovářské dílny sleduje zhrzený Héfaistos (Vulkán).

V pozdní renesanci, zvláště v období manýrismu ke konci 16. století, kdy se umělci v celé Evropě zabývali tím, že pro své chlebodárce na zakázku vytvářeli obrazy erotických snů, se Héfaistovo přistižení a odhalení milenecké dvojice vyznačuje vypjatým erotismem. Třebaže tón udávaly konvence, stylové vymezení bylo velkorysé a ponechávalo prostor pro díla jako Tintorettův obraz *Mars a Venuše odhaleni Vulkánem* s jeho zvláštním členěním prostoru a překypující benátskou nádherou barev.

Tintoretto, *Mars a Venuše odhaleni Vulkánem*, kolem 1555, olej, plátno, 135 × 198 cm, Alte Pinakothek, Mnichov, Německo.

Tintoretto, *Mars and Venus Revealed by Vulcan*, c. 1555, oil, canvas, 135 × 198 cm, Alte Pinakothek, Munich, Germany.

Tehdy mohla rovněž vzniknout díla Vláma Bartholomea Sprangera (1546–1611), dvorního malíře císaře Rudolfa II., pro něhož v 80. letech 16. století, krátce po svém příchodu do Prahy, vytvořil cyklus obrazů inspirovaný převážně příběhy Ovidiových *Proměn* (*Odysseus a Kirké, Salmakis a Hermafrodítos, Venuše a Mars, překvapení Merkurem* aj.); na začátku 90. let 16. století namaloval další erotický cyklus, tentokrát podnícený Venušinými dobrodružstvími. K obdobným tématům se vracel i ve svých pozdních dílech: *Amor opouštějící Psýché, Venuše a Adonis, Venuše v dílně Vulkánově* aj. Sprangerovy mytologické malby patří k nejzábavnějším pracím mezinárodního manýrismu, které volně zacházejí s erotikou. Například jeho obraz *Vulkán a Maia* obratně vzbuzuje erotické pocity záměrným využitím kontrastů: jednak věkovým rozdílem mezi milenci, jednak polohou Maiina těla: zadržena Vulkánem jako by se vzpírala jeho náporu, takže se divákovi nabízí pohled na křivku jejích „smyslných“ boků.

Bartholomeus Spranger, *Vulkán a Maia*, mezi 1575 a 1580, olej, měděný plech, 23 × 18 cm, Kunsthistorisches Museum, Vídeň, Rakousko.

Bartholomeus Spranger, *Vulcan and Maia*, between 1575 and 1580, oil, copper sheet, 23 × 18 cm, Kunsthistorisches Museum, Vienna, Austria.

Héfaistos byl podváděn, ale ani on nebyl vzorem ctnosti – zde usiluje o mladičkou Maiu, jednu z Plejad, sedmi dcer Atlantových.

Dále lze uvést tato zobrazení Héfaista ve výtvarném umění: Baccio Bianco, *Héfaistos*, asi 1625–1630, nástěnná malba ve Valdštejnském paláci v Praze; Diego Velázquez, *Apollón ve Vulkánově kovárně*, 1630, olej, plátno; Anthonis van Dyck, *Venuše v dílně Vulkánově*, kolem 1630–1632, olej, plátno; Peter Paul Rubens, *Vulkán kovající blesky pro Jupitera*, mezi 1636 a 1638, olej, plátno; Jan Rudolf Bys, *Venuše objednává u Vulkána zbroj pro svého syna Aenea*, kolem 1700, nástěnná malba, Strakovský palác v Praze; Carlo Carlone, *Héfaistos*, 1727–1730, nástěnná malba, Clam-Gallasův palác v Praze; Paolo della Stella, *Vulkán a Merkur*, kolem poloviny 16. století, reliéf na letohrádku Belvederu v Praze; Matyáš Bernard Braun, *Vulkán*, kolem 1715, pískovec (Národní galerie Zbraslav).

Bůh ohně a kovářství je vděčen umělcům za výtvarná zpodobení a šíření slávy, a proto rád poskytl své jméno a patronát mezinárodnímu setkávání uměleckých kovářů – *Hefaiston*. Tvůrčí setkávání, popularizující umělecké kovářství, se konají pravidelně od roku 1982 na hradě Helfštýn u Lipníka nad Bečvou. Vznikají zde nová díla, vystavené artefakty a objekty bývají rozdělené do různých kategorií – klasické i umělecké kovářství, šperky, zbraně i kovolitecké práce. Pavel Tasovský patří k nejaktivnějším účastníkům.
Héfaistos je na svého žáka a pokračovatele hrdý, na jeho umělecké úspěchy nežárlí; jen si občas povzdechne:

„Mohl jsem dosíci nadoblačných výšin jako konceptuální umělecký kovář,
kdybych si hleděl řemesla a nechoval se v manželství jako nekoncepční tmář.
Nachytat přelétavou všehoschopnou Afrodítu s mocným Areem in flagranti,
nelze se pak divit, že mi olympští bohové zatrhli všechny umělecké granty.

Oč důmyslněji a prozíravěji dbal můj náměšťský žák na svou fýsis,
když si vzal za ženu okouzlující a milující múzu, charizmatickou Charis!“

Antonín Procházka, *Afrodíté, Arés a Héfaistos* (též známo pod názvem *Afrodíté a Arés polapení Héfaistem do zlaté sítě*), 1942, olej, plátno, 95,5 × 120 cm, soukromá sbírka.

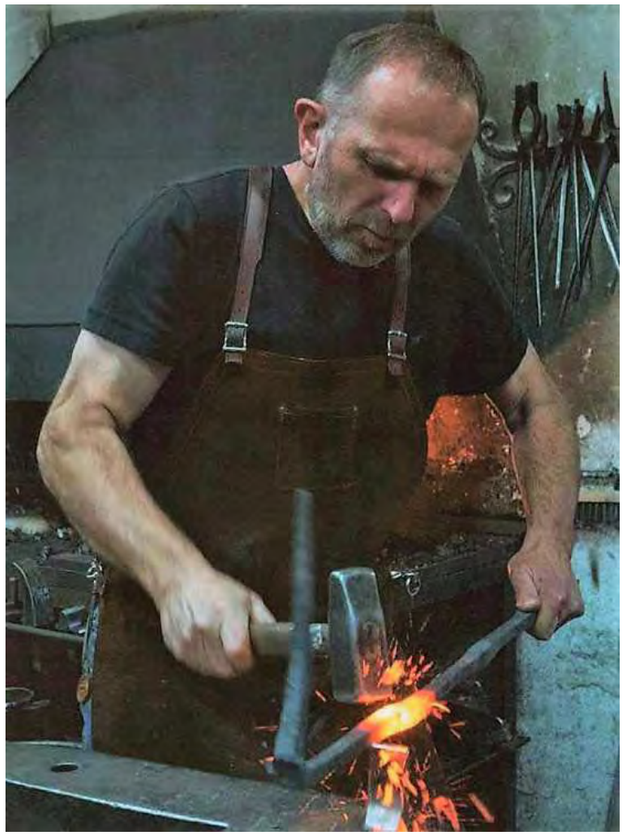
Antonín Procházka, *Aphrodite, Ares and Hephaestus* (also known as *Aphrodite and Ares Caught in a Golden Net by Hephaestus*), 1942, oil on canvas, 95.5 × 120 cm, private collection.

Héfaisteion Pavla Tasovského – Kovárna a ateliér, Bítešská 8, Náměšť nad Oslavou; v předpolí (zleva doprava): *Otevřeno, Beran, Vlna, Uroboros, Voda, Spirála, Páv.*

Pavel Tasovský’s Hephaesteion–Forge and Studio, Bítešská 8, Náměšť nad Oslavou; in foreground (from left to right): *Opened, Aries, Wawe, Ouroboros, Water, Spiral, Peacock*.

Pavel Tasovský ve svém náměšťském Héfaisteiu, 2020; Héfaisteion je svatyně Héfaistova v Athénách na návrší nad agorou. Je to nejlépe dochovaný řecký chrám, půdorysně je řešen jako Parthenón.

Pavel Tasovský in his Hephaesteion in Náměšť nad Oslavou, 2020; The Hephaesteion is a sanctuary of Hephaestus in Athens, on a hill above the agora. It is the best preserved Greek temple, the ground plan is designed as the Parthenon.

V této svatyni vytváří Mistr svá díla, která se díky jeho fýsis (z řeckého *fyó*, „rostu, vzrůstám“; *fýsis*, „příroda, tělo“) vyznačují neustálou variabilitou, proměnlivostí a neuchopitelností. Ta ho řadí mezi nejvýznamnější představitele oboru uměleckého kovářství a sochařství v kovu ve světovém měřítku.

O železe, železářství a kovářství

Již člověk doby kamenné znal vlastnosti hornin a minerálů mnohem lépe než většina z nás; pouze ovšem na základě bohatých empirických zkušeností, neboť takové vědy jako mineralogie, petrologie nebo geologie neexistovaly. Tak jak rozlišoval kameny a jejich vlastnosti, znal i v přírodě se vyskytující kovy. Tyto suroviny si postupně osvojoval a vyráběl z nich nástroje, zbraně i ozdoby. Podle toho vytvořil v roce 1836 dánský archeolog Christian Jürgensen Thomsen (1788–1865) systém tří period, když nejstarší dějiny lidstva rozdělil na dobu kamennou, dobu bronzovou a dobu železnou.

Kovářství jako řemeslo vzniklo v souvislosti s železářstvím ve starší době železné. Železo (latinsky *ferrum*, chemická značka Fe) představuje (vedle hliníku) nejčetnější kovový prvek v zemské kůře, vyskytující se ve sloučeninách – v železných rudách různého původu a složení (hnědel, krevel), z nichž se získával snadněji a za nižší teploty než měď nebo cín, ačkoli bod tání železa je nejvyšší ze všech tří uvedených kovů – 1539 °C. V pravěku bylo na Předním východě využíváno nejprve vzácné meteorické železo, které však není vhodné pro zpracování a mohlo mít spíše mimopraktický (kultovní) význam. Později se železo objevilo patrně jako vedlejší produkt tavby měděných rud, pokud při ní železné rudy tvořily struskotvornou přísadu.

Pro praktické užití měla význam povrchově dostupná ložiska sedimentárních rud – hodnotnějšího, ale hůře tavitelného krevele, rozšířenějšího a častěji užívaného hnědele – včetně nekvalitních tzv. bahenních rud, gosanů („železných klobouků“, zvětralých svrchních poloh rudních ložisek těsně při povrchu země), nebo dokonce chudých železitých pískovců. Těžba byla povrchová či jámová na výchozech (hloubková nezačala dříve než v době laténské).

Ve věrohodných souvislostech se železo na Předním východě poprvé objevuje již po polovině 3. tisíciletí př. n. l. na pohřebištích v Uru a Alaca Hüyüku. Bylo zde užito k výrobě ceremoniálních zbraní (dýka se železnou čepelí a zlatem plátovanou rukojetí). Je zmiňováno ve starobabylonských textech v Mari, v polovině 2. tisíciletí v Nuzi, avšak početnější dokumentace z 2. tisíciletí př. n. l. pochází pouze z Anatólie. Železo je v tamní písemné tradici traktováno jako mimořádný, až magickými silami obdařený materiál. Asyrští kupci v Malé Asii jsou ochotni spáchat ve jménu ceněné suroviny nejrůznější přestupky, pašovat i strpět vězení. Chetitští písaři spatřují v železe symbol pevnosti a trvanlivosti a železný trůn a žezlo považují za královské insignie, za ztělesnění moci a svrchovanosti. Pokud je železo v 1. polovině 2. tisíciletí př. n. l. užito k zhotovení náčiní či zbraní, lze vždy vystopovat zvláštní symbolické souvislosti. Teprve po polovině 2. tisíciletí př. n. l. je častěji uváděna i běžná výzbroj, výstroj a pracovní prostředky. Přesto i tehdy převážné procento dokladů hovoří o železných figurkách, kultovních nádobách, ozdobách či jejich částech. Chetitští kováři rozlišují v zásadě dva druhy suroviny: (prosté) „železo“ a „železo z nebes“ (interpretované obvykle jako meteorické železo – jakkoliv údaje pro takový výklad jsou zatím ambivalentní); vlastní železo pak ještě může mít přívlastek „z pece“, případně „dobré“.

Laboratorní analýzy prokázaly, že jednoduché kované železo zdaleka nedosahovalo kvalit bronzu: bylo měkčí, nedalo se dobře vybrousit, snadno podléhalo korozi. Proč tedy vytlačilo bronz z praktického použití? Názory se stále ještě tříbí, zdá se však, že hlavním důvodem byly bohaté zásoby a dobrá dostupnost železné rudy na celém Předním východě, zatímco cín bylo nutno zdaleka a s vysokými náklady dovážet. Vyžadovalo však zcela odlišnou technologii (v chetitské říši také se železem pracovali specializovaní kováři). Vysoká tavicí teplota nedovolovala v podmínkách Předního východu tavbu a odlévání do forem, jak byli staří kovolijci (kovolitci) zvyklí. Do požadované formy je bylo potřeba kovat v pevném stavu. Jakmile ovšem kováři vynalezli (snad ve 12.–11. století př. n. l. ve východním Středomoří) techniku kalení a karburizace železa (či oceli), získali surovinu, která předčila i nejlepší bronz: tvrdší, trvanlivější, schopnou udržet ostří, případně je vždy znovu uspokojivě upravit. Především ovšem získali surovinu relativně velmi levnou, přístupnou i drobným rolníkům a řemeslníkům k výrobě dokonalejších nástrojů – a také vojákům k výrobě účinnějších zbraní.

Zpracování železných rud bylo v pravěku a starověku posledním krokem ve zdokonalování výrobních technologií a stalo se nakonec zdrojem levného kovového materiálu pro hromadnou výrobu v době halštatské. Surovina pro výrobu železa se získávala těžbou dostupných rudních zdrojů, ve srovnání se surovinami pro výrobu bronzu početnějších, ale vcelku málo kvalitních. Získaná ruda se drtila a pražila, poté tavila v jednoduchých pecích (tzv. přímá redukce) na místech blízkých rudním zdrojům; z doby halštatské takové pece vcelku neznáme, nacházíme spíše jen stopy výroby v podobě zlomků rud či strusky

v sídlištních objektech. V tehdejších pecích, užívajících dřevěné uhlí, se nedosahovalo teploty potřebné k roztavení, produktem byla nečistá měkká houbovitá hmota prostoupená struskou, s nízkým obsahem uhlíku, kujná za studena; ta byla dále zbavena nečistot vykováním a přenášena do kováren. Zpracovatelským odvětvím bylo kovářství, už ne kovolitectví, protože železná litina se v pravěku nevyráběla vzhledem k nemožnosti dosáhnout v pecích potřebné teploty. Surové železo bylo někdy pro distribuci tvarováno do podoby hřiven.

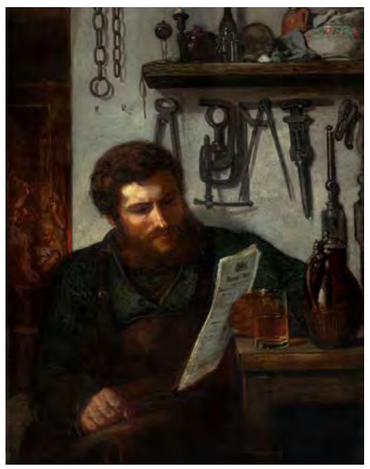
Zpočátku bylo železo hospodářsky nevýznamné, často spíše prestižní, dokonce se užívalo k zdobení bronzových předmětů (nýty na bronzových mečích, vložky na sošce býka z Býčí skály v Moravském krasu apod.). K nám se zprvu dostávalo ojedinělými importy z jihu a jihovýchodu už od střední doby bronzové ve formě drobných předmětů, od pozdní doby bronzové (8. století př. n. l.) i jako zbraně a nástroje, kombinované někdy ještě s bronzem (například meče s železnou čepelí), jindy celoželezné (oštěpy). Brzy nato začíná domácí výroba nástrojů (dláta, nože, srpy aj., napodobující tvary bronzové industrie), pak i zbraní. Od 7. století př. n. l. nový kov konečně významem převýšil bronz, do značné míry asi kvůli tomu, že bronzová metalurgie upadala vinou pozvolného vyčerpání dostupných rudních zdrojů, zejména cínu, a snad i kvůli přerušení jejich dálkové distribuce pod vlivem společenské krize v 8. století př. n. l.

Prvotní železo bylo ovšem nekvalitní, nedosahovalo hodnoty bronzu a plně se prosadilo teprve po objevu kalení, vedoucímu k výrobě oceli. Rozvoj relativně jednodušší a levnější železářské výroby spadá do doby halštatské (od 7. století př. n. l.). Teprve tehdy železo vytlačilo bronz i přežívající kámen a ovládlo výrobu až do novověku. První skutečné hutě a železářské dílny zřizovali však až Keltové, kteří u nás v době laténské vytvořili první civilizaci plné doby železné.

Kováři pomocí speciálního kovářského nářadí (kladiva, kleště aj.) i zařízení (kovářská výheň aj.) zpracovávali surové železo za studena i za tepla specifickými kovářskými technikami (pěchování, vytahování, hrocení, ostření, ohýbání, kroucení; svařování, žíhání, kalení, popouštění a další techniky zdokonalující užitné vlastnosti železa a finálních výrobků). V nativních a tradičních kulturách je kovářství (stejně jako kovolitectví a další práce spjaté s kovy) často považováno za posvátnou činnost, spojenou s rituály a magií a předávanou z pokolení na pokolení jako dědičné řemeslo. Obdobné pojetí se předpokládá i pro pravěké období.

Kováři

Sladké a líbivé zátiší s ovocem a kytkami to není,
idylickému obrazu vévodí ikona krotitele ohně – kováře.
Jako ten z Lešetína, „chlapík, jak se sluší“, pracovitý Jech.
Interpretace obrazu se v očích kritiků a doby stále mění,
prastaré řemeslo se ale i v našem století prosadit dokáže,
kovadliny ještě zvoní, do výhně dmýchá kovářský měch,
rodí se nové dílo, jak Héfaistos káže,
ale vždy po perné práci a v potu tváře…

◂ Karel Purkyně, *Podobizna kováře Jecha*, 1860, olej, plátno, 139 × 106 cm, Národní galerie v Praze.
Karel Purkyně, *Portrait of the Blacksmith Jech*, 1860, oil, canvas, 139 × 106 cm, National Gallery in Prague.

Pražský kovář Josef Jech měl dílnu v Poštovské ulici. Jeho portrét je ústředním motivem, který doplňuje soubor zátiší, zachycujících kovářské náčiní i předměty domácí potřeby; v průhledu do dílny jsou zobrazeni kovářovi pomocníci.

Lešetínský kovář je název veršované povídky Svatopluka Čecha; vyšla v roce 1883, ale záhy byla konfiskována a znovu otištěna až v roce 1892 v USA a v roce 1899 v autorových Sebraných spisech. Má vlastenecký náboj a je alegorickou výzvou Čechům k zápasu s německou ekonomickou a kulturní expanzí. Venkovskou idylu Lešetína jednoho dne změní cizí podnikatelé, kteří začnou skupovat pozemky a na nich stavět továrnu. Lidé, kteří za lákavé ceny prodali půdu, začali pracovat v továrně nebo odešli do ciziny. Noví majitelé usilují o každý pozemek, a nakonec se jim podvolí všichni kromě kováře, který ví, že by si prodejem kovárny zničil domov. Jeho služby už nejsou zapotřebí, a tak musí propustit svého učedníka Václava, který miluje jeho dceru Lidušku. Václav odejde do světa a slibuje, že se vrátí, až si vydělá dost peněz na založení vlastního živobytí. Není práce, kovárna pustne, ale kovář je neústupný. Postupně se vracejí bývalí obyvatelé Lešetína, kterým se v cizině nedařilo. Jsou chudí a s kovářem v čele plánují odpor. Ukují si zbraně, a když přijdou ozbrojenci s vykonstruovaným obviněním, zaútočí. Kovář je však zděšen, když povstalci zapálí továrnu a majitele zabijí. Na odplatu je zabit kovář jako iniciátor útoku. Když umírá, vrátí se Václav a sděluje, že byl ve světě úspěšný. Také se dozvěděl, že syn majitele továrny, který ji zdědil, hodlá vše prodat původním obyvatelům a z Lešetína odejít. Kovář umírá šťastně tam, kde se narodil, ví, že se nepodvolil marně. Vyhroceně národní poselství může dnes na někoho působit zvetšele, na jiného jako alegorie globalizovaného světa a aktuální situace naší země.

Sochy a plastiky

Pavel Tasovský dal ve své sochařské tvorbě od počátku průchod svému pohledu na svět – laskavému humornému nadhledu ztvárněnému až s dadaistickou hravostí a groteskností. V proudu času se však stále více oprošťoval od kultivovaných ladných linií virtuózně opracovaných materiálů a směřoval k zjednodušení formy a využití přirozenosti materiálu až archetypálního vyznění. Neznamená to však, že by autor na svůj původní styl rezignoval, i v současné době volí ten z přístupů, který si daný námět vyžaduje.

Tvorové

Řadu svých rabelaisovsky bizarních kreací, mezi nimiž nacházíme i theriantropy (bytosti kombinující prvky lidské a zvířecí), řadí autor do cyklu *Tvorové*. Některé z nich by mohly ilustrovat starověké a středověké bestiáře. Do jakého druhu či řádu by Tasovského výtvory zařadil zakladatel botanické a zoologické systematiky Carl von Linné (1707–1778)? Některé z nich možná do kolonky *Antropomorpha* (latinsky„lidský druh“, doslova „člověkotvaří“). V ní figuruje člověk *(Homo sapiens)*, jenž je podle jednoho z Aristotelových výměrů *zóon logon echón* („tvor mající řeč či rozum“). Právě užívání „symbolických forem“ (Ernst Cassirer) odlišují lidská společenství od společenství zvířecích. Opravdu?

Antropomorpha alias Člověkotvaří
se leckdy chovají jak Člověkozmaří,
anděl s ďáblem se v nich sváří:
jedni tvoří, druzí boří,
jedni láskou hoří,
jiní zlobou moří.

Jak se tvoři i netvoři asi zatváří,
až jedni i druzí stanou
před milostivou Božskou tváří:

„Vaše hodina nastala, zbývá chvilka jen malá.
Homini plurima ex homine sunt mala.

Homo humus, fama fumus, finis cinis.

Fiat!“

Pavel Tasovský, *Tvor I*, 2001, z cyklu *Tvorové*, kovaná ocel, žula, 21 × 25 × 11 cm.
Pavel Tasovský, *Creature I*, 2001, from the cycle *Creatures*, forged steel, granite, 21 × 25 × 11 cm.

Pavel Tasovský, *Tvor na vrcholu*, 2005, z cyklu *Tvorové*, kovaná ocel, kámen, 69 × 30 × 22 cm.
Pavel Tasovský, *Creature on the Top*, 2005, from the cycle *Creatures*, forged steel, stone, 69 × 30 × 22 cm.

Pavel Tasovský, *Netvor*, 2006, z cyklu *Tvorové*, kovaná ocel, vápenec, 28 × 25 × 16 cm.
Pavel Tasovský, *Monster*, 2006, from the cycle *Creatures*, forged steel, limestone, 28 × 25 × 16 cm.

Pavel Tasovský, *Tvor z Provence*, 2018, z cyklu *Tvorové*, ocel, vápenec z Provence, 48 × 45 × 18 cm.
Pavel Tasovský, *Creature from Provence*, 2018, from the cycle *Creatures*, steel, limestone from Provence, 48 × 45 × 18 cm.

Pavel Tasovský, *Tvor II*, 2020, z cyklu *Tvorové*, reliéf, patinovaná ocel, 80 × 60 cm.
Pavel Tasovský, *Creature II*, 2020, from the cycle *Creatures*, relief, patinated steel, 80 × 60 cm.

Pavel Tasovský, *Modrý tvor*, 2020, z cyklu *Tvorové*, reliéf, kolorovaná ocel, 80 × 60 cm.
Pavel Tasovský, *Blue Creature*, 2020, from the cycle *Creatures*, relief, coloured steel, 80 × 60 cm.

Hlavy

Ve volném cyklu *Hlavy*, ke kterému se Pavel Tasovský průběžně vrací, si bere na paškál lidské ctnosti a neřesti, radosti a strasti, moudrosti a hlouposti. Každý z jazyků světa má pojmenování pro hlavu a úsloví, přísloví a fráze s ní spjaté. Na světě je věru mnoho hlav – chytré, hloupé, umíněné, nápadité, škodolibé… Ani samotné lidské tělo nemá jen jednu hlavu! Ta, ve které přebývá mozek a smyslové orgány, není v těle sama. Kromě ní vlastní hlavu například dolní čelist (ta dokonce dvě), každý z dvanácti párů žeber má vlastní hlavičku; pažní kost, stehenní, vřetenní, loketní a lýtkové kosti, také záprstní kosti ruky, nohy, každá disponuje svojí tvrdou hlavou či hlavičkou. Za kostmi nezaostávají ani svaly, většinou vlastní sice jen jednu hlavu, ale jsou i rozmarnější svaly se dvěma, třemi, a dokonce i se čtyřmi hlavami. Hlavu má také jedna z nejdůležitějších žláz v lidském těle, a to slinivka břišní. Není divu, že se někdy divíme tomu, jak jsme se v určité situaci nedobře či podvojně makarónsky rozhodli! Jak může být řízeno naše tělo, když si drží tolik hlav? Výsledek je nejspíš podobný obvyklému makarónskému konsensu v parlamentu či senátu, kde se to hlavami a hlavičkami, dobrovolně pomazanými volebními lístky naivních voličů, jen hemží…

Hlava

Tot capita, tot sensus.
Kolik hlav, tolik názorů.

Pavel Tasovský, *Hlava I*, 2007, z cyklu *Hlavy*, kovaná nerez, 40 × 8 × 8 cm.
Pavel Tasovský, *Hlava II*, 2007, z cyklu *Hlavy*, kovaná patinovaná ocel, 77 × 30 × 30 cm.
Pavel Tasovský, *Head I*, 2007, from the cycle *Heads*, forged stainless steel, 40 × 8 × 8 cm.
Pavel Tasovský, *Head II*, 2007, from the cycle *Heads*, forged patinated steel, 77 × 30 × 30 cm.

Pygmalion

Do šera snu potopen ocitám se v přízračné krajině,
kde malíř Paul Delvaux přehodil tradiční role,
když sochaře skryl a ženě přenechal kreativní pole:
Pygmalion, zamilovaný do bohyně Afrodíty,
dlel v modlitbách a nechodil pro ideál krásy na korzo.
Ke svému výtvoru natolik lnul, až oživil sochu.

V mých snech se lze jen domýšlet, co žena zmůže svými city,
oživí-li však mužské torzo a rozvášní kamenné „štronzo“,
tomu se říká pygmalionský efekt, milý hochu.

Pavel Tasovský, *Zkamenělé sny (Pygmalion)*, 2015, z cyklu *Hlavy*, kovaná, patinovaná ocel, 82 × 33 × 20 cm.

Pavel Tasovský, *Petrified Dreams (Pygmalion)*, 2015, from the cycle *Heads*, forged, patinated steel, 82 × 33 × 20 cm.

Pygmalionský efekt označuje kladnou změnu v kulturnosti chování a prožitků lidí, kterým je dávána najevo důvěra v jejich osobnostní vzestup a kteří jsou systematicky podněcováni k sebezdokonalení. Štronzo je výraz z divadelního slangu; záměrné znehybnění na jevišti, póza bez pohybu.

Učitel

Ani smrt nebere, kde nic není,
zejména sedí-li žabohlavec na prameni.

Aby plynovým měchýřem nehučel do mozku,
používali kdysi ve školách rákosku.

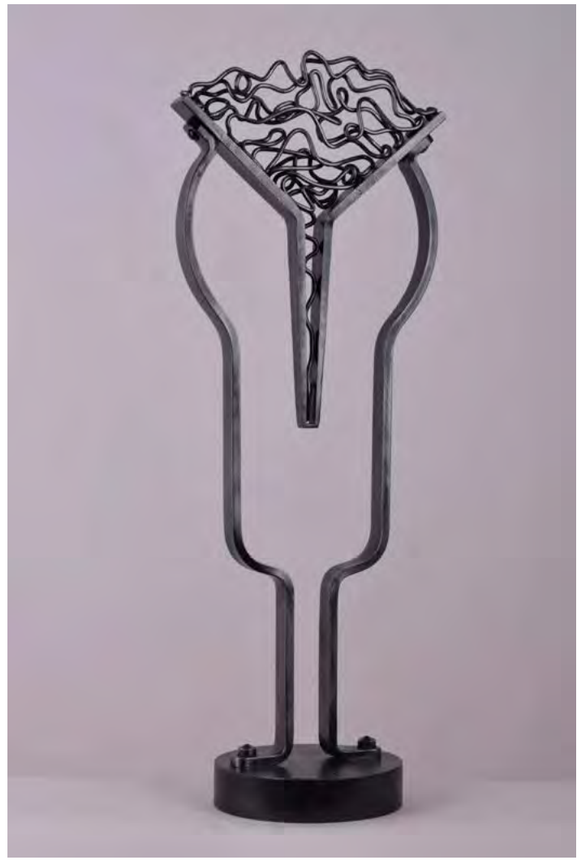
Rozvířit závity, křísit buňky odumřelé,
toť obtížný úkol pro kouzelníky a učitele.

Sebesnaživější pedagogické působení
přináší dodnes (bez umrtvení) obapolné utrpení.

Nedávno zavedený proces inkluze
měl by mít účinek transfuze. Pouhá iluze!

A plody neplodné metody fruktifikace?
Diplom mají všichni, nikomu se nechce do práce.

A proto MŠMT v rámci úsporných opatření
a v dobré víře!
na hodinu propouští všechny „drahé“ učitele,
náhradou za ně volí norimberské trychtýře.

Pavel Tasovský, *Učitel*, 2014, z cyklu *Hlavy*, svařovaná ocel, výška 81 cm.

Pavel Tasovský, *Teacher*, 2014, from the cycle *Heads*, welded steel, height 81 cm.

Norimberský trychtýř (údajně odvozeno z německého spisu *Harsdörferova učebnice aneb básnický trychtýř, jímž lze německé básnické a rýmovací umění v šesti hodinách do hlavy nalít*, vydaného v 17. století v Norimberku) označuje pomůcky, návody a metody k osvojení vědomostí „snadno a rychle“ bez otravného biflování. Žabohlavec trojtrnný *(Batrachomoeus trispinosus)* je bizarní ryba, která vydává hučivé zvuky prostřednictvím plynového (plovacího) měchýře, sloužícího u tohoto druhu jako zvukový orgán.

YouTuber

Rada vlády pro udržitelný rozvoj si už nevěděla rady,
jak udržet cíle udržitelného rozvoje
a při hřadování ještě rozvinout své řady.
Pomohl až propagační youtuberský videoklip,
jak zdárný rozvoj snůšky slepic ovlivňují hřady.

Zašněrovaní v síti, mají hvězdní aktéři postaráno o živobytí.
Co kdyby (teoreticky) někteří z youtuberů posílili řady učitelů?
Pro svoje idoly by se mladí hrnuli místo za školu do školy…
O náplni se nebavíme, že jde o iluzi, to dobře víme.
Je těžké vytančit z řady, měnit školní řády a vítězit nad Neřády.

Pavel Tasovský, *YouTuber*, 2011, z cyklu *Hlavy*, kovaná, leštěná nerezová ocel, kámen, 42 × 10 × 10 cm.
Pavel Tasovský, *YouTuber*, 2011, from the cycle *Heads*, forged, polished stainless steel, stone, 42 × 10 × 10 cm.

Profesor Neřád neboli Konec tyrana je český název psychologického románu *Professor Unrat oder Das Ende eines Tyrannen* (1905) německého spisovatele Heinricha Manna (1871–1950). Pojednává o maloměstském tyranovi, středoškolském profesoru Raatovi, kterému jeho žáci přezdívají Unrat (Neřád). Tento zkostnatělý fanatik mravnosti se „zblázní“ do šantánové zpěvačky Rosy a láska jej promění v relativně tolerantního člověka; jeho soužití s Rosou však končí tragicky. Román byl několikrát zfilmován, nejslavnější adaptace pod názvem *Der blaue Engel* (1930, „Modrý anděl“, hlavní role: Marlene Dietrichová a Emil Jannings). Youtubeři (nečesky, leč počeštěně „utuber“, nebo snad „videoborec“, tedy „borec přes videa“) se též označují jako „influenceři“ („ovlivňovači“), neboť své příznivce omamují i na jiných sociálních sítích (Facebook, Instagram, Pinterest aj.). Úspěšní youtubeři se díky interakci s fanoušky (obě strany sedí takřka „zoči voči“ u počítače, youtuberem se může stát každý, pod video lze napsat komentář, kdežto u tradičních celebrit existuje vždy nějaký typ bariéry, která zakládá nerovnost) stávají celoplanetárními superhvězdami a často popularitou překonávají hvězdy z tradičních médií (dokonce třeba i moderátory a moderátorky večerních zpráv na ČT 1 či Nově!). Youtubeři díky svému „vlivu na masy“ proto působí i v obchodním a politickém marketingu. Také u nás se youtubeři nezadržitelně derou na výsluní, zvláště poté, kdy pomohli „Radě vlády pro udržitelný rozvoj“ při komunikaci „Cílů udržitelného rozvoje“, a tak udrželi tuto zbytečnou a parazitující instituci „při životě“.

Pavel Tasovský, *Dialog*, 2022, z cyklu *Hlavy*, kovaná, kolorovaná ocel, 32 × 15 × 8 cm.
Pavel Tasovský, *Dialogue*, 2022, from the cycle *Heads*, forged, coloured steel, 32 × 15 × 8 cm.

Homo eroticus

Moderní biologie a antropologie ukazuje, že pohlavní láska je něco, k čemu je člověk geneticky vybaven, naprogramován, že je *Homo eroticus*. Erotika (z řeckého *erós*, „touha, láska, vášeň, náklonnost“) zahrnuje jevy související se sexuální aktivitou, cítěním, prožitky, pohlavní láskou; je duchovním rozměrem sexuality, sublimací smyslnosti, zjemnělé kulturou, a zároveň zdrojem inspirace. Na rozdíl od jiných živých tvorů se neomezuje jen na přirozenost pohlavního pudu, zajištění reprodukce, nýbrž záleží na psyché, na jedinci, co je schopen z tohoto vztahu udělat, v co ho přetvořit, jaké nové duchovní hodnoty založit. Moci a danosti lásky a erotiky jako všemocného hybatele si byli lidé vědomi dávno před objevy biologie ve 20. století, a dokonce i před existencí jakékoli vědy – poznali ji citem, intuicí, a vyjádřili ji již tvůrci maleb a skulptur v mladém paleolitu. Láska, pohlavní touha, vztah mezi mužským a ženským prvkem se totiž objevuje jako prapočátek vesmíru a veškerenstva v kosmogonických mýtech a raných filozofiích takřka všech kultur a civilizací světa.

Je nesporné, že láska a erotika je prvkem života, prvkem pružným, schopným přizpůsobit se jakémukoli novému prostředí – přírodnímu nebo společenskému. Jako fenomén veskrze lidský se prosazuje svou naléhavostí a přirozeností navzdory všem dobovým konvencím jak společenským, tak náboženským a působí vlastně jako ventil, kterým se tlak prostředí zmírňuje, a žádnému vnějšímu tlaku se v podstatě nedaří ji zlomit. Má své místo jak ve společenstvích krutých a nekultivovaných, jako tomu bylo v raně středověké Evropě doby stěhování národů, tak i v provensálském prostředí, kdy se v přímé reakci na barbarské poměry prosadila kurtoazní úcta a láska k ženě, nebo ve středověkých románech líčících fatální lásku sahající až za hrob (Tristan a Isolda), často stimulovanou magickými prostředky. Člověk vždy zůstává člověkem a jeho přirozenost se projeví i podvědomou formou v jeho výraze – například doklady z výtvarného umění (rané křesťanství), kde je vyjádřena alegorie duchovní a současně je přítomna i přímá senzualita.

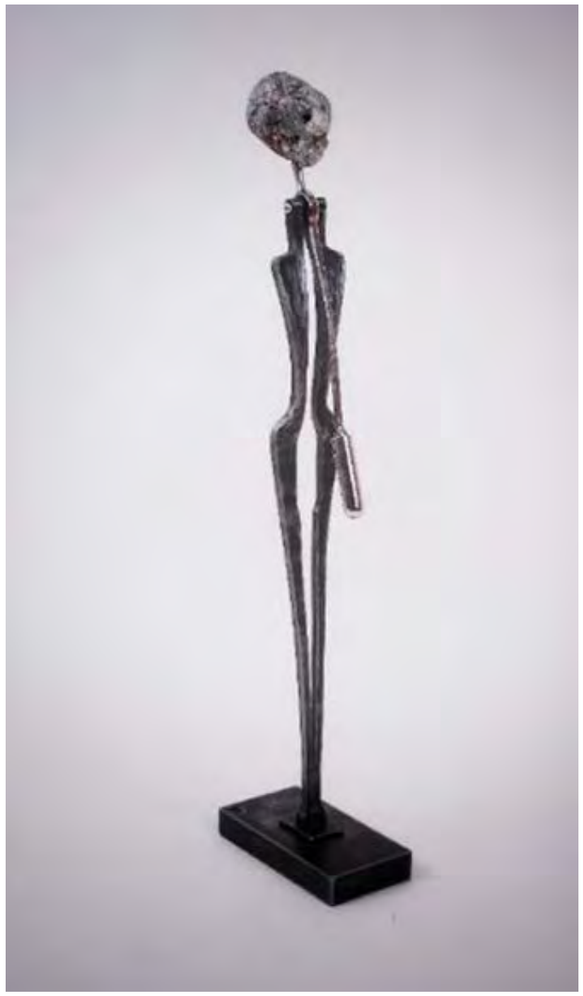
Budeme-li nahlížet na lásku z mnoha stran a přitom pronikat do její podstaty, stále bude vycházet jeden evoluční fakt: podvědomé nutkání mužů mít za daných podmínek co nejvíce dětí, a to nejen s jednou ženou. Na druhé straně ovšem žádné ženě nic nebrání, aby v podvědomé snaze posbírala pro své potomky nejlepší geny a s nimi pevnou podporu pro své děti a pro sebe (ženy jsou geneticky naprogramovány tak, aby v krajním nebezpečí daly přednost lásce k dítěti a starosti o ně před mužem). Láska plynoucí z rodičovského instinktu a promítající se do sexuálního vztahu by měla být hýčkána v každém věku, měla by být obdivována už pro emoce a energii, kterou v každém z nás spouští. Lásky mezi mužem a ženou bychom si měli též považovat proto, že je naším obdivuhodným dědictvím a v evoluci biosféry snad i nejprogresivnějším evolučním činitelem.

Mnohé z řečeného lze zřít v oduševnělých skulpturách Pavla Tasovského cyklu *Homo eroticus*, z nichž některé jako by naplňovaly slova Pavla z Tarsu (1 Korintským 13, 1–13):

„Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, ale lásku bych neměl, jsem jenom dunící kov a zvučící zvon. Kdybych měl dar proroctví, rozuměl všem tajemstvím a obsáhl všechno poznání, ano kdybych měl tak velikou víru, že bych hory přenášel, ale lásku bych neměl, nejsem nic. A kdybych rozdal všechno, co mám, ano kdybych vydal sám sebe k upálení, ale lásku bych neměl, nic mi to neprospěje. Láska je trpělivá, laskavá, nezávidí, láska se nevychloubá a není domýšlivá. Láska nejedná nečestně, nehledá svůj prospěch, nedá se vydráždit, nepočítá křivdy. Nemá radost ze špatností, ale vždycky se raduje z pravdy. Ať se děje cokoliv, láska vydrží, láska věří, láska má naději, láska vytrvá. Láska nikdy nezanikne. Proroctví – to pomine; jazyky – ty ustanou; poznání – to bude překonáno. Vždyť naše poznání je jen částečné; až přijde plnost, tehdy to, co je částečné, bude překonáno. Dokud jsem byl dítě, mluvil jsem jako dítě, smýšlel jsem jako dítě, usuzoval jsem jako dítě; když jsem se stal mužem, překonal jsem to, co je dětinské. Nyní vidíme jako v zrcadle, jen v hádance, potom však uzříme tváří v tvář. Nyní poznávám částečně, ale potom poznám plně, jako Bůh zná mne. A tak zůstává víra, naděje, láska – ale největší z té trojice je láska.“

Vyhnání Adama a Evy

Adam se poslušně z ráje „pakuje“,
rozšafná Eva Hospodinovi odporuje!
„Vždyť zvídavost je velká lidská ctnost,“
chytře, chajjámovským *rubá'í*, Bohu oponuje.

Pavel Tasovský, *Adam*, 2010, z cyklu *Homo eroticus*, ocel, nerezová ocel, kámen, 62 × 10 × 14 cm.
Pavel Tasovský, *Eva*, 2010, z cyklu *Homo eroticus*, ocel, nerezová ocel, kámen, 58 × 12 × 12 cm.

Pavel Tasovský, *Adam*, 2010, from the cycle *Homo eroticus*, steel, stainless steel, stone, 62 × 10 × 14 cm.
Pavel Tasovský, *Eve*, 2010, from the cycle *Homo eroticus*, steel, stainless steel, stone, 58 × 12 × 12 cm.

Vnadná

Ty ladné křivky, ty krásně oblé boky,
prsa jak dvě míšeňská jablíčka…
Ovšem ta změna, jak tak jdou roky –
z dívky je pojednou „obtloustlá panička“!

Dnes už lze přírodu snadno obelstít –
stačí pod oděv tvarovací pomůcky umístit.
Obepínají tělo jako druhá kůže,
stahují pas a prsa pozvedají na balkon.
Kdo by hned poznal, že míšeňská jablíčka
jsou už dávno odkvetlé růže?

Pavel Tasovský, *Vnadná*, 2012, z cyklu *Homo eroticus*, nerezová ocel, kámen, 68 × 10 × 10 cm.
Pavel Tasovský, *Charming*, 2012, from the cycle *Homo eroticus*, stainless steel, stone, 68 × 10 × 10 cm.

Moje srdce bije jenom pro Tebe

Navždy spolu
zhmotněni v karneolu
v barvě srdečního svalu.

Pavel Tasovský, *Moje srdce bije jenom pro Tebe*, 2019, z cyklu *Homo eroticus*, nerezová ocel, karneol, 85 × 45 × 21 cm.
Pavel Tasovský, *My Heart Beats Only for You*, 2019, from the cycle *Homo eroticus*, stainless steel, carnelian, 85 × 45 × 21 cm.

Na houpačce

Nahoru a dolů od pólu k pólu
akrobaté na houpačkách přelétají,
v Estonsku se lidé při houpání namlouvají,
šťastni spolu, láskou celí bez sebe.
Podobně jako Effie Briest, „dcera vzduchu“,
podléhala iluzi, že letí do nebe.

V indickém okruhu, jak nás zpravuje Jan Filipský,
nejsou muži ani ženy z houpačky frustrováni.
Rozverným milostným vrtěním
způsobí nanejvýš její rozviklání,
podávají-li výkon takřka nadlidský.

Autor ušlechtilého ocelového artefaktu
dodržel rozestup nařízený v covidové době,
na rozdíl od blahých časů volnosti,
kdy milenci i na houpačce tulili se k sobě.

Pavel Tasovský, *Na houpačce*, 2019, z cyklu *Homo eroticus*, kolorovaná ocel, 28 × 18 × 4 cm.
Pavel Tasovský, *On a Swing*, 2019, from the cycle *Homo eroticus*, coloured steel, 28 × 18 × 4 cm.

Pokušení

Zvědavost Evy je tou příčinou,
pokušení že zláká i dívku nevinnou.
Uvěří-li podobně jako její prámáti hadovi,
jak bezstarostné je žití bez muže, nikdy se nedoví.

Pavel Tasovský, *Pokušení*, 2014, z cyklu *Homo eroticus*, kovaná ocel, kámen, výška 71 cm.
Pavel Tasovský, *Temptation*, 2014, from the cycle *Homo eroticus*, forged steel, stone, height 71 cm.

Tango

Noc zatáhla žaluzie,
pár podle vlastní melodie
tančí tango poslední...
Až hudba dozní, až se rozední,
zabruslí si, okrášleni květy magnolie,
a budou po lžičkách lízat sladkou pěnu dní.

Pavel Tasovský, *Tango*, 2013, z cyklu *Homo eroticus*, kolorovaná ocel, 35 × 48 × 18 cm.
Pavel Tasovský, *Tango*, 2013, from the cycle *Homo eroticus*, coloured steel, 35 × 48 × 18 cm.

Panna v objetí raka

Mají rády bezpečí a jistoty, ve vztahu obrušují hrany.
I senzitivnímu Rakovi se leckdy svěří do ochrany...

Pavel Tasovský, *Panna v objetí raka*, 2020, z cyklu *Homo eroticus*, kolorovaná ocel, 113 × 39 × 29 cm.
Pavel Tasovský, *Virgin in the Embrace of Cancer*, 2020, from the cycle *Homo eroticus*, coloured steel, 113 × 39 × 29 cm.

Panna v ohni kalená

...zůstane nepokořená, neoplodněná, nenaplněná,
do starého železa předem určená...

Leda by Pannou orleánskou byla
a nepřítele železem zavalila.

030 Pavel Tasovský, *Panna v ohni kalená*, 2019, z cyklu *Homo eroticus*, kolorovaná ocel, kámen, 55 × 31 × 13 cm.
Pavel Tasovský, *Virgin in Fire Hardened*, 2019, from the cycle *Homo eroticus*, coloured steel, stone, 55 × 31 × 13 cm.

Polibek

Šimrání prvních polibků nezapomínáme,
vždyť polibkem často láska začíná.
Sledujme rozmanité zpodobení
různorodých políbení,
jak se u vybraných výtvarníků ujímá:

Polibek archetypální / *Constantin Brâncuși*
Polibek nekonečný / *Auguste Rodin*
Polibek sladkobolný / *Gustav Klimt*
Polibek protrahovaný / *Michal Halva*

Polibek ocelový / *Pavel Tasovský*

V umění už byl zpodoben polibek mnohý,
ale polibek od Tasovského – ocelový!,
ten přináší nerezavějící prvek, zcela nový!

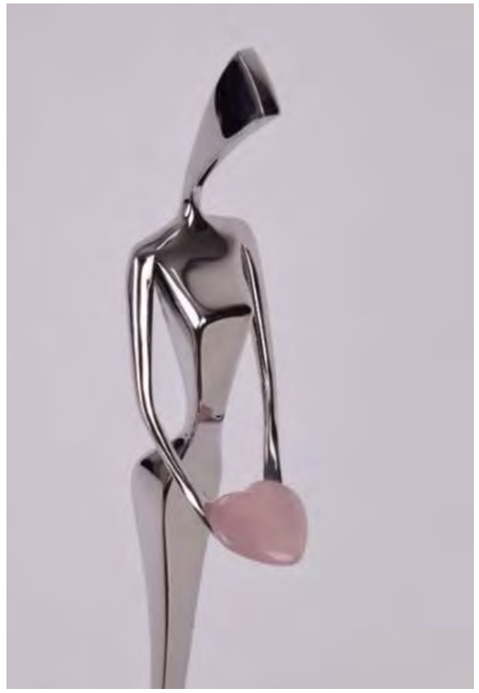

Pavel Tasovský, *Polibek*, 2016, z cyklu *Homo eroticus*, nerezová ocel, 124 × 20 × 20 cm.
Pavel Tasovský, *Kiss*, 2016, from the cycle *Homo eroticus*, stainless steel, 124 × 20 × 20 cm.

Srdce na dlani

Přináším ti své srdce na dlani,
mojí lásce nic nebrání.
Bez tebe jsem ztracená,
škoda jen, že nejsem tvá žena.

Den umírá, prodlužují se stíny.
Jak jenom přemáhat mám splíny?
Slova se v ústech zasekla.
Ptáš se proč? Žádná záhada.
Když on tu není, srdce se rozpadá.

Pavel Tasovský, *Srdce na dlani*, 2019, z cyklu *Homo eroticus*, nerezová ocel, růženín, 45 × 8 × 8 cm.
Pavel Tasovský, *Heart on the Palm*, 2019, from the cycle *Homo eroticus*, stainless steel, rose quartz, 45 × 8 × 8 cm.

Tančící šaty

Všechen svůj šarm a um
upínala k dámské volence:
Vyzve TANČÍCÍ DŮM!

Pavel Tasovský, *Tančící šaty*, 2020, z cyklu *Homo eroticus*, kolorovaná ocel, 32 × 26 × 22 cm.
Pavel Tasovský, *Dancing Dress*, 2020, from the cycle *Homo eroticus*, coloured steel, 32 × 26 × 22 cm.

Tanec na vodní kapce

Tanec na vodní kapce – úkol pro geniálního antického učence, jaký „každý“ nesvede.
Kapka vody je totiž metafora ženy, milý Archiméde, ta tě na scestí kdykoli dovede.
Tady vítězné *héuréka!* nezvoláš, i kdybys měl „pevný bod“ uprostřed jejího klína,
snad leda kdyby sis dal kapku vína...

Pavel Tasovský, *Tanec na vodní kapce*, 2021, z cyklu *Homo eroticus*, kolorovaná ocel, 33 × 10 × 4 cm.
Pavel Tasovský, *V barvě vína oděná*, 2023, z cyklu *Homo eroticus*, kolorovaná ocel, 113 × 40 × 31 cm.

Pavel Tasovský, *Dance on a Water Drop*, 2021, from the cycle *Homo eroticus*, coloured steel, 33 × 10 × 4 cm.
Pavel Tasovský, *Dressed in the Color of Wine*, 2023, from the cycle *Homo eroticus*, coloured steel, 113 × 40 × 31 cm.

Svatá Cecilie

Ač byla Cecilie světice-mučednice,
dnes cvičíce,
klnou jí nejen panenské hudebnice.

K nebi vysílala velebné tóny Cecilie světice,
avšak mňoukání, vrzání, vřískání, skřípání,
jež vyluzují někteří hudebníci či hudebnice,
trhá uši patronky hudby, byť zkušené mučednice.
To pak není velebící, pouze do nebe volající.

Cecilie (z latinského *caecus*, „krátkozraký, slepý“, kolem 200, Řím, Itálie – asi 22. 11. 230, Řím, Itálie; možná žila o půl století dříve) byla mučednice a svatá katolické i pravoslavné církve; patronka duchovní hudby, hudebníků, zpěváků, básníků a stavitelů hudebních nástrojů i slepců (atributy: růže, hudební nástroje). Podle legendy pocházela Cecilie ze starého římského rodu Ceciliů. Již v mládí se stala horlivou křesťankou a zavázala se slibem věčného panenství. Učila se hudbě a zpěvu, aby mohla chválit Boha. O její ruku požádal Valerianus, pohanský mladík s nejlepší pověstí. Cecilie prosila anděly o přímluvu, aby si uchovala panenství i v manželství. Po svatbě oznámila manželovi, že jejím vyvoleným je Kristus, který jí dal anděla, střežícího její neposkvrněné tělo; pokud by ji Valerianus chtěl připravit o panenství, bude strážným andělem zahuben. Valerianus jako pohan anděla neviděl, teprve když se z podnětu Cecilie nechal pokřtít, prohlédl. Načež byl pro křesťanskou víru získán i Valerianův bratr Tiburcius. Všichni tři pak zahynuli mučednickou smrtí při pronásledování křesťanů. Oba bratři byli jako šlechtici sťati mečem. Cecilie ještě stačila veškerý svůj majetek rozdat chudým. Podle rozsudku měla podstoupit trest smrti ve vlastní lázni udušena vedrem a horkou parou. Když však zůstala i ve žhavé komoře živa, byla také sťata. Papež Urban I. (pontifikát 222–230) dal svatou Cecilii pochovat v Kallistových katakombách v Římě. Když byly v roce 822 v katakombách ostatky světice znovu nalezeny, nechal je papež Paschal I. (pontifikát 817–824) přenést do baziliky sv. Cecilie a tam pochovat. Při otevření rakve koncem 15. století bylo prý její tělo nalezeno tak, jak bylo kdysi pohřbeno. Touto událostí se inspiroval italský sochař Stefano Maderno (1575–1636) a ve svých pouhých pětadvaceti letech s mistrovskou erudicí v kameni zachytil ženu jakoby pohrouženou do sebe sama a snící svůj věčný sen. Legenda o svaté Cecilii, hudbou a zpěvem velebící Boha, se stala inspirací pro řadu dalších umělců – malíře Raffaela Santiho, Quida Reniho, Petra Paula Rubense nebo sochaře Pavla Tasovského, spisovatele a básníky Geoffreye Chaucera a Johna Drydena a především pro hudební skladatele Georga Friedricha Händela, Henryho Purcella, Alessandra Scarlatiho, Benjamina Brittena či Jiřího Stivína.

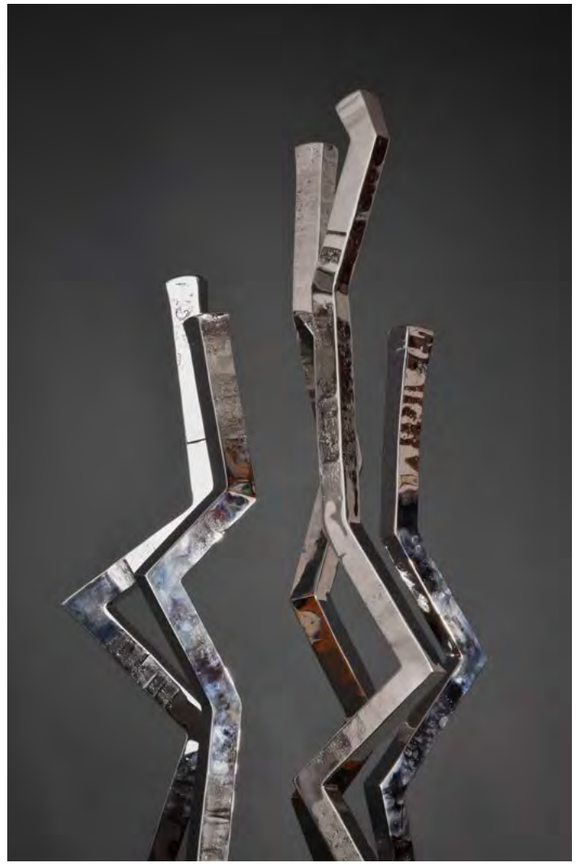
Pavel Tasovský, *Svatá Cecilie*, 2021, z cyklu *Homo eroticus*, kovaná, kolorovaná ocel, 96 × 30 × 20 cm.

Pavel Tasovský, *Saint Cecilia*, 2021, from the cycle *Homo eroticus*, forged, coloured steel, 96 × 30 × 20 cm.

Rodina

Že je rodina základem státu, to se už po léta traduje,
dnes ovšem kdejaký mamánek rodičovské povinnosti se zbavuje.
Dříve tvořila rodina skutečně stabilní zázemí pro všechny její členy,
sex byl přirozenou součástí, o děti se starali rovným dílem muži i ženy.

Pavel Tasovský, *Rodina*, 2021, z cyklu *Homo eroticus*, kovaná nerezová ocel, 215 × 47 × 47 cm.
Pavel Tasovský, *Family*, 2021, from the cycle *Homo eroticus*, forged stainless steel, 215 × 47 × 47 cm.

Kubistické ztvárnění plastiky je možná oslavou díla českého sochaře, teoretika výtvarného umění, představitele kubismu světového významu a jednoho z nejvýznamnějších zakladatelů českého moderního sochařství Otto Gutfreunda (1889–1927). A snad i připomenutím jeho bronzové plastiky *Rodina* (1925), v níž se ve 20. letech už přiklonil k nové stylové podobě označované jako sociální civilismus. Gutfreund zachytil intimní chvíli v životě prosté, zřejmě proletářské rodiny. Rodiče tráví čas s malým dítětem, které chrání svými těly. Dílo vyzařuje klid, pohodu a pocit bezpečí; poloobnažené tělo kojící matky vyvolává erotické asociace.

Roztančená

Šaty z mušelínu,
tvář rumělnou po červeném vínu,
sukni rozvířenou, duši roztouženou…
Jak zabránit neřestem v tom roztančeném klínu?

Pavel Tasovský, *Tanečnice*, 2023, z cyklu *Homo eroticus*, corten, 53 × 21 × 14 cm.
Pavel Tasovský, *Dancer*, 2023, from the cycle *Homo eroticus*, corten, 53 × 21 × 14 cm.

Tanec ve vývrtce

Když na melodii písně *Vrť sa dívča okolo mňa*
opisuje tanečnice dráhu šroubovice a jde do vývrtky,
bere dech umění estetické i akrobatické.

Trochu trneme, aby závěrečný výkrut nebyl příliš prudký
a aby galán svoje slibované *budeš moja, budeš moja*
nemusel proměnit jen v milosrdné skutky.

Vývrtka
1. ruční nástroj k odstraňování zátek z hrdla skleněných lahví;
2. akrobatická figura při létání letadlem, rogalem;
3. nekontrolovatelný pád letadla.

Zde má Mistr nepřeberné množství inspirací: jako milovník vína každého večera bere vývrtku a otvírá sedmičku (mělnická *Ludmila* není podmínkou), kterou bezpodmínečně s manželkou Ludmilou labužnicky vychutnává; jako zkušený aviatik často posílá své letadlo do vývrtky (někdy sám, jindy s Ludmilou, neboť má *Bristell NG5*, dvoumístný dolnoplošník v konfiguraci „side-by-side“), dosud naštěstí kontrolované.

Pavel Tasovský, *Tanečnice ve vývrtce*, 2023, z cyklu *Homo eroticus*, corten, 53 × 21 × 14 cm.
Pavel Tasovský, *Dancer in the Corkscrew*, 2023, from the cycle Homo eroticus, corten, 53 × 21 × 14 cm.

Ludmila a Pavel Tasovští v letadle *Bristell NG5* nad Vranovskou přehradou.
Ludmila and Pavel Tasovský in the *Bristell NG5* aircraft over the Vranov Dam.

In vino veritas

Kroužení

Na krásném modrém Dunaji
nožky v tříčtvrtečním taktu valčíku kmitají.
Vznáší se na parketu krásný pár,
tak lehounce, až dech se tají.
Krouží jak perly hladinou
Šalomounova poháru s rudým vínem.
Pohrouženi navzájem do sebe
ocitají se ve světě jiném.

kroužení vínem ve sklenici, označení prvního kroku při degustaci vína, které zraku a čichu umožní charakterizovat řadu vlastností tohoto nápoje. Na vnitřní stěně se po uklidnění hladiny objeví kruh a z něho začnou dolů kanout kapky jako slzy (ve vinařské řeči též „nožičky“ nebo „kostelní okénka“). Po smočení vnitřní stěny sklenice dochází totiž kvůli vypařování etylalkoholu k transportu kapaliny po stěně vzhůru. Jde o Marangoniho jev (název podle jména objevitele, italského fyzika Carla Marangoniho, 1840–1925). Z horního okraje vrstvy pak kanou zpět na hladinu kapky jako „vinné slzy“. Jsou zmíněny už v starozákonní *Knize přísloví* (tradičně připisované moudrému králi Šalomounovi), kde se mluví o silném červeném víně vytvářejícím v poháru perly.
Na krásném modrém Dunaji, český název slavného valčíku *An der schönen blauen Donau* (nebo zkráceně *Donauwalzer*, „Dunajský valčík“) od rakouského hudebního skladatele Johanna Strausse mladšího (1825–1899). Autor jej zkomponoval na přelomu let 1866 a 1867, koncertní verze byla poprvé uvedena 10. března 1867 ve vídeňských Lidových sadech. Bývá považován za jeden z nejslavnějších valčíků vůbec, stal se neoficiální hymnou Rakouska a ve Vídni se uvádí vždy jako součást slavnostního novoročního koncertu Vídeňských filharmoniků ve Zlatém sále „Wiener Musikvereinu“, budovy Spolku přátel hudby, proslulé znamenitou akustikou. https://www.youtube.com/watch?v=vt3nODUF0as

Pavel Tasovský, *Dvojice*, 2023, z cyklu *In vino veritas*, kolorovaná ocel, 158 × 40 × 30 cm.
Pavel Tasovský, *Pair*, 2023, from the cycle *In vino veritas*, coloured steel, 158 × 40 × 30 cm.

Šiva

Šiva, jeden z nejmocnějších bohů hinduistického panteonu,
disponující vícero páry mocných rukou,
vydal se po světě na obhlídku...
Nejvíc se mu zalíbilo v moravském vinném sklípku,
zůstal tam na věky jako jeden z mnoha svých klonů.

Pavel Tasovský, *Šiva v moravském sklípku*, 2017, z cyklu *In vino veritas*, corten, kovaná ocel, žula, 175 × 150 × 150 cm, Čejkovice u Hodonína.

Pavel Tasovský, *Shiva in a Moravian Cellar*, 2017, from the cycle *In vino veritas*, corten steel, forged steel, granite, 175 × 150 × 150 cm, Čejkovice by Hodonín.

Multifunkční objekt na odkládání sklenic, koštýřů, zátek a různých jiných vinařských potřeb (tři páry rukou jsou otáčecí kolem svislé osy, pro variabilní nastavení) vznikl z popudu vinařského odborníka Ladislava Kominárckého.

Hříšný mnich

Pod těžkou kutnou ukrýval svůj hříšný břich,
den co den, dokonce i před eucharistií!,
tajně upíjel mešní víno a přikusoval hostii.
Tak nenasytný byl ten mnich,
že nemodlil se už k Bohu, ale k vinici,
tak nebezpečně zpych',
že zřekl se pobožnosti kající
a zrezl na znamení činů hanebných.

Pavel Tasovský, *Mnich Viník*, 2022,
z cyklu *In vino veritas*, corten, rezavá patina,
104 × 36 cm.

Pavel Tasovský, *Monk Sinner*, 2022,
from the cycle *In vino veritas*,
corten steel, rusty patina, 104 × 36 cm.

Ohebnost & odolnost

Vínu či jinému pití odolat,
to nedokáže kněz, aristokrat ani byrokrat.
Ubránit se takovému pokušení,
to pro člověka z masa a kostí prostě není.

Vždyť i ocelový muž může zkrepovatět,
když je ovíněný!
Ohebností krku za střízliva překonával krutihlava,
ovšem ovíněný, ať se kroutí, jak se kroutí,
záhy neví, kde je levá pravá.

Pavel Tasovský, *Neznámá ovíněná postava*, 2022, z cyklu *In vino veritas*, corten, 45 × 18 × 14 cm.
Pavel Tasovský, *Unknown Wrapped Figure*, 2022, from the cycle *In vino veritas*, corten steel, 45 × 18 × 14 cm.

Autor, aktivně se věnující triatlonu (závodu zahrnujícímu tři disciplíny – plavání, jízdu na kole a běh, které je nutno absolvovat ve stanoveném pořadí v těsném sledu), zachytil „železného muže“ po jednom z mezinárodních závodů, kdy se opájel vítězstvím a vínem. Plastika však představuje „známou postavu“: tou je Pavel Tasovský.
Krutihlav obecný *(Jynx torquilla)* je datlovitý pták, o něco větší než vrabec. Má tak ohebný krk, že může snadno otočit hlavu o 180 stupňů, odtud jeho pojmenování. Této schopnosti využívá i k zastrašení nepřítele, v ohrožení zježí peří, rozestře ocas a svěsí křídla, kroutí strašidelně očima a krkem, kmitá svým dlouhým jazykem, z hrdla vydává pronikavé, nepříjemné zvuky.

Provensálská hlava

Řeky a Římany šlechtěná
rozpozná všechna vína světa –
ta chtěná i ta nechtěná…

Pavel Tasovský, *Degustátor*, 2022, z cyklu *In vino veritas*, corten, ocel (trup), jurský vápenec ze slavné provensálské vinařské oblasti Côtes de Provence (hlava), 69 × 34 × 16 cm.
Pavel Tasovský, *Taster*, 2022, from the cycle *In vino veritas*, corten steel, steel (hull), Jurassic limestone from the famous Provençal wine region Côtes de Provence (head), 69 × 34 × 16 cm.

Umělec, ačkoli při své tvorbě jako antický Héfaistos tvrdě pracuje v kovářské výhni s ocelí a jinými kovy, má jemnohmotnou duši a euroamerický korektní přístup vůči všem živým i neživým tvorům a jejich potřebám a ambicím. Dlouho se například trápil skutečností, že určitá část populace trpí senzorickým analfabetismem, nedovede rozpoznat a určit čtyři základní chutě. Tito lidé se tedy nemohou věnovat prestižním povoláním, jakými jsou degustátorství nebo sommelierství, což je vůči většinové společnosti diskriminuje. Problém vyřešil při letošní návštěvě Provence, kraje vína, básníků a malířů: senzoričtí analfabeti mohou svoji hlavu nahradit hlavou provensálskou. Vždyť v Provence se produkují ta nejlepší vína od roku 600 př. n. l., kdy zde Řekové z Fókaie založili svoji osadu zvanou *Massaliá* (latinsky *Massilia*, nyní *Marseille*). Odtud byly vysílány jiné menší obchodní kolonie. Brzy měla čilé styky s Římem a jako přístav konkurovala Etruskům, zejména však Karthágiňanům, za válek punských sloužila Římanům. Zůstávala však střediskem řecké a helénistické kultury a vzdělanosti pro evropský západ. P. T., povzbuzen tímto úspěchem, hodlá údajně ohlásit svou prezidentskou kandidaturu, a to s heslem „Vyměním hlavy všem politikům!“ Jaký k tomuto činu použije materiál (naše hypotéza: mrákotínská žula), prozradí až před druhým kolem prezidentského klání.

Špacírky pro „Stouny“

Člověk se diví, nevěřícně civí, n e v í d á n o! –
co všechno bylo možné před pouhými šestnácti lety,
a dokonce snad ještě obdivováno!

Autor se dopustil řady závažných trestných činů:
– sexistické znevážení brněnského znaku na korzetu;
– hebefilní zneužití nezletilých, které mu stály/ležely modelem;
– takzvaný dar skončil lukrativním nezdaněným prodejem.

Skladbu je třeba chápat jako podnět pro Útvar speciálních činností
služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky,
snad na autora nakonec dopadne rameno spravedlnosti.

Pavel Tasovský, *Vycházkové hole pro Rolling Stones*, 2007, kovaná ocel, mosaz, 83 × 13 × 3 cm.
Pavel Tasovský, *Walking Sticks for the Rolling Stones*, 2007, forged steel, brass, 83 × 13 × 3 cm.

Špacírky jsou ztvárněny jako brněnské dívky s korzetem ve tvaru brněnského znaku; autorem byly předány členům kapely na brněnském výstavišti v den jejich koncertu 22. července 2007.

Špacírky uložené v originálních pouzdrech.
Walking sticks stored in original cases.

Skupinová fotografie z předání špacírek členům skupiny Rolling Stones. Uprostřed Mick Jagger (v šedé košili a se špacírkou); vedle něho v saku tehdejší primátor města Brna Bc. Roman Onderka, vzadu se tyčí, jakoby skromně upozaděný, Pavel Tasovský (v zeleném tričku).

Group photo from the handover of the walking sticks to the members of the Rolling Stones. In the middle, Mick Jagger (in a gray shirt and with a walking stick); Roman Onderka, Mayor of Brno, stands next to him in a jacket, and Pavel Tasovský (in a green T-shirt) stands at the back, as if modestly sidelined.

Sisyfos

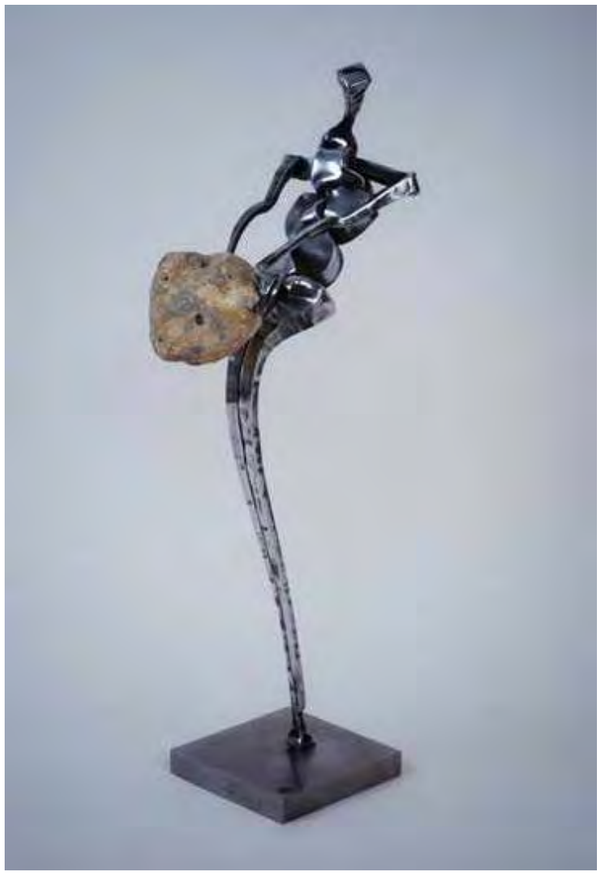
Sisyfos, podobně jako Odysseus, proslul důmyslem a úskočností, s níž nejednou přelstil i bohy. Když na něho za trest poslal Smrt nejvyšší bůh Zeus, pokusil se doběhnout i jeho: v podsvětí si stěžoval Hádovi, že ho manželka (Meropé, jedna ze sedmi dcer boha Atlanta) nedala pohřbít, a nakonec dosáhl povolení, aby se mohl na tři dny vrátit na svět a zařídit si pohřeb. Slib nedodržel, hodlal na světě zůstat, za což ho stihl neodvolatelný trest: byl odsouzen, aby válel obrovitý balvan do strmého kopce (mohl být osvobozen jedině tehdy, kdyby se mu podařilo překulit balvan na druhou stranu úbočí); balvan se však vždy zřítí těsně před vrcholem dolů. Sisyfos musí začít svou práci znovu – odtud úsloví „sisyfovská práce“ znamenající „nikdy nekončící činnost“, „marnou práci“ apod.; symbol bezútěšné, marné a nesmyslné činnosti.

Vykutálený Sisyfos

Syn aiolského krále Sisyfos
byl kujón, lišák, lstivý kos.

I bohové s ním měli špatnou zkušenost,
až trpělivost došla jim, a tak řekli „dost!“
„Teď přestaneš nám vody kalit,
za trest budeš balvan valit!“

„To určitě,“ syk’, „celý nakřivo!“
Nechal balvan balvanem a šel na pivo.

Pavel Tasovský, *Sisyfos*, 2009, nerezová ocel, kámen, 43 × 20 × 12 cm.
Pavel Tasovský, *Sisyphus*, 2009, stainless steel, stone, 43 × 20 × 12 cm.

Pavel Tasovský, *Sisyfos*, 2019, patinovaná ocel, kámen, 99 × 15 × 12 cm.
Pavel Tasovský, *Sisyphus*, 2019, patinated steel, stone, 99 × 15 × 12 cm.

Pavel Tasovský, *Pod tíhou kamene*, 2019, patinovaná ocel, jaspis, 101 × 23 × 23 cm.
Pavel Tasovský, *Under the Stone Weight*, 2019, patinated steel, jasper, 101 × 23 × 23 cm.

Echó

Echó (genitiv *Echy*) je lesní nymfa z řecké mytologie, kterou ztrestala bohyně Héra za to, že ji vždy zdržovala, aby nemohla přistihnout svého záletného manžela Dia při jeho milostných pletkách s lesními nymfami. Héra jí odňala dar řeči a Echó mohla jen opakovat poslední slova z toho, co slyšela. Další neštěstí stihlo Echu, když poznala Narkissa, syna říčního boha Kéfísa a nymfy Léiriopy. Zamilovala se do něho, ale Narkissos měl rád jen sebe a svou vlastní krásu. Echó se kvůli tomu tak trápila, že z ní nakonec zbyl jen její hlas, který zaznívá v horách, propastech a lesích. Uvádí se také, že Echó byla milenkou boha Pana, neboť i při jeho slavnostech zněla v lesích a horských údolích ozvěna. Odtud *echo* (z řeckého *eché*, „hluk, zvuk“) knižně znamenající ozvěnu, v hudbě opakování motivu s nápadně zmenšenou silou na způsob ozvěny a v hovorovém jazyce znamení, upozornění (dát někomu echo).
Pavel Tasovský ve skulptuře prolnul oba motivy. Následující verše nejsou osobním vyznáním ani PT, natož JM, příkladných vyznavačů monogamie a manželské věrnosti, ale pokusem o ztvárnění tématu, jak by to učinil hlavní hrdina románu *Jacques le fataliste et son maître* (psáno 1773, vydáno 1796, česky *Jakub fatalista a jeho pán*) francouzského osvícenského filozofa, encyklopedisty a spisovatele Denise Diderota (1713–1784)

Být tak pánem
či bohem Panem,
milovat nymfu Echu,
ležet s tou kráskou v mechu
a naslouchat našemu vášnivému dechu.

Jenže jsem kmán,
co pánovi je oddán.
Podporován falešnou ozvěnou
už řádku let chodím mu za ženou.

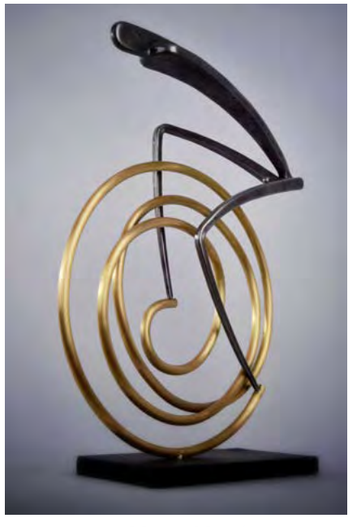

Pavel Tasovský, *Echo*, 2014, kolorovaná a patinovaná ocel, 170 × 85 × 20 cm.
Pavel Tasovský, *Echo*, 2014, coloured and patinated steel, 170 × 85 × 20 cm.

Skulptura byla vytvořena u příležitosti otevření zrekonstruované Orlovny, dnes Echo, v Lipníku nad Bečvou.

Cyklisté

Tvarosloví plastik v cyklu *Cyklisté* (2015) spočívá na konfrontaci oválných tvarů kol, ohnutých zad, skloněných hlav, napnutých rukou a kmitajících nohou, kterou autor, sám vášnivý cyklista, rozdováděl v kruhovou a elipsoidní vášeň. Koupě prvního kola za první výdělek v roce 1978 zůstává v životě Pavla Tasovského napolo mytickou událostí, podobně jako koupě jízdního kola *Clément Luxe 96 course sur piste* v roce 1896 pro spisovatele, dramatika, bohéma a mystifikátora Alfreda Jarryho (1873–1907), kterému se kolo stalo průvodcem po zbytek jeho krátkého, leč neobyčejně inspirativního života.

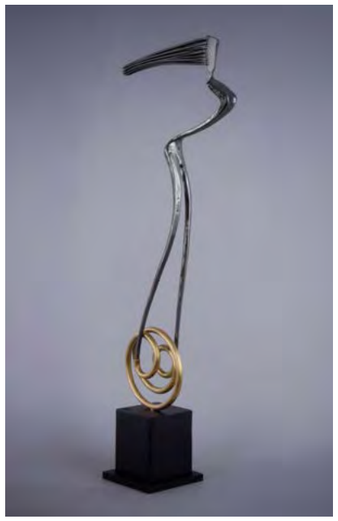

Pavel Tasovský, *Start*, 2015, z cyklu *Cyklisté*, patinovaná ocel, mosaz, 39 × 30 × 10 cm.
Pavel Tasovský, *Start*, 2015, from the cycle *Cyclists*, patinated steel, brass, 39 × 30 × 10 cm.

Pavel Tasovský, *V rovnováze*, 2015, z cyklu *Cyklisté*, nerezová ocel, kámen, 38 × 11 × 8 cm.
Pavel Tasovský, *In Balance*, 2015, from the cycle *Cyclists*, stainless steel, stone, 38 × 11 × 8 cm.

Pavel Tasovský, *Procházka na kole*, 2015, z cyklu *Cyklisté*, nerezová ocel, mosaz, kámen, 45 × 11 × 8 cm.
Pavel Tasovský, *Bike Ride*, 2015, from the cycle *Cyclists*, stainless steel, brass, stone, 45 × 11 × 8 cm.

Pavel Tasovský, *Vlající vlasy*, 2015, z cyklu *Cyklisté*, patinovaná ocel, mosaz, 44 × 13 × 8 cm.
Pavel Tasovský, *Flowing Hair*, 2015, from the cycle *Cyclists*, patinated steel, brass, 44 × 13 × 8 cm.

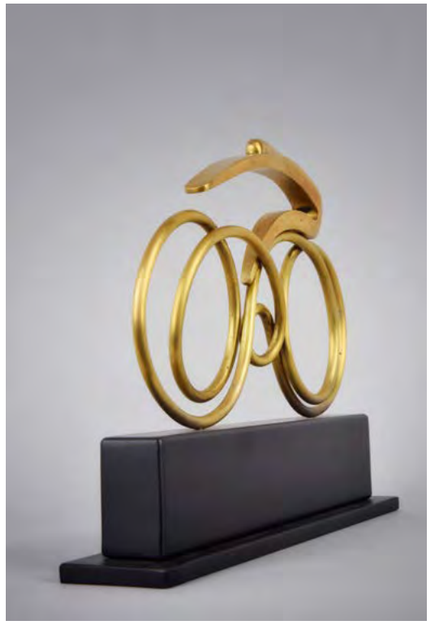

Pavel Tasovský, *Na kole*, 2015, z cyklu *Cyklisté*, kolorovaná ocel, mosaz, 38 × 14 × 10 cm.
Pavel Tasovský, *On a Bike*, 2015, from the cycle *Cyclists*, coloured steel, brass, 38 × 14 × 10 cm.

Pavel Tasovský, *Josef*, 2015, z cyklu *Cyklisté*, kolorovaná ocel, 54 × 42 × 8 cm.
Pavel Tasovský, *Joseph*, 2015, from the cycle *Cyclists*, coloured steel, 54 × 42 × 8 cm.

Pavel Tasovský, *Rychlost*, 2015, z cyklu *Cyklisté*, kolorovaná ocel, mosaz, 42 × 18 × 8 cm.
Pavel Tasovský, *Speed*, 2015, from the cycle *Cyclists*, coloured steel, brass, 42 × 18 × 8 cm.

Pavel Tasovský, *Zlatý cyklista*, 2015, z cyklu *Cyklisté*, mosaz, kolorovaná ocel, 24 × 30 × 8 cm.
Pavel Tasovský, *Gold Cyclist*, 2015, from the cycle *Cyclists*, brass, coloured steel, 24 × 30 × 8 cm.

Pavel Tasovský, *Černý cyklista*, 2015, z cyklu *Cyklisté*, kolorovaná ocel, nerezová ocel, 21 × 30 × 8 cm.
Pavel Tasovský, *Black Cyclist*, 2015, from the cycle *Cyclists*, coloured steel, stainless steel, 21 × 30 × 8 cm.

Pavel Tasovský, *Na zadním kole*, 2015, z cyklu *Cyklisté*, kolorovaná ocel, nerezová ocel, kámen, 43 × 14 × 9 cm.
Pavel Tasovský, *On the Rear Wheel*, 2015, from the cycle *Cyclists*, coloured steel, stainless steel, stone, 43 × 14 × 9 cm.

Pavel Tasovský, *Na jednom kole*, 2015, z cyklu *Cyklisté*, kolorovaná ocel, nerezová ocel kámen, 42 × 16 × 8 cm.
Pavel Tasovský, *On One Wheel*, 2015, from the cycle *Cyclists*, coloured steel, stainless steel, brass, 42 × 16 × 8 cm.

Pavel Tasovský, *Martina*, 2015, z cyklu *Cyklisté*, kolorovaná ocel, nerezová ocel, 34 × 23 × 8 cm.
Pavel Tasovský, *Martina*, 2015, from the cycle *Cyclists*, coloured steel, stainless steel, 34 × 23 × 8 cm.

Ready made a bizarní objekty

V jedné z linií své tvorby rozvíjí Tasovský duchampovskou tradici „ready made“. Vysloužilé a dávno odložené exempláře strojů, strojků a nástrojů, jež by v lepším případě skončily jako memorabilia podivínských sběratelů, v tom horším někde na skládce komunálního odpadu, se díky jeho umu převtělují v hodnotné umělecké objekty:

Ready made
nemusí být zrovna šmejd,
může se projevit i jako umělecké dílo,
které je člověku hapticky a opticky milo.

Vznikly tak fiktivní skulpturní stroje, strojky, roztodivné bizarní objekty ne nepodobné těm, jaké v legendární *Skupině 42* v malbě praktikovali František Gross (1909–1985) nebo Bohumír Matal (1922–1988).

Pavel Tasovský, *Klikotvor*, 2006, kliková hřídel z Audi, ocel, 115 × 58 × 35 cm.
Pavel Tasovský, *Crankcritter*, 2006, crankshaft from Audi, steel, 115 × 58 × 35 cm.

Pavel Tasovský, *RVT*, 2005, kovaná ocel, kamenný brus, 32 × 36 × 46 cm.
Pavel Tasovský, *RVT*, 2005, forged steel, stone grinder, 32 × 36 × 46 cm.

Pavel Tasovský, *Tvor*, 2019, ocel, nerezová ocel, kámen, 34 × 27 × 10 cm.
Pavel Tasovský, *Creature*, 2019, steel, stainless steel, stone, 34 × 27 × 10 cm.

Pavel Tasovský, *Rohan*, 2006, kovaná ocel, kámen, 22 × 14 × 6 cm.
Rohan je fiktivní království lidí ve smyšlené Středozemi J. R. R. Tolkiena; proslulo svými jezdci na koních.

Pavel Tasovský, *Rohan*, 2006, forged steel, stone, 22 × 14 × 6 cm.
Rohan is a fictional kingdom of Men in J. R. R. Tolkien’s fantasy setting of Middle-earth;
known for its horsemen.

Zvěrokruh

Zvěrokruh patří k erbovním tématům Pavla Tasovského. Zvěrokruh byl jeho absolventskou prací na Škole uměleckých řemesel v Praze v roce 1978, poté jej ztvárnil v několika komorních a monumentálních cyklech (2008, 2014, 2018, 2019) – pokaždé originálním způsobem. Dosavadní vrchol představuje velkolepý soubor z let 2022–2023, který byl jako „naučná cesta“ instalován v Náměšti nad Oslavou. K autorovi by bylo možno připojit jako *epiteton ornans* „Mistr zvěrokruhu“.

Dvanáct astrologických znamení zvěrokruhu,
jež přes ascendent, nadir, zenit a descendent v horoskopu pojme ekliptika –
hvězdopravná optika, určující prý charakter či temperament každého smrtelníka:

Beran – kreativní, charizmatický, bojovný (od 21. března do 20. dubna).
Býk – romantický, rozvážný, stálý (od 21. dubna do 20. května).
Blíženci – zvídavý, vynalézavý, vrtkavý (od 21. května do 21. června).
Rak – senzitivní, empatický, zápecnický (od 22. června do 22. července).
Lev – cílevědomý, dominantní, egoistický (od 23. července do 22. srpna).
Panna – realistický, pracovitý, sebevědomý (od 23. srpna do 22. září).
Váhy – tvořivý, plachý, nerozhodný (od 23. září do 23. října).
Štír – činorodý, obezřetný, žárlivý (od 24. října do 22. listopadu).
Střelec – extrovertní, vizionářský, impulzivní (od 23. listopadu do 21. prosince).
Kozoroh – introvertní, zvídavý, perfekcionistický (od 22. prosince do 20. ledna).
Vodnář – novátorský, tajnosnubný, komplikovaný (od 21. ledna do 20. února).
Ryby – přitažlivý, chameleonský, nevyzpytatelný (od 21. února do 20. března).

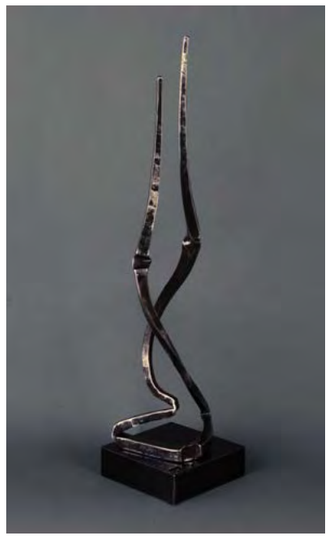
OPRAVDU!?

Silně pochybuji!
Z vlastní zkušenosti Berana totiž usuzuji,
že jsem zkostnatělý, šedomyší, bojácný.
A dále: ascendent velí mému descendentu,
že mám lnouti k Vahám a Váhy zase ke mně.
Kýho výra!, odjakživa se nacházím v pod(ná)ručí Štíra.

Zvěrokruh (2008)

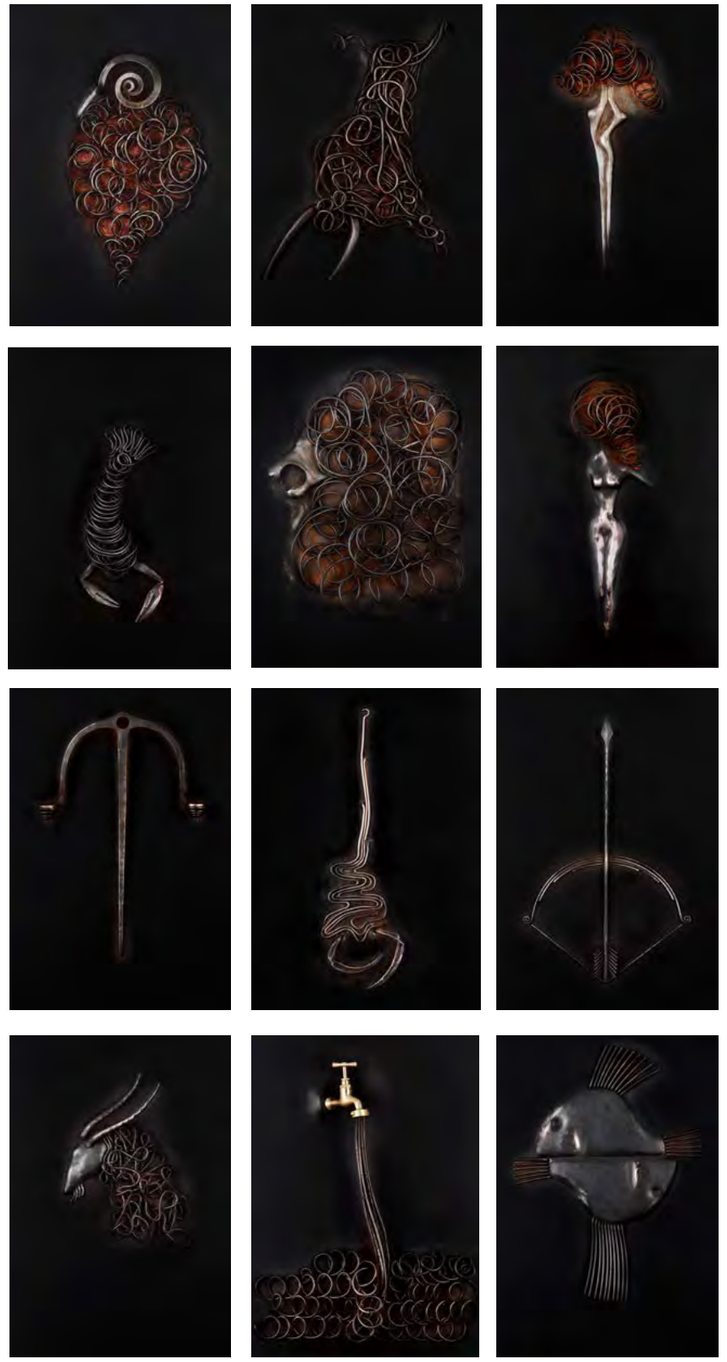

Pavel Tasovský, *Beran, Býk, Blíženci, Rak, Lev, Panna, Váhy, Štír, Střelec, Kozoroh, Vodnář, Ryby*, z cyklu *Znamení měsíců*, 2008, kovaná patinovaná ocel, 32 × 8 × 11 cm.

Pavel Tasovský, *Ram (Aries), Bull (Taurus), Twins (Gemini), Crab (Cancer), Lion (Leo), Virgin (Virgo), Balance (Libra), Scorpion (Scorpius), Archer (Sagittarius), Goat (Capricornus), Water Bearer (Aquarius), Fish (Pisces)*, from the cycle *Signs of the Months*, 2008, forged patinated steel, 32 × 8 × 11 cm.

Zvěrokruh (2014)

Pavel Tasovský, *Beran, Býk, Blíženci, Rak, Lev, Panna, Váhy, Štír, Střelec, Kozoroh, Vodnář, Ryby*, z cyklu *Zvěrokruh*, 2014, asambláž, patinovaná ocel, 60 × 40 cm.

Pavel Tasovský, *Ram (Aries), Bull (Taurus), Twins (Gemini), Crab (Cancer), Lion (Leo), Virgin (Virgo), Balance (Libra), Scorpion (Scorpius), Archer (Sagittarius), Goat (Capricornus), Water Bearer (Aquarius), Fish (Pisces)*, from the cycle *Zodiac*, 2014, assemblage, patinated steel, 60 × 40 cm.

Zvěrokruh (2018)

Pavel Tasovský, *Beran*, z cyklu *Zvěrokruh*, 2018, kovaná ocel, kámen, výška 196 cm.
Pavel Tasovský, *Ram (Aries)*, from the cycle *Zodiac*, 2018, forged steel, stone, height 196 cm.

Pavel Tasovský, *Býk*, z cyklu *Zvěrokruh*, 2018, kovaná ocel, kámen, výška 192 cm.
Pavel Tasovský, *Bull (Taurus)*, from the cycle *Zodiac*, 2018, forged steel, stone, height 192 cm.

Pavel Tasovský, *Blíženci*, z cyklu *Zvěrokruh*, 2018, kovaná ocel, kámen, výška 195 cm.
Pavel Tasovský, *Twins (Gemini)*, from the cycle *Zodiac*, 2018, forged steel, stone, height 195 cm.

Pavel Tasovský, *Rak*, z cyklu *Zvěrokruh*, 2018, kovaná ocel, kámen, výška 189 cm.
Pavel Tasovský, *Crab (Cancer)*, from the cycle *Zodiac*, 2018, forged steel, stone, height 189 cm.

Pavel Tasovský, *Lev*, z cyklu *Zvěrokruh*, 2018, kovaná ocel, kámen, výška 193 cm.
Pavel Tasovský, *Lion (Leo)*, from the cycle *Zodiac*, 2018, forged steel, stone, height 193 cm.

Pavel Tasovský, *Panna*, z cyklu *Zvěrokruh*, 2018, kovaná ocel, kámen, výška 195 cm.
Pavel Tasovský, *Virgin (Virgo)*, from the cycle *Zodiac*, 2018, forged steel, stone, height 195 cm.

Pavel Tasovský, *Váhy*, z cyklu *Zvěrokruh*, 2018, kovaná ocel, kámen, výška 220 cm.
Pavel Tasovský, *Balance (Libra)*, from the cycle *Zodiac*, 2018, forged steel, stone, height 220 cm.

Pavel Tasovský, *Štír*, z cyklu *Zvěrokruh*, 2018, kovaná ocel, kámen, výška 192 cm.
Pavel Tasovský, *Scorpion (Scorpius)*, from the cycle *Zodiac*, 2018, forged steel, stone, height 192 cm.

Pavel Tasovský, *Střelec*, z cyklu *Zvěrokruh*, 2018, kovaná ocel, kámen, výška 215 cm.
Pavel Tasovský, *Archer (Sagittarius)*, from the cycle *Zodiac*, 2018, forged steel, stone, height 215 cm.

Pavel Tasovský, *Kozoroh*, z cyklu *Zvěrokruh*, 2018, kovaná ocel, kámen, výška 205 cm.
Pavel Tasovský, *Goat (Capricornus)*, from the cycle *Zodiac*, 2018, forged steel, stone, height 205 cm.

Pavel Tasovský, *Vodnář*, z cyklu *Zvěrokruh*, 2018, kovaná ocel, kámen, výška 198 cm.
Pavel Tasovský, *Water Bearer (Aquarius)*, from the cycle *Zodiac*, 2018, forged steel, stone, height 198 cm.

Pavel Tasovský, *Ryby*, z cyklu *Zvěrokruh*, 2018, kovaná ocel, kámen, výška 212 cm.
Pavel Tasovský, *Fish (Pisces)*, from the cycle *Zodiac*, 2018, forged steel, stone, height 212 cm.

Zvěrokruh (2019)

Pavel Tasovský, *Zvěrokruh*, 2019, kolorovaná ocel, nerezová ocel, 77 × 47 cm.
Pavel Tasovský, *Zodiac*, 2019, coloured steel, stainless steel, 77 × 47 cm.

Zvěrokruh (2022-2023)

◂ Pavel Tasovský, *Beran*, z cyklu *Zvěrokruh*, 2022–2023, kovaná ocel, žula, 245 × 115 × 46 cm, Náměšť nad Oslavou.
Pavel Tasovský, *Ram (Aries)*, from the cycle *Zodiac*, 2022–2023, forged steel, granite, 245 × 115 × 46 cm, Náměšť nad Oslavou.

Pavel Tasovský, *Býk*, z cyklu *Zvěrokruh*, 2022–2023, kovaná ocel, žula, 211 × 191 × 53 cm, Náměšť nad Oslavou.
Pavel Tasovský, *Bull (Taurus)*, from the cycle *Zodiac*, 2022–2023, forged steel, granite, 211 × 191 × 53 cm, Náměšť nad Oslavou.

Pavel Tasovský, *Blíženci*, z cyklu *Zvěrokruh*, 2022–2023, kovaná ocel, žula, 251 × 93 × 40 cm, Náměšť nad Oslavou.
Pavel Tasovský, *Twins (Gemini)*, from the cycle *Zodiac*, 2022–2023, forged steel, granite, 251 × 93 × 40 cm, Náměšť nad Oslavou.

Pavel Tasovský, *Rak*, z cyklu *Zvěrokruh*, 2022–2023, kovaná ocel, žula, 332 × 108 × 50 cm, Náměšť nad Oslavou.
Pavel Tasovský, *Crab (Cancer)*, from the cycle *Zodiac*, 2022–2023, forged steel, granite, 332 × 108 × 50 cm, Náměšť nad Oslavou.

Pavel Tasovský, *Lev*, z cyklu *Zvěrokruh*, 2022–2023, kovaná ocel, žula, 221 × 79 × 52 cm, Náměšť nad Oslavou.
Pavel Tasovský, *Lion (Leo)*, from the cycle *Zodiac*, 2022–2023, forged steel, granite, 221 × 79 × 52 cm, Náměšť nad Oslavou.

Pavel Tasovský, *Panna*, z cyklu *Zvěrokruh*, 2022–2023, kovaná ocel, žula, 244 × 62 × 40 cm, Náměšť nad Oslavou.
Pavel Tasovský, *Virgin (Virgo)*, from the cycle *Zodiac*, 2022–2023, forged steel, granite, 244 × 62 × 40 cm, Náměšť nad Oslavou.

Pavel Tasovský, *Váhy*, z cyklu *Zvěrokruh*, 2022–2023, kovaná ocel, žula, 232 × 250 × 40 cm, Náměšť nad Oslavou.
Pavel Tasovský, *Balance (Libra)*, from the cycle *Zodiac*, 2022–2023, forged steel, granite, 232 × 250 × 40 cm, Náměšť nad Oslavou.

Pavel Tasovský, *Štír*, z cyklu *Zvěrokruh*, 2022–2023, kovaná ocel, žula, 288 × 147 × 170 cm, Náměšť nad Oslavou.
Pavel Tasovský, *Scorpion (Scorpius)*, from the cycle *Zodiac*, 2022–2023, forged steel, granite, 288 × 147 × 170 cm, Náměšť nad Oslavou.

Pavel Tasovský, *Střelec*, z cyklu *Zvěrokruh*, 2021, kovaná, kolorovaná ocel, žula, 310 × 110 × 40 cm, Náměšť nad Oslavou.
Pavel Tasovský, *Archer (Sagittarius)*, from the cycle *Zodiac*, 2021, forged, coloured steel, granite, 310 × 110 × 40 cm, Náměšť nad Oslavou.

Pavel Tasovský, *Kozoroh*, z cyklu *Zvěrokruh*, 2022–2023, kovaná ocel, žula, 258 × 62 × 55 cm, Náměšť nad Oslavou.
Pavel Tasovský, *Goat (Capricornus)*, from the cycle *Zodiac*, 2022–2023, forged steel, granite, 258 × 62 × 55 cm, Náměšť nad Oslavou.

Pavel Tasovský, *Vodnář*, z cyklu *Zvěrokruh*, 2021, kovaná, kolorovaná ocel, žula, 253 × 74 × 68 cm, Náměšť nad Oslavou.
Pavel Tasovský, *Water Bearer (Aquarius)*, from the cycle *Zodiac*, 2021, forged, coloured steel, granite, 253 × 74 × 68 cm, Náměšť nad Oslavou.

Pavel Tasovský, *Ryby*, z cyklu *Zvěrokruh*, 2022–2023, kovaná ocel, žula, 238 × 102 × 40 cm, Náměšť nad Oslavou.
Pavel Tasovský, *Fish (Pisces)*, from the cycle *Zodiac*, 2022–2023, forged steel, granite, 238 × 102 × 40 cm, Náměšť nad Oslavou.

Zvěrokruh (2025)

V roce 2025 vznikl další (nejspíš nikoli poslední) Tasovského originální zvěrokruh – z materiálů vyřazených z používání (žulové kostky z rekonstruované náměšťské dlažby posloužily jako podstavce, ocelové armatury betonu z nedaleké vladislavské pily se staly znameními).

Pavel Tasovský, *Zvěrokruh – Beran, Býk, Blíženci, Rak, Lev, Panna, Váhy, Štír, Střelec, Kozoroh, Vodnář, Ryby, z cyklu Znamení měsíců*, 2025, ocel, žula, výška 65 cm.

Pavel Tasovský, *Zodiac – Ram (Aries), Bull (Taurus), Twins (Gemini), Crab (Cancer), Lion (Leo), Virgin (Virgo), Balance (Libra), Scorpion (Scorpius), Archer (Sagittarius), Goat (Capricornus), Water Bearer (Aquarius), Fish (Pisces), from the cycle Signs of the Moons*, 2025, steel, granite, height 65 cm.

Křížová cesta

Křížová cesta představuje pobožnost římskokatolické církve, při níž věřící v duchu provázejí Ježíše Krista po čtrnácti „zastaveních“ připomínajících jeho utrpení od odsouzení přes smrt na kříži po pohřbení. Pobožnost se vyvinula z poutí v Jeruzalémě, kde věřící navštěvovali místa Kristova utrpení; tato pobožnost byla z podnětu františkánů později napodobována v příhodné krajině i v Evropě. Ve výtvarném umění představuje křížová cesta ikonografický celek mající v 15. století sedm, od baroka čtrnáct výjevů (zastavení) zobrazujících Kristovu cestu z Jeruzaléma na Kalvárii, kde byl ukřižován. Někdy bývá křížová cesta rozšířena na začátku o zastavení *Poslední večeře* nebo v závěru o *Vzkříšení*. Zastavení křížové cesty jsou označována křížem; umístěna bývají na vnitřních obvodových zdech kostela jako obrazy nebo reliéfy, popřípadě v kapličkách volně v krajině.

Pavel Tasovský ztvárnil téma křížové cesty dvakrát. V roce 2009 ve svahu za novodobým poutním kostelem Božího milosrdenství a sv. Faustyny ve Slavkovicích, místní části Nového Města na Moravě, a v roce 2017 ve vysočinských Kameničkách u kostela Nejsvětější Trojice. Obě cesty, oproti obvyklým čtrnácti zastavením, obohatil o zastavení patnácté – *Vzkříšení*.

Pro křížovou cestu ve Slavkovicích zvolil formu nerezových reliéfů, které umístil v horní části bloků z mrákotínské žuly. První zastavení je po pravé straně kostela, stoupáním po chodníčku lemovaném kamennými bloky s rozestupy přibližně desetimetrovými dospějeme až k poslednímu zastavení.

Pavel Tasovský, *Křížová cesta*, 2009, Slavkovice – Ježíš odsouzen k smrti; Ježíš přijímá kříž; Ježíš padá poprvé.

Pavel Tasovský, *The Way of the Cross*, 2009, Slavkovice – Jesus is condemned to death; Jesus takes up his Cross; Jesus falls the first time.

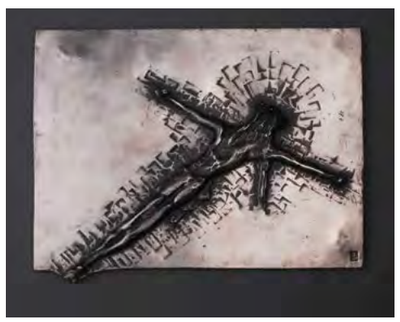

◂ Pavel Tasovský, *Křížová cesta*, 2009, nerez, žula, areál u poutního kostela Božího milosrdenství a sv. Faustyny ve Slavkovicích: *Ježíš odsouzen k smrti; Ježíš přijímá kříž; Ježíš padá poprvé; Ježíš potkává svou Matku; Šimon Kyrenský pomáhá Ježíši nést kříž; Veronika otírá Ježíši tvář; Ježíš padá podruhé; Ježíš se setkává s jeruzalémskými ženami; Ježíš padá potřetí; Ježíš zbaven roucha; Ježíš přibit na kříž; Ježíš umírá na kříži; Ježíšovo tělo sňato z kříže a položeno na klín matky; Ježíšovo tělo uloženo do hrobu; Vzkříšení.*

Pavel Tasovský, *The Way of the Cross*, 2009, stainless steel, granite, area at the pilgrimage church of Divine Mercy and St. Faustina in Slavkovice: *Jesus is condemned to death; Jesus takes up his cross; Jesus falls the first time; Jesus meets his Mother; Simon of Cyrene helps Jesus carry the cross; Veronica wipes the face of Jesus; Jesus falls for the second time; Jesus meets the women of Jerusalem; Jesus falls for the third time; Jesus is stripped of his garments; Jesus is nailed to the cross; Jesus dies on the cross; Jesus is taken down from the crossand placed on his mother's lap; Jesus is laid in the tomb; Resurrection.*

V Kameničkách zvolil Pavel Tasovský jinou tvůrčí cestu – ocelové výkovky z plného materiálu v podobě stylizovaných biblických postav; usazeny jsou na vrcholu stél z hlinecké žuly a upraveny tak, aby vynikla struktura materiálu i prostorový charakter předmětů.

Pavel Tasovský, *Křížová cesta*, 2017, kovaná ocel, žula, areál u kostela Nejsvětější Trojice v Kameničkách: *Ježíš odsouzen k smrti; Ježíš přijímá kříž; Ježíš padá poprvé; Ježíš potkává svou Matku; Šimon Kyrenský pomáhá Ježíši nést kříž; Veronika otírá Ježíši tvář; Ježíš padá podruhé; Ježíš se setkává s jeruzalémskými ženami; Ježíš padá potřetí; Ježíš zbaven roucha; Ježíš přibit na kříž; Ježíš umírá na kříži; Ježíšovo tělo sňato z kříže a položeno na klín matky; Ježíšovo tělo uloženo do hrobu; Vzkříšení.*

Pavel Tasovský, *The Way of the Cross*, 2017, forged steel, granite, area at the Church of the Holy Trinity in Kameničky: *Jesus is condemned to death; Jesus takes up his cross; Jesus falls the first time; Jesus meets his Mother; Simon of Cyrene helps Jesus carry the cross; Veronica wipes the face of Jesus; Jesus falls for the second time; Jesus meets the women of Jerusalem; Jesus falls for the third time; Jesus is stripped of his garments; Jesus is nailed to the cross; Jesus dies on the cross; Jesus is taken down from the cross and placed on his mother's lap; Jesus is laid in the tomb; Resurrection.*

Lunární kalendáře

Čas je posloupnost splývajících okamžiků (měřená roky, měsíci, týdny, dny atd.), vedle prostoru základní forma (kategorie a podmínka) každé smyslové zkušenosti (Immanuel Kant), což výstižně popsal již římský básník a filozof Titus Lucretius Carus (kolem 97–55 př. n. l.):

„Čas sám o sobě není: to předměty samy
nám vnukají ponětí o tom, co se už stalo,
co se teď děje a k čemu budoucně dojde;
přiznej, že času o sobě nevnímá nikdo
bez souvislosti s klidem a pohybem věcí."

Podle Aristotela vzniká čas „počítáním pravidelných pohybů" (například dne a noci), Augustinus upozornil na to, že v naší zkušenosti je čas jako minulost, přítomnost a budoucnost, jejichž propojení je dílem duše. Odtud rozlišujeme vnější (objektivní, měřitelnou) a vnitřní (subjektivní, proměnlivou) stránku času, který pro nás jednou utíká, jindy se vleče: „Čas je tygr, na kterém jedeme, ale ten tygr, to jsme my" (Henri Bergson). Zkušenost času vzniká v přítomnosti, která však není bodová (bezrozměrná), nýbrž zahrnuje i bezprostředně minulé a nastávající (Edmund Husserl). Čas není něčím mimo nás, nýbrž sama naše existence je časová („máme čas"), žijeme a jsme nejen v čase, nýbrž jako čas (Martin Heidegger). Proto hraje čas takovou roli v každém příběhu, ve vyprávění a v jazyce vůbec (gramatický čas). Časová je i lidská odpovědnost (držet slovo dané v minulosti), dějinnost a naděje.
K dělení času slouží odpradávna kalendáře (z latinského *Calendae*, „Kalendy, první den v měsíci v římském kalendáři") konstruované na základě pravidelnosti a periodicity přírodních jevů na Zemi i v kosmu: rotace Země, oběhu Země kolem Slunce (kalendář solární), oběhu Měsíce kolem Země (kalendář lunární). Lunární (měsíční) kalendář je patrně nejstarší typ kalendáře; jeho formativní počátky jsou předpoklá-

dány již v mladém paleolitu před 30 000 lety, což naznačují takzvané „vrubovky“ (například z nalezišť pod jihomoravskými Pavlovskými vrchy), kamenné nebo kostěné artefakty s pravidelně uspořádanými vruby a zářezy.

Pavel Tasovský, jenž je „tygrem svého času“, dokáže nalézt čas i k vytváření lunárních kalendářů, které představují originální průnik kalendáře a kalendáře jako žánru lidového čtení, který se s rozvojem knihtisku vyvinul ze středověkých cisiojánů, určených k zapamatování svátků v roce. Takový kalendář obsahoval planetář (výklad nebeských znamení podle planet), pranostiky, astrologická, zdravotní a hospodářská ponaučení, později byl doplňován fantastickými příběhy a povídkami (toleranční kalendáře Václava Matěje Krameria). To vše pozorný divák vyčte z postmoderních tolerančních kalendářů Mistra Tasovského.

Pavel Tasovský, *Dvanáct kalendářních plastik – Muž před startem, Muž bez páteře, Muž s obrazem, Kostra jednoho muže, Muž na houpačce, Muž na koni, Muž na lodi, Muž se zauzlenými střevy, Muž s kamenem, Muž s křídly, Muž v kabátě, Muž se spirálou*, 2016, kovaná ocel, 50–55 cm.

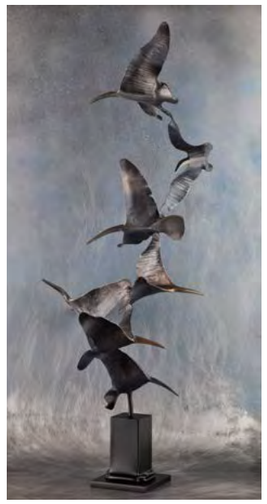
Pavel Tasovský, *Twelve Calendar Sculptures – Man before the start, Man without a spine, Man with a painting, Skeleton of one man, Man on a swing, Man on a horse, Man on a boat, Man with knotted intestines, Man with a stone, Man with a wings, Man in a coat, Man with a spiral*, 2016, forged steel, 50–55 cm.

Křídla

V cyklu *Křídla* (2022) a v podobně koncipovaných dílech *(Hitchcockův sen*, *Ptáci*, *Sen Íkarův*, *V rozletu*, *Vzlet)* vrcholí snaha Pavla Tasovského oprostit se od konkrétních stránek reality. Může to snad vzbudit zdání, že sochařské prostředky se v těchto dílech, založených na vertikále, staly samy sobě cílem. Nicméně právě tato díla, inspirovaná možná také *Faustem* a antickou bájí o zmařené touze Daidalova syna, svědčí o tom, že i v rovině abstraktního projevu lze cestou náznaku a sochařské metafory dospět k aktualizaci dávných poselství.

Rady otce Daidala? K nim žádná úcta!
Zhrdl četbou Goethova Fausta:

„Níží se slunce, klesá. Dožil den.
Pospíchá pryč a nový den zas nítí.
Ó, na křídlech že nejsem povznášen,
bych se sluncem směl zakroužiti!
… Já zkolébán byl snem!
Žel, že se k ducha perutem
peruti hmotné přidruží tak stěží!“

◂ Pavel Tasovský, *Hitchcockův sen*, 2021, z cyklu *Křídla*, kovaná, kolorovaná ocel, 69 × 49 cm.
Pavel Tasovský, *Hitchcock's Dream*, 2021, from the cycle *Wings*, forged, coloured steel, 69 × 49 cm.

Pavel Tasovský, *V rozletu*, 2021, z cyklu *Křídla*, kovaná, kolorovaná ocel, 112 × 54 × 37 cm.
Pavel Tasovský, *In Flight*, 2021, from the cycle *Wings*, forged, coloured steel, 112 × 54 × 37 cm.

Pavel Tasovský, *Vzlet*, 2021, z cyklu *Křídla*, kolorovaná ocel, 39 × 29 cm.
Pavel Tasovský, *Take-off*, 2021, from the cycle *Wings*, coloured steel, 39 × 29 cm.

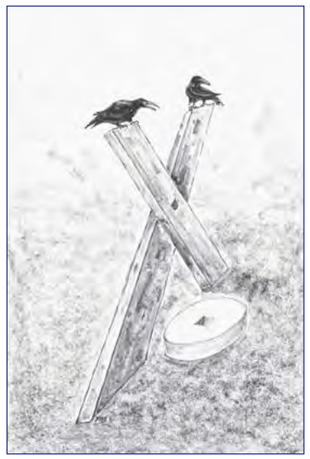
Pavel Tasovský, *Křídla I–XII*, 2022, z cyklu *Křídla*, kovaná, kolorovaná ocel, 31 × 16 cm.
Pavel Tasovský, *Wings I–XII*, 2022, from the cycle *Wings*, forged, coloured steel, 31 × 16 cm.

Vinařští patroni

Prosperitu hospodářského cyklu (pěstování rostlin, chov dobytka) zajišťovali četní světci. Právě vinařství je v průběhu roku závislé na mnoha základních klimatických prvcích, jakými jsou srážky, sluneční svit, teplota, výpar apod. Není proto divu, že tuto oblast spravuje řada světců. V jednotlivých vinařských zemích dominují různí patroni vinařů. K nejvýznamnějším patří: *svatý Vincenc ze Zaragozy* (zemřel kolem roku 450), *svatý Urban* (?–230), *svatý Jan Křtitel* (asi 5 př. n. l. – kolem 30 n. l.), *svatý Vavřinec* (3. století), *svatý Bartoloměj* (1. století), *svatý Václav* (asi 907–929/935), *svatý Martin z Toursu* (316/317–397), *svatý Jan Evangelista* (kolem 10–kolem 101). K vinařským patronům bývají dále řazeni *svatý Remigius* (437–533), *svatý Amandus* (584–675), *svatá Ludmila* (860–921), *svatý Gotthard z Hildesheimu* (asi 960–1038), a dokonce i *svatý Jan Nepomucký* (mezi 1340 a 1350–1393).
Někdy je za patrona prohlášen některý svatý jen v určité vinařské obci, jako například svatý Gotthard v moravských Dolních Kounicích. Na Moravě je s vínem spojován nejčastěji svatý Urban v roli patrona a v souvislosti s mladými svatomartinskými víny svatý Martin. V Čechách je žádána blahověstná spomocnost u svaté Ludmily, jejího vnuka svatého Václava a u svatého Jana Nepomuckého.
O přízeň božstev a světců je třeba usilovat prostřednictvím obětí a svátostin, Pavel Tasovský jim složil hold tímto cyklem, při němž si v rytmu kovářského kladiva občas pobrukoval s Louisem Armstrongem *When the Saints Go Marching In*.

"Oh when the saints go marching in,
oh when the saints go marching in,
oh I want to be in that number..."

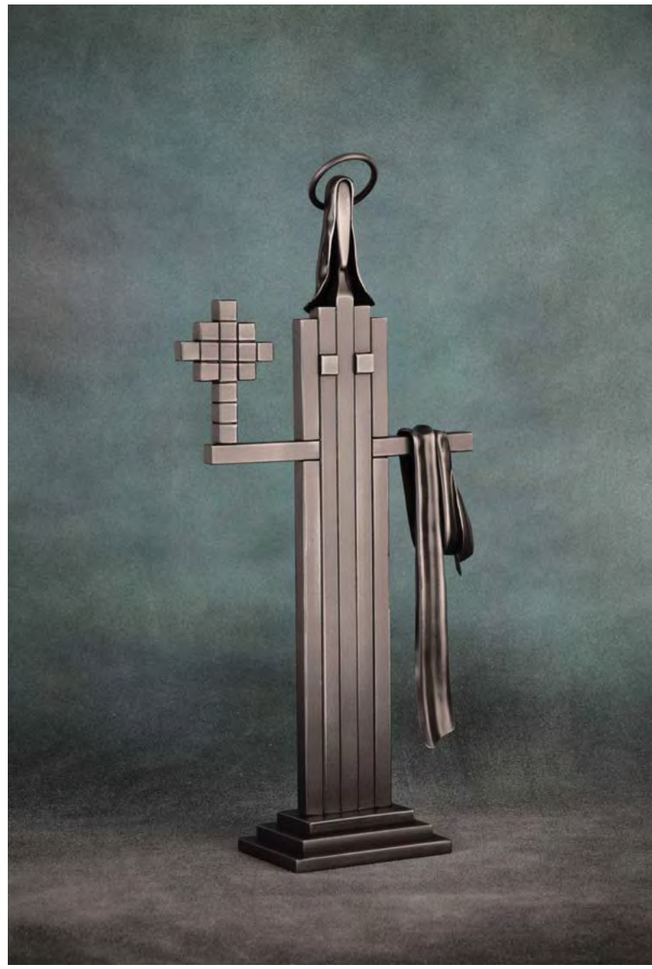

Pavel Tasovský, *Svatý Urban*, 2023, z cyklu *Vinařští patroni*, přípravná kresba, 30 × 20 cm.
Pavel Tasovský, *Saint Urban*, 2023, from the cycle *Patrons of Winemakers*, preparatory drawing, 30 × 20 cm.

Pavel Tasovský, *Svatý Vincenc*, 2023, z cyklu *Vinařští patroni*, přípravná kresba, 30 × 20 cm.
Pavel Tasovský, *Saint Vincent*, 2023, from the cycle *Patrons of Winemakers*, preparatory drawing, 30 × 20 cm.

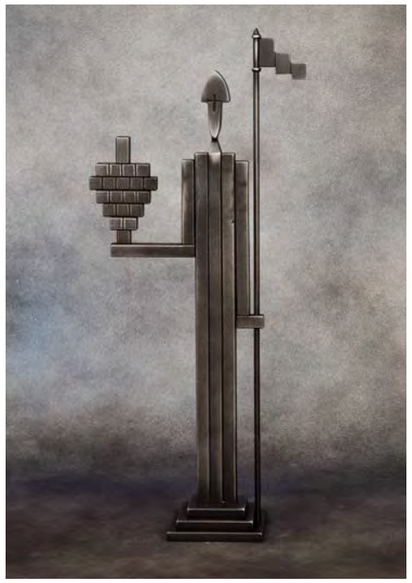
Pavel Tasovský, *Svatý Gotthard*, 2024, z cyklu *Vinařští patroni*, patinovaná ocel, 39 × 20 × 8 cm.

Pavel Tasovský, *Saint Gotthard*, 2024, from the cycle *Patrons of Winemakers*, patinated steel, 39 × 20 × 8 cm.

Pavel Tasovský, *Svatá Ludmila*, 2024, z cyklu *Vinařští patroni*, patinovaná ocel, 49 × 24 × 9 cm.
Mistr má niterně obdivný vztah k světici, / nejen kvůli její ochranitelské funkci k vinici, / ale také kvůli Ludmilinu lidu milému jménu / jako *epiteton ornans* jeho skvělou ženu zdobící.

Pavel Tasovský, *Saint Ludmila*, 2024, from the cycle *Patrons of Winemakers*, patinated steel, 49 × 24 × 9 cm.

The Master has an intimate admiration for the saint,
not only because of its protective function to the vineyard,
but also because of Ludmila's beloved name
as an *epiteton ornans* adorns his brilliant wife.

Pavel Tasovský, *Svatý Václav*, 2024, z cyklu *Vinařští patroni*, patinovaná ocel, 53 × 23 × 10 cm.
Pavel Tasovský, *Saint Wenceslas*, 2024, from the cycle *Patrons of Winemakers*, patinated steel, 53 × 23 × 10 cm.

Mlčení

Mlčeti
zlato.
Zlato.

Absolutní rým.
Někdy hraje (nejen v básni) prim,
zvlášť v případě manželek, milenek
a hodinek produktové řady Diplomat – PRIM.

Poznámka
Diplomat je od toho, „aby se dvakrát rozmyslel, než nic neřekne“ (Karel Kyncl).

Pavel Tasovský, *Mlčeti zlato*, 2014, kolorovaná ocel, mosaz, 55 × 25 × 20 cm.
Pavel Tasovský, *Silence is Golden*, 2014, coloured steel, brass, 55 × 25 × 20 cm.

Monumentální objekty

Je 7. dubna 2023, Velký pátek, který je dnem, kdy si křesťané připomínají Ježíšovo ukřižování. Tento den je považován za jeden z nejmagičtějších v roce, podle lidové tradice se otevírají skály a země vydává své poklady. Pavel Tasovský má také *Otevřeno*, vstupme tedy do jeho kouzelného světa. Ocitneme se *Mezi kruhy*, uvítá nás *Beran* s *Pávem*, nalezneme *Vejce*, *Vlna* řítící se jako tsunami nás nepohltí a nezhubí, stačí vyslovit magické *Ne* a v pořádku doputujeme až k *Uroborovi*.
Uroboros (z řeckého ουροβόρος, „požírač času“) je myšlenkový konstrukt o cyklické podstatě entit. Bývá zobrazován jako prostý kruh, později jako stočený had nebo drak požírající svůj vlastní ocas. Je symbolem univerza, uzavřenosti, věčnosti bez začátku a konce, návratnosti kosmického dění … Symbolizuje nebe, splývá s vědomím plynoucího, ale současně stojícího času, v solárních představách je spjat se sluncem a světlem. Jako symbol věčného bytí se v nejrůznějším ztvárnění objevuje snad ve všech kulturách světa odpradávna: před 30 000 lety na území dnešního Brna byly kotoučky a dekorativní předměty vyřezané z mamutoviny, dva kamenné disky a unikátní plastika mužské postavy se zobrazením falu, vloženy jako milodary do rituálního hrobu muže, tvar kruhu mají základny mohyl z mladších období pravěku, kruh se objevuje na náhrobcích, v rituálních symbolech pohřebních milodarů starověkých civilizací a zpodobeních rituálních tanců, jako svatozář božstev, zbožněných…
Tasovského monumentální zpodobení Urobora se vrací k archetypální minimalistické brněnské inspiraci…

Pavel Tasovský, *Otevřeno*, 2011, ocel, 220 × 120 × 180 cm.
Pavel Tasovský, Opened, 2011, steel, 220 × 120 × 180 cm.

Pavel Tasovský, *Mezi kruhy*, 2015, ocel, dřevo, 140 × 190 × 190 cm.
Pavel Tasovský, *Between Circles*, 2015, steel, wood, 140 × 190 × 190 cm.

Pavel Tasovský, *Beran*, 2014, corten, 282 × 160 × 160 cm.
Pavel Tasovský, *Aries*, 2014, corten steel, 282 × 160 × 160 cm.
Pavel Tasovský, *Páv*, 2013, corten, 280 × 140 × 120 cm.
Pavel Tasovský, *Peacock*, 2013, corten steel, 280 × 140 × 120 cm.

Pavel Tasovský, *Vejce*, 2020, kolorovaná ocel, nerezová ocel, 125 × 75 × 30 cm.
Pavel Tasovský, *Egg*, 2020, coloured steel, stainless steel, 125 × 75 × 30 cm.
Pavel Tasovský, *Vlna*, 2014, corten, 275 × 130 ×120 cm.
Pavel Tasovský, *Wave*, 2014, corten steel, 275 × 130 ×120 cm.

Pavel Tasovský, *Ne*, 2010, patinovaná ocel, kámen, 220 × 61 × 60 cm.
Pavel Tasovský, *No*, 2010, patinated steel, stone, 220 × 61 × 60 cm.
Pavel Tasovský, *Uroboros*, 2014, corten, 220 × 190 × 90 cm.
Pavel Tasovský, *Ouroboros*, 2014, corten steel, 220 × 190 × 90 cm.

Realizace

ANO / YES aneb Foucaultovo kyvadlo

Kinetický objekt s kyvadlem nazvaný *ANO* se nachází v areálu Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity, tedy na půdě školy, kde kralují exaktní disciplíny, jakými jsou fyzika, matematika nebo chemie. Proto mnohý z nás usoudí, že monument připomíná dílo francouzského fyzika Jeana Foucaulta a jeho „Foucaultovo kyvadlo" nebo filozofa Michela Foucaulta a jeho „archeologii vědění", popřípadě že odráží obecné fenomenologické otázky:

Le savoir est pouvoir.
Parfois trop.
Foucault crie au secour.

Scientia est potentia,
aliquando nimis
Foucault auxilium quaerit.

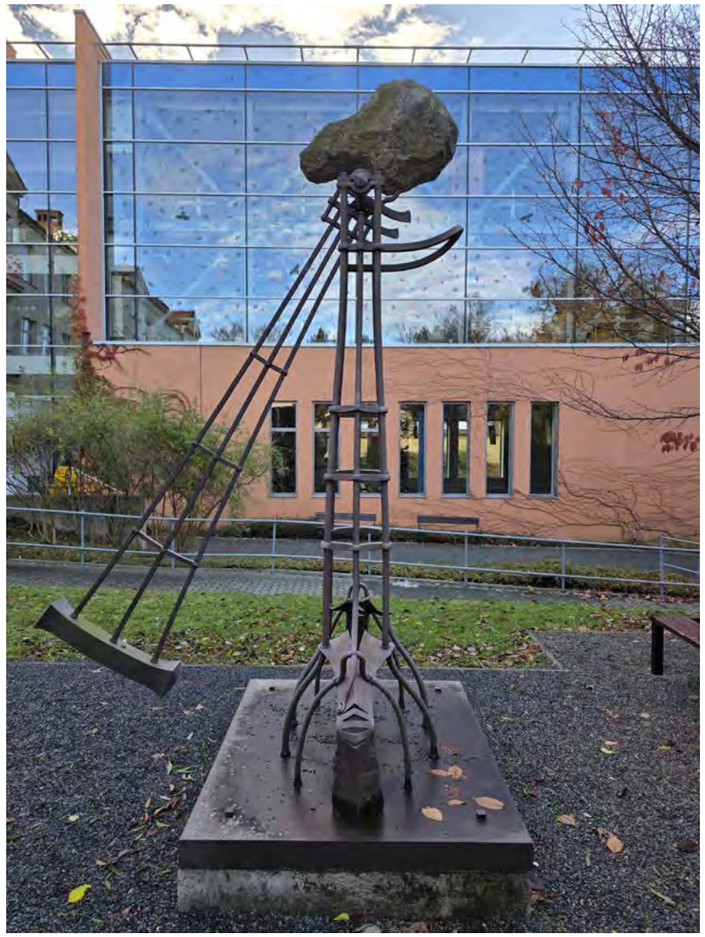
Věda (Vědění) je moc.
Někdy až moc.
Foucault volá o pomoc.

Díky Pendule de Foucault a *L'archéologie du savoir*
má k tomu Foucault nepochybně pouvoir…

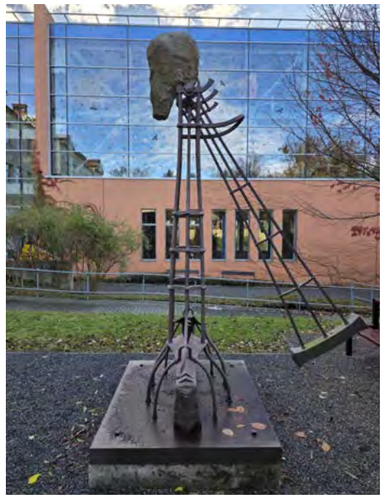
fenomenologie (z řeckého *fainomenón*, „to, co se ukazuje, jeví, vystupuje na světlo" a *logos*, „věda, nauka"), věda o fenoménech; u Georga W. F. Hegela (1770–1831) ideální dějiny výchovy vědomí sebou samým od představ až po absolutní vědění, tj. vylíčení toho, jak se věda zjevuje; u Edmunda Husserla (1859–1938) a jeho školy metoda zkoumání uskutečňující návrat k „věcem samým" a podávající jejich deskripci jakožto fenoménů.
Foucault, Jean Bernard Léon (11. 9. 1819, Paříž, Francie – 11. 2. 1868, Paříž, Francie), francouzský fyzik a matematik. Pomocí kyvadla (nazvaného jeho jménem) dokázal rotaci Země.
Foucault, Michel (15. 10. 1926, Poitiers, Francie – 26. 6. 1984, Paříž, Francie), francouzský filozof, sociolog, psycholog, historik a teoretik kultury. V monografii *L'archéologie du savoir* (1969, česky *Archeologie vědění*, 2002) se snaží o porozumění společenskému vývoji pronikáním do myšlenkových struktur, nikoli klasickým sledováním chronologických souvislostí. V protikladu ke strukturalismu zdůrazňoval diskontinuitu dějin. Zavedl pojem *epistémé* jako výraz dominantní struktury vztahů, která řídí formy vědění. Analyzoval systém trestního práva (*Surveiller et punir: Naissance de la prison*, 1975 [česky *Dohlížet a trestat: Kniha o zrodu vězení*, 2000]), přičemž v této analýze použil ideu Panopticonu z eseje Jeremyho Benthama (1748–1832) pro popis rozptýleného působení moci v moderních společnostech (respektive některých jejích významných institucích, jako je škola, nemocnice, továrna armáda atd.), jejímž cílem je občany disciplinovat a „normalizovat", přičemž věda a vědění je pilířem takového počínání.
Foucaultovo kyvadlo (francouzsky *Pendule de Foucault*), 1. závaží volně zavěšené na dlouhém vlákně ve volném závěsu; rotace Země vyvolává změnu roviny jeho kyvu, pomocí Foucaultova kyvadla byl poprvé získán důkaz o rotaci Země; 2. český název románu *Il pendolo di Foucault* (1988) italského estetika, filozofa a sémiologa Umberta Eca (1932–2016); děj rotuje kolem Foucaultova kyvadla v pařížském muzeu, z něhož vše vychází a do něhož se vše vrací, střed Světa, Plánu i věcí. Kyvadlo a ezoterické vize mají přispět k rozluštění Plánu řídícího svět…
pouvoir (z francouzštiny), moc, síla; mohutnost, schopnost.

Pavel Tasovský vnímá zmíněné konotace a ve svém objektu je ztvárnil jako „vzpomínku na dobu minulou, kdy jsme museli se vším souhlasit a poslušně přikyvovat". Dnes už však může jeho dílo působit také jako memento, neboť zvláště na akademickou půdu se vkrádá netolerantní neomarxistické učení neoliberalismu a progresivismu:

Od komunismu a nacismu převzal posvátný grál
k přeformátování přirozenosti člověka, jenž by si pak žil jako král.
Na rozdíl od předchozích -ismů nikoho nevynechal:
nepronásleduje asociální zazobance,
z podřadných ras nečiní psance,
ale v duchu existenciální existence
jemně obrobí každého „nepřizpůsobivého neotesance".

Pavel Tasovský, *ANO*, 2008, kinetický objekt, patinovaná ocel, žula, 320 × 150 × 125 cm, areál Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity, Brno, Kotlářská 2.

Pavel Tasovský, *YES*, 2008, kinetický objekt, patinated steel, granite, 320 × 150 × 125 cm, area Faculty of Science, Masaryk University, Brno, Kotlářská 2.

Šachy pro Helfštýn

Monumentální hradní architektura Helfštýna, tvořená komplexem užitkových a fortifikačních staveb, se tyčí nad údolím Moravské brány. Nachází se u Týna nad Bečvou v okrese Přerov v Olomouckém kraji. Hrad byl založen na počátku čtrnáctého století. Nyní je ve vlastnictví Olomouckého kraje, památku spravuje a provozuje Muzeum Komenského v Přerově; je chráněn jako kulturní památka České republiky. Od roku 1982 se zde konají mezinárodní sympozia uměleckého kovářství a kovotepectví zvaná Hefaiston.
Řada artefaktů a objektů vytvořených v rámci sympozií nebo na zakázku správy hradu zdobí zdejší interiéry a exteriéry. Mezi nimi návštěvníky, zvláště zanícené šachisty, upoutají monumentální kované šachy Pavla Tasovského.

Pavel Tasovský, *Šachy*, 2008, ocel, nerez, kámen, výška 92–147 cm, Hrad Helfštýn.
Pavel Tasovský, *Chess*, 2008, steel, stainless steel, stone, height 92–147 cm, Helfštýn Castle.

Objekt představuje největší kované šachy na světě, nejvyšší figura má 147 cm a váží více než třicet kilogramů. Pro snadnější manipulaci jsou figury opatřeny pojezdovými kolečky. Figuru tvoří kovaná kuželovitá klec, na jejímž vrcholu je přinýtována hlava. Pěšci a věže jsou pevně, staticky přinýtováni; jezdec, střelec, král a královna jsou umístěni na kardanovém závěsu s kyvadlem. Při posunutí figury se hlava rozkývá. Kyvadla jsou ukončena opracovanými kameny. Barevné rozlišení figur řeší hlavy z kované oceli zinkované a černěné, a na druhé straně hlavy nerezové a leštěné.

V šachové partii si soupeři rozum bystří,
všichni však mají svou Achillovu patu:
pak ocitají se v šachu, patu či matu,
a to jak amatéři, tak mezinárodní velmistři.
Promyšlené tahy střídá bystrá úvaha,
vítězství v šachovém souboji se cení.
V životě to ovšem tak samozřejmé není.
Když intelekt je spíše v tahu než na tahu,
rozum nevítězí, a když tak ne bez průtahů.

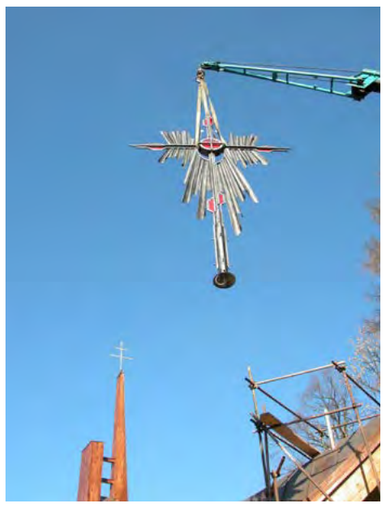
Král / Knight
Dáma / Queen
Věž / Rook
Střelec / Bishop
Jezdec / Knight
Pěšec / Pawn

Memoria pro Slavkovice

Slavkovice jsou dnes jednou z místních částí Nového Města na Moravě. Dominantou lokality je poutní kostel Božího milosrdenství a sv. Faustyny. Navrhl jej architekt, sochař a malíř Ludvík Kotek (1933–2021), jenž je také autorem proslaveného kostela sv. Josefa v Senetářově.
Pavel Tasovský obohatil slavkovický svatostánek a jeho areál svými díly: monstrancí, dvouramenným křížem, mariánským motivem a křížovou cestou. Monstrance (zde jako symbol Nejsvětějšího Ježíšova srdce adorovaného anděly a znamení Božího milosrdenství) je vykována z nerezové oceli ve tvaru kříže, v jejím středu je věčné světlo, na bočních ramenou kříže jsou stylizovaní andělé. Ramena kříže jsou doplněna červenými skly, andělé jsou skládáni z kovaných a profilovaných pásů spojovaných nýtováním. Kříž vynáší do výše pěti metrů nad střechu nerezová trubka tvořící pevnou páteř celého kovaného objektu. Dvouramenný kříž a mariánský motiv jsou provedeny z nerezové ocele; kříž je umístěn na vrcholu zvonice, mariánský motiv na jejím bočním pilíři.

Poutní kostel Božího milosrdenství a sv. Faustyny s křížovou cestou ve Slavkovicích.
Pilgrimage Church of Divine Mercy and St. Faustina with the Stations of the Cross in Slavkovice.

Montáž monstrance, 2009, poutní kostel Božího milosrdenství a sv. Faustyny, Slavkovice.
Assembly of the monstrance, 2009, Pilgrimage church of Divine Mercy and St. Faustina, Slavkovice.

Brána a mříže pro Pivovar Regent

Změna provozu a přesun varny piva do nových přilehlých prostor přivedly majitele Pivovaru Regent v Třeboni na myšlenku uzavření nádvoří pivovaru a využití prostoru pro pořádání výstav, koncertů, divadelních akcí a v neposlední řadě slavností piva.

Stačí si vybavit postřižinské Májové
a smyslnou žízeň paní správcové…,
Francinův ležák, Pepinovu desítku…
Co to s vámi dělá, pánové?

Architektonický návrh vypracoval ing. arch. Milan Šindler, realizace se ujal Pavel Tasovský. Vjezd do pivovaru z třeboňského Trocnovského náměstí tvoří klenutý průjezd, v místě nádvoří po obou stranách rozšířený o podloubí. V pohledu z nádvoří jsou tři přibližně stejné oblouky nesené čtyřmi kamennými pilíři. Centrální oblouk byl opatřen kovanou otevírací bránou pro možnost vjetí vozidla, boční oblouky byly uzavřeny pevnou mříží. V pravém oblouku z pohledu z nádvoří byla osazena branka pro pěší. Brána a mříže byly navrženy v historizujícím stylu. Mříže byly zhotoveny tradičními kovářskými technikami, průvlaky, nýtováním a spoji opatřenými objímkami. Všechny kované díly byly zinkovány a opatřeny nátěrem. Monogramy „SF“ byly opatřeny plátkovým zlatem.

Pavel Tasovský, *Brána a boční oplocení*, 2009–2010, ocel, 480 × 440 cm (brána), 430 × 395 cm (oplocení). Pivovar Regent, Třeboň, Trocnovské náměstí.

Pavel Tasovský, *Gate and Side Fencing*, 2009–2010, steel, 480 × 440 cm (gate), 430 × 395 cm (fencing). Regent Brewery, Třeboň, Trocnovské náměstí.

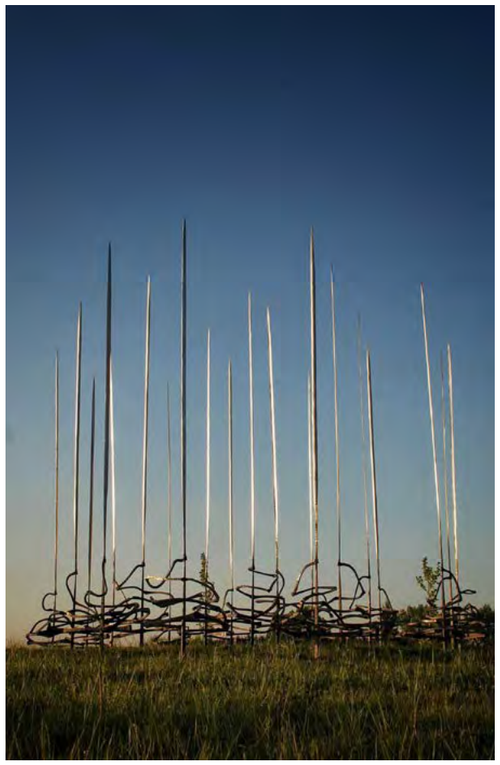

Pavel Tasovský, *Brána*, 2009–2010, ocel, 480 × 440 cm, Pivovar Regent, Třeboň, Trocnovské náměstí.

Pavel Tasovský, *Gate*, 2009–2010, steel, 480 × 440 cm, Regent Brewery, Třeboň, Trocnovské náměstí.

Stébla pro Univerzitní kampus Masarykovy univerzity

Univerzitní kampus Masarykovy univerzity v Brně-Bohunicích představuje výukový a vědecko-výzkumný areál pro pět tisíc studentů a zhruba tisíc zaměstnanců Fakulty sportovních studií, Lékařské fakulty a Přírodovědecké fakulty. Kampus je největším stavebním projektem v oblasti vysokého školství ve střední Evropě (zaujímá dvaačtyřicet hektarů). Součástí kampusu je totiž i Středoevropský technologický institut CEITEC a Centrum pro výzkum toxických látek v prostředí RECETOX. Dále zde sídlí Institut biostatistiky a analýz, Centrum jazykového vzdělávání a další instituce. Kampus sousedí s Fakultní nemocnicí Brno s proslulou Gynekologicko-porodnickou klinikou, budovou Moravského zemského archivu a Obchodním centrem Campus Square, nedaleko se nachází vazební věznice a krematorium.
Vymotat se z tohoto labyrintu by bylo nad síly Thésea, i kdyby byl vybaven několika klubky červených Ariadniných nití… Spolehlivý orientační bod představuje naštěstí *Kinetický objekt Stébla* Pavla Tasovského. Zdá se, jako by vyrůstal ze země plodivou silou přírody. Ti, kteří věří v sílu vědy, se možná domnívají, že jej vypěstovali zdejší genetici, tak jako kdysi nedaleko odtud experimentoval s hrachem Gregor Johann Mendel. Ti, na něž doléhá „podfinancovanost“ vysokého školství, možná považují objekt za metaforu tonoucího, který se chytá stébla…

Pavel Tasovský, *Kinetický objekt Stébla*, 2011, nerezová ocel, 450 × 800 × 800 cm, Univerzitní kampus Masarykovy univerzity v Brně-Bohunicích.

Pavel Tasovský, *Kinetic Object Straws*, 2011, stainless steel, 450 × 800 × 800 cm, University Campus of Masaryk University in Brno-Bohunice.

V osadě Brněnské Bohunice
žilo se líp než ve francouzské Nice.

Pak ovšem Bůh dopustil campus,
causing thereby a terrific rumpus.

V rozlehlém kampusu bloudím ještě dnes,
You’ve, Good God, got us into a nice mess.

Te hominem esse memento pro Kostnici u sv. Jakuba v Brně

Kostnice u sv. Jakuba v Brně je počtem nalezených ostatků druhou největší v Evropě, za nedostižnými Pařížskými katakombami *(Les catacombes de Paris)* s miliony pohřbených, které začaly vznikat již v antice a dnes zaujímají zhruba 190 kilometrů chodeb v hloubce kolem dvaceti metrů takřka pod celou Paříží. Brněnská kostnice, nacházející se pod gotickým chrámem sv. Jakuba, sloužila k ukládání kosterních ostatků z hrobů, do kterých pak mohli být pohřbívání další lidé. Představuje pietní místo s mystickou atmosférou, kterou umocňují artefakty a objekty Pavla Tasovského.

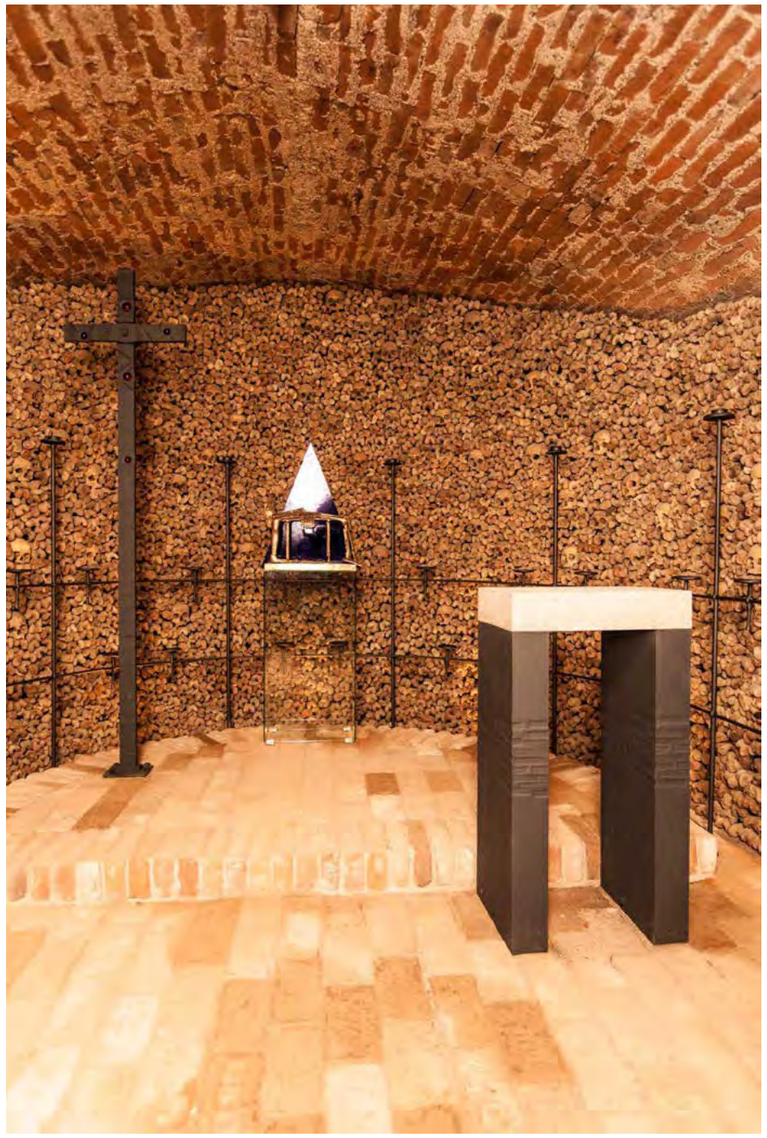

Pavel Tasovský, *Venkovní kříž*, 2011, kovaná ocel, bronzová patina, 750 × 160 × 35 cm, Kostnice u sv. Jakuba, Brno, Jakubské náměstí.

Pavel Tasovský, *Outdoor Cross*, 2011, forged steel, bronze patina, 750 × 160 × 35 cm, Ossuary at St. James, Brno, Jakubské náměstí.

Venkovní kříž, na jehož povrchu jsou vyraženy stovky malých křížů, se nachází u vchodu do kostnice; snímek z instalace zachycuje autora a jeho syna Pavla Tasovského mladšího.

Pavel Tasovský, *Ambon*, 2011, kovaná ocel, mrákotínská žula, 120 × 80 × 40 cm, Kostnice u sv. Jakuba, Brno, Jakubské náměstí.

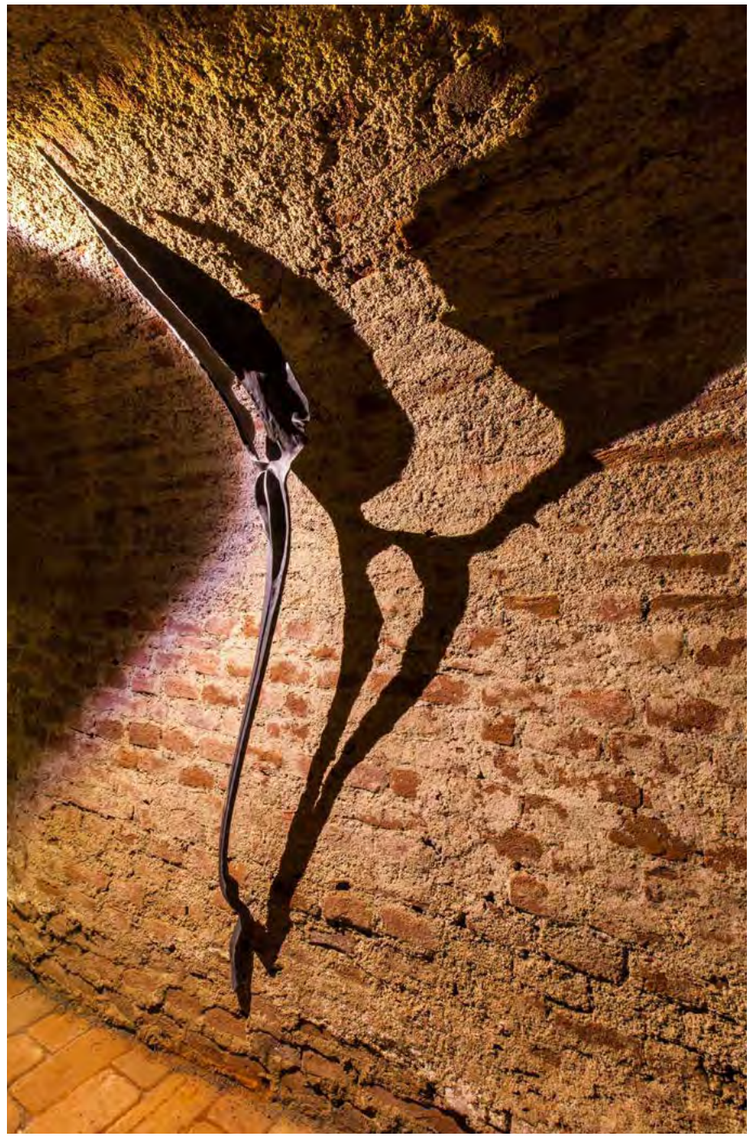
Pavel Tasovský, *Ambon*, 2011, forged steel, Mrákotín granite, 120 × 80 × 40 cm, Ossuary at St. James, Brno, Jakubské náměstí.

Ambon (řečnický pult, odkud se v chrámu při bohoslužbě četlo Slovo Boží) je tvořen ocelovými nohami a kamennou deskou ve tvaru obráceného písmene „U“. Boční stěny nohou jsou středem a příčně nepravidelně prokovány, otisky kovadel na nich vytvářejí reliéf kříže.

Pavel Tasovský, *Kříž v kapli*, 2011, kovaná ocel, sklo, 280 × 80 × 12 cm, Kostnice u sv. Jakuba, Brno, Jakubské náměstí.

Pavel Tasovský, *Cross in the Chapel*, 2011, forged steel, glass, 280 × 80 × 12 cm, Ossuary at St. James, Brno, Jakubské náměstí.

Kříž je vykován z plné ploché oceli, v místě křížení jsou vtlačeny kované trny. Z přední strany kříže jsou probity kruhové otvory, do nichž jsou vložena červená skla, symbolizující krůpěje krve.

Pavel Tasovský, *Duše*, 2011, kovaná ocel, 180 × 46 × 28 cm, Kostnice u sv. Jakuba, Brno, Jakubské náměstí.

Pavel Tasovský, *Soul*, 2011, forged steel, 180 × 46 × 28 cm, Ossuary at St. James, Brno, Jakubské náměstí.

Plastika symbolizuje rozchod životního principu – nesmrtelné duše s pomíjivým tělem. Její umístění v dlouhé chodbě krypty zakončené ostatky uspořádanými do podoby schodiště sugeruje přechod do věčného života…

Francouzský malíř a básník Louis Janmot (1814–1892), který mnohokrát navštívil Pařížské katakomby, dnes z výšin nebes obdivuje eticky působivou instalaci v brněnské kostnici. Sdílel ideje své hluboce věřící katolické rodiny orientované na vyrovnávání duše a těla do souznění. Tragický odchod jeho bratra a sestry v mladém věku tento etický aspekt ještě více zduchovnil. Promítl se nejen do Janmotovy poezie, ale zejména do jeho stěžejního malířského díla *Báseň o duši*, na kterém pracoval několik desítek let; tvoří je osmnáct maleb a šestnáct kreseb. Tento cyklus, stejně jako další malby, se výtvarně pohybují mezi romantismem, symbolismem a preraffaelismem.

Plastika Mezi krajinou a obrazem pro společnost Hama

Princip optického zařízení zvaného *camera obscura*, užívaného jako pomůcka výtvarníky a při konstrukci fotoaparátu, popsal již v 5. století př. n. l. čínský filozof Mistr Mo (*Mo-c'*, asi 470–390 př. n. l.): světlo procházející malým otvorem do temné místnosti vytvoří na protější stěně převrácený obraz předmětů před otvorem. Mistr Mo je také zakladatelem učení *moismu*, jímž ostře kritizoval soudobou společnost jako nepřirozenou; návrat k původní rovnosti mezi lidmi spatřoval v rozšíření všeobjímající lásky: „V celé říši se nedostává vzájemné lásky u všech lidí. Proto silní nevyhnutelně přemáhají slabé, bohatí se vysmívají chudým, vznešení se vyvyšují nad nízkými a prohnaní bezostyšně podvádějí důvěřivé. Hledáme-li pramen veškeré bídy, přehmatů, nespokojenosti a nenávisti ve světě, vidíme, že pocházejí vesměs z nedostatku vzájemné lásky. Kdo miluje ostatní, tomu se dostane odplaty v lásce, kdo jim přináší výhody, bude odměněn. Kdo ostatní nenávidí, bude nenáviděn, a kdo ostatním škodí, bude poškozen. To vše je nevyhnutelné.“ To byly inspirace, které Pavel Tasovský zhmotnil v monumentální plastice *Mezi krajinou a obrazem* pro německou společnost Hama, která se řadí mezi přední světové výrobce příslušenství pro foto, video, audio a počítače (jeden z jejích podniků sídlí v Syrovicích u Brna).
Plastika znázorňuje průchod světla optickou štěrbinou: zjednodušeně řečeno, jde o ocelové barevné plochy, které probíhají pomyslným otvorem a zrcadlově se obracejí. Plastika sestává z mnoha částí ocelových plechů; průběžné čtvercové trubky jsou zapuštěny do rozety. Po obvodu rozety jsou vyvrtány kotvicí otvory a plastika je kotvena ocelovými šrouby na chemickou maltu. Stěny jednotlivých dílů jsou svařeny z plechu a uvnitř vyztuženy pásovou ocelí. Všechny svary jsou čistě vybroušeny, plochy tak vypadají jako z plné ocelové desky. V čelním pohledu jde o dva trojúhelníky postavené špicemi na sebe, přičemž ten spodní je menší a poměr jejich výšek je přibližně 1:2.

Pavel Tasovský, *Mezi krajinou a obrazem*, 2012, kolorovaná ocel, 800 × 280 × 300 cm, Hama, Monheim, Německo.
Pavel Tasovský, *Between Landscape and Image*, 2012, coloured steel, 800 × 280 × 300 cm, Hama, Monheim, Germany.

Vinný sklep pro rakouský Dorfgastein

Tajným otvíráním jsou Tasovským v Dorfgasteinu zabezpečeny značky rakouských vín, k nim se nedostane ani legendární francouzský lupič-gentleman Arsène Lupin, i kdyby snad objevil tajný kód (nemožné!) a nakrásně i PIN.

Pavel Tasovský, *Vinný sklep*, 2016, Dorfgastein, Rakousko.
Pavel Tasovský, *Wine Cellar*, 2016, Dorfgastein, Austria.

Portál pro brněnskou podzemní katedrálu

Trojice vodojemů zbudovaná uvnitř brněnského Žlutého kopce je technickou památkou a unikátním industriálním prostorem. Nejstarší z vodojemů byl postaven společně s pisáreckou úpravnou vody a vodojemem na Špilberku v letech 1869–1872, druhý přibyl v roce 1900 a třetí, největší, tvořený dvěma oddělenými nádržemi, počátkem 20. století. Vodojemy sloužily do roku 1997. V roce 2020 se část prostor stala součástí „projektu Brno INdustrial“ a byla zpřístupněna veřejnosti. Leckterému návštěvníkovi možná připomenou podzemní prostory vodojemů vznosné gotické katedrály, k takovému dojmu portál Pavla Tasovského přispívá.

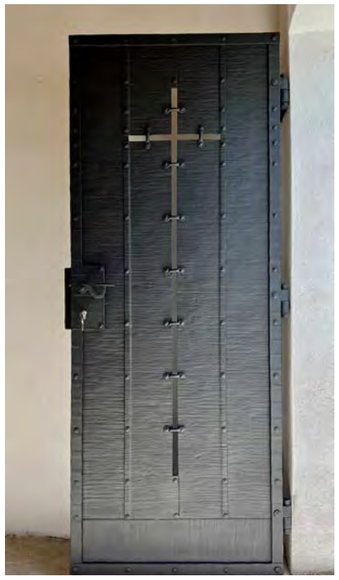
Pavel Tasovský, *Vstupní dveře*, 2019, kovaná ocel, 230 × 160 cm, vodojemy na Žlutém kopci v Brně.
Pavel Tasovský, *Entrance Door*, 2019, forged steel, 230 × 160 cm, water tanks on the Yellow Hill in Brno.

Funerální objekty ve Vílanci

V obecném filozofickém pohledu je bytí a smrt součástí téhož procesu a nemělo by mezi ně být *a priori* kladeno dělítko; teprve objev a definice času v mladém paleolitu vymezují naše pojetí smrti, a to včetně strachu z ní. Samozřejmě i zvířata tuší smrt (a možná její příchod odhadnou dokonce přesněji než lidé). Rozdíl je v lineárním pojetí času a potažmo i života jako měřitelné křivky vedené mezi bodem narození a bodem smrti. Smrt jsme v autopsii nezažili, jen ji všude kolem pozorujeme a na základě analogie si ji s určitou pravděpodobností vypočítáme. A pak hledáme (vesměs málo úspěšné) cesty, jak ji alespoň mentálně negovat, respektive odsunout mimo zorné pole (viz například „elixír nesmrtelnosti“).
Kultura a myšlení ovšem zásadně ovlivňuje nazírání životního cyklu a vlastně i vztah ke smrti. Záleží na každé kultuře, víře a době, jaký posmrtný život lidé mrtvým přisoudí, jak popíší a utvoří místa, kde pobývají, a podle toho si představují očekávaný či obávaný osud po smrti pro sebe samotné.
Umělecká funeralia Pavla Tasovského dotvářejí vlídně a mírumilovně vstup do míst posledního odpočinku, aby smířila živé s neodvratným lidským údělem.

Pavel Tasovský, *Brána hřbitova*, 2019, kovaná ocel, 305 × 290 cm, Vílanec u Jihlavy.
Pavel Tasovský, *Cemetery Gate*, 2019, forged steel, 305 × 290 cm, Vílanec near Jihlava.
Pavel Tasovský, *Vstupní dveře márnice*, 2023, kovaná ocel, 203 × 92 cm, Vílanec u Jihlavy.
Pavel Tasovský, *Morgue Entrance Door*, 2023, forged steel, 203 × 92 cm, Vílanec near Jihlava.

Grácie v moravské krajině

Se sousoším *Tři Grácie* jsme se seznámili na zasněženém nádvoří usedlosti Pavla a Ludmily Tasovských v Náměšti nad Oslavou v úvodu této knihy. Bohyně půvabu jsou středomořského původu, není proto divu, že se ze zimní krajiny odebraly do teplejších míst jižní Moravy, kde svou přítomností oblažují majitele domu a zahrady. Charitky (latinsky *Grātiae*, „Grácie, bohyně krásy a půvabu, počtem tři“) jsou v řecké mytologii dcery vládce bohů Dia a Ókeanovny Eurynomy (podle jiných pověstí prý byl jejich otcem bůh slunce Hélios nebo bůh vína Dionýsos); bohyně půvabu, průvodkyně bohyně krásy a smyslné lásky Afrodíty (latinsky *Venus*, „Venuše“). Podle tradice byly tři: *Aglaia* (Skvějící se), *Eufrosyné* (Utěšující srdce) a *Thaleia* (Kvetoucí). Počet symbolizuje trojí podobu dobrodiní – „dát“, „přijmout“, „vrátit“. Charitky byly plné líbeznosti. Ochraňovaly průběh slavností a hostin, obzvláště však dbaly o krásu umění. K bohům i lidem byly laskavé a poskytovaly jim mnohá dobrodiní. Za to byly antickými lidmi ctěny jako ostatní bohové a měly i své chrámy (například v řeckém Orchomenu). Charitky se staly od antického starověku až do současné doby častým námětem výtvarného umění (malby, vázové malby, rytiny, reliéfy, litografie, plastiky, sochy). Z ikonografických rozborů plyne, že byly dosud zobrazovány jako půvabné dívky vždy „ve trojici“ (vyjadřující zmíněné tři druhy dobrodiní), „drží se za ruce“ (dobrodiní jako řetězec přechází z ruky do ruky), „vyjadřují radost“ (tou se těší ten, kdo dává, i ten, kdo přijímá), „jsou mladé“ (vzpomínka na dobrodiní nemá zestárnout), „mají průsvitné roucho nebo jsou nahé“ (dobrodiní se nebojí pohledu). Tak je také ztvárnil Pavel Tasovský v monumentálním i komorním provedení.

Pavel Tasovský, *Tři Grácie*, 2022, kovaná, kolorovaná ocel, 312 × 90 × 90 cm, Zahrada rodinného domu v malebné lokalitě jižní Moravy.

Pavel Tasovský, *Three Graces*, 2022, forged, coloured steel, 312 × 90 × 90 cm, Garden of a family house in the picturesque locality of South Moravia

V POHLEDU KOLEGŮ A PŘÁTEL

Kapitola „V pohledu kolegů a přátel“ je standardní součástí monografií Edice Osobnosti. Zpravidla jde o osobně laděné vzpomínky blízkých, kteří se s danou osobností sblížili umělecky a lidsky a dotvářejí tak její „antropologický profil“… Nejinak je tomu i v případě Pavla Tasovského, kde se vyslovují jeho pedagogičtí a umělečtí kolegové, přátelé, příznivci nebo výtvarníci, s nimiž se „potkal“.

Kovový páv
Marek Buš

Seznámil jsem se s kovářem. A ne jen tak s kovářem lecjakým, nýbrž s uměleckým! Rozdíl je v tom, alespoň se domnívám, že černé a žhavé řemeslo povýšil na kumšt a podkovy nekove. I když by to zcela jistě svedl. Ono taky koní ubylo a mezi dodavateli podkov se nejspíš rozhořela nefalšovaná a v celém světě známá konkurence s nemalou špetkou ryzí české závisti. A taky se mu možná říká Mistře a toto oslovení je míněno s velkým „M“ na začátku. Kovář kovající podkovy, hřeby a mříže pro věznice je taky mistrem, ale jeho „m“ zůstává malým, i když ony mříže přepilovat není žádná básnička.
Seznámil jsem se tedy s kovářem. Trochu jsem si musel poopravit představy. Podoba kováře, kterou mám kdesi ve fantazii uloženou, je nejspíš mylná. Onen kovář nechodí v kožené zástěře, aspoň do hospody ne, ale většinou v riflích a v tričku. Asi se taky pravidelně myje, neboť nebývá umouněný, a vůbec nemá veliké břicho a mohutný vous. Jen ty jeho svalnaté ruce berou půllitr hezky zlehka, aby neublížily. Vykoval páva a položil ho na trávník zámecké zahrady. Kdysi tu bývali pávi živí. Ještě si je pamatuji. On si je asi taky pamatoval a chyběli mu tady. Tak to chtěl napravit. Zažehl výheň a vytáhl odkudsi kladivo. Nevím, jak tvořil Hospodin na počátku světa, ale práce to musela být krásná, křehká, tichá a barevná. Nebyl jsem u toho a svatá písma se o způsobu stvoření páva nezmiňují. Nebyl jsem u toho ani tehdy, když Mistr kovář žhavil železo doruda, měchem vháněl do ohniště okolní horký vzduch a hlučně a nekřehce tvořil páva železného. Kovařina je potvrzující výjimkou pravidla, že největší a nejkrásnější hodnoty vznikají v tichu. Když byl tento páv tvořen, rány z kovárny musely být přivřenými vraty slyšet široko daleko. Za poledních veder ukovaný tvor mlčí. Jen když se navečer zvedne vítr, železná péra pyšného ocasu se malinko kývají ze strany na stranu a sem tam o sebe lehounce kovově cinknou. Živý a pestrý páv Hospodinův zato křičí nepěkně. V poledne i po setmění.
Je od Mistra kováře velmi hezké, že navrátil do zámeckého nádvoří tvora, který tam po mnoho let patřil. Že to udělal i navzdory potu, žízni a bolesti svalů. Že ho jen tak jednoho krásného dne dovezl na vozíku za autem, položil ho do trávy na placatý kámen, moc u toho nemluvil a zase odjel. Ještě jsem mu za to ani pořádně nepoděkoval, a budu si ho proto muset vyčíhat, až půjde kolem železného ptačího mlčení do zámecké hospody na pivo. A taky se ho budu muset optat, proč jako kovář nemá mohutný vous, veliké břicho a koženou zástěru a jak často se myje, když není ani trochu umouněný. Dále jestli kovařina někdy bolí a zda by uměl těma velikýma rukama rozepnout malinký knoflíček na dívčí halence. Jedno mu ale neřeknu. Že vím, jak každou půlnoc jeho páv třikráte obchází nádvoří a před usednutím dlouze smutně zakřičí. Myslel by si, že lžu.

Ten, který to umí s ocelí
Jan Dočekal

V minulosti přivodila i pouhá náhoda některá má poznání, jejichž důležitost se ukázala později. Píše se rok třiapadesátý. Znuděn prázdnotou červencové toulky ulicemi Třebíče jsem nečekaně uhranut září výhně v kovárně na konci Eliščiny ulice. Pak, o desetiletí později, byl mi rozpačitou imaginací přistrčen, zprvu spíše mdlý, zájem o umění. A příště už to byla opojnost z pobývání v dimenzích krásy. Když ne v kontaktu s původními díly, tedy alespoň s knihami o nich. Poutaly mě obrazy, sochy a grafika. Umělecké kovářství mlčelo. Až pak, za prahem třetího tisíciletí, našel jsem, nebyla to náhoda, v Náměšti nad Oslavou Pavla Tasovského. V tom, co dělá, je silná tvůrčí řeč. Naslouchám očima. A protože jsem ve věku, kdy upřímnost víc zmůže než efektní slovní figura, přiznávám, že nic jsem nedohnal ve znalosti náležité teploty výhně, pracovních postupů kovařiny a pojmenování užívaných nástrojů. Ale byl jsem, a zůstávám, poučitelný skrze výsledky činů práce. Srovnávací metoda mi poskytla přesvědčení, že Tasovský je dnes v české kotlině a moravských úvalech nejvýraznějším umělcem – sochařem tvořícím z kovu. Jeho artefakty celostním charakterem – provedením ve výšinách řemeslného i estetického mistrovství a ocelovou pevností – věží ve vytříbeném prostoru umění. V dětství jsem byl prvotně fascinován

září kovářské výhně, rytmem rukodělné práce. Bezmála půlstoletí jsem měl ten zážitek uložen k neužití. V jiném čase, v jiných poměrech a nesrovnatelných životních okolnostech se mně, dle pravidla náhody, připomenul v kovárně Tasovského. Tam jsem objevil, snad smím si při neznalosti četných nuancí umělecké kovařiny dovolit posudek, původní originalitu. Nikoliv direktní didaktikou v praxi, na niž bych ani krajním soustředěním nestačil, ale prostým „přistrkováním“ původně zformované krásy dal mně Tasovský bohatá naučení. V závěru s nadhledem „vyzradím“ jejich podstatnou spojitost: Tasovského výtvory jsou z oceli. To ovšem vzbuzuje údiv nad přebohatou poddajností té tuhé látky v hojném rejstříku tvarových kódů. Ne však z čiré podstaty přírody, ale teprve po doteku člověkem a člověkem – tvůrcem.

Jan Dočekal, *Hvězdopravec*, 2021, akryl, tuš, plátno, 60 × 44,5 cm.

Jan Dočekal, *Astrologer*, 2021, acrylic, ink, canvas, 60 × 44,5 cm.

Kovář
Karel Fuksa

Lešetínský kovář
chlapík jak se sluší:
Ocel rukou láme,
pěstí kámen kruší,
hračkou zvedne statný strom,
jeho perlík jako hrom
v kovadlinu buší.

Tolik ukázka ze slavné básně Svatopluka Čecha, která téměř sedne na Pavla Tasovského, uměleckého kováře z Náměště nad Oslavou. (Až na to, že má sice postavu statnou, ale úměrnou.)
Znám ho už drahná léta, několikrát jsem navštívil udržovaný park pod krásným zámkem hrabat Haugwitzů, kde organizoval skvělá kovářská sympozia za účasti výtvarníků z několika zemí Evropy, též skvěle instalované výstavy v Galerii 12 jeho manželky Ludmily. Ale teprve potom, co jsem si prohlédl jeho neméně výpravný katalog, který mi věnoval, jsem si uvědomil, že je nejen kovářem, a to opravdu uměleckým, ale hlavně předním sochařem a kreslířem.
Kresby Vincence Makovského, Jana Štursy a dalších českých sochařů mě vždy zaujaly svou výraznou vizuální zdánlivou trojrozměrností, předjímající již výsledný tvar.
Pavel Tasovský také podobně jako výše zmiňovaní umělci hledá nejprve podobu, barvu a tvar sochy tužkou, než začne pracovat s materiálem. Nebojí se ocelové objekty kombinovat s různými materiály, kameny, sklem, zkamenělým dřevem, a buď nechává kov záměrně zkorodovat, nebo naopak materiál koloruje.

Již jako mladý chlapec se občas vydával se svým otcem, restaurátorem, po moravských kostelích, sledoval a někdy i pomáhal dávat nový život chrámovým stropům či nástěnným obrazům.
Později se, na rozdíl od otce, vyučil uměleckým kovářem, dále se ve svém oboru vzdělával, absolvoval kurz muzejních konzervátorů, mistrovskou školu uměleckých řemesel.
V průběhu let absolvoval Pavel Tasovský desítky výstav a sympozií v Čechách, v Evropě i v Americe; zde potkával významné osobnosti v oboru. Spolupracoval s Alfrédem Habermannem, významnou světovou osobností kovářského oboru či s Pavlem Krbálkem, kovářem a sochařem. Tato setkávání mu dávala možnosti a inspiraci v dalším tvůrčím vývoji.
V Tasovského katalogu mě (jako starého cyklistu) velmi zaujaly sochy s touto tematikou, překvapilo mě, kolik je zde nápadů a variant. Pavel je vymyslel a dokonale zrealizoval. Dojala mě zejména plastika *Martina*, vlastně tak trochu smutný příběh rychlobruslařky Martiny Sáblíkové, která v letním období trénovala na kole, když neměla možnost trénovat na mnohokrát slibovaném umělém ledovém oválu. Tak vznikl kromě Martiny na kole také soubor dvanácti cyklistů.
Neméně zajímavá je série zvířecích motivů – vážky, berani, motýli… A také znamení zvěrokruhu, kterému se věnuje Tasovský celou kovářskou kariéru. Ten nejnovější byl instalován do veřejného prostoru v Náměšti nad Oslavou.
Ve své kovárně pracuje se svým synem Pavlem a Daliborem Rybníčkem. Již zdaleka je vidět, že v tomto místě se děje něco neobvyklého, kovárna je obklopena rozmanitými ocelovými výtvory, kovanými artefakty a velmi často je v okolí slyšet zvuk kladiv, bucharů a zvonění kovadlin.

Když mu v rukou dílo
jiskří, kouří, syčí
a mrak sazí tváře
na černo mu líčí,
vlaje temný vous a vlas:
v rudé tváři jako ďas
do stropu se tyčí.

Pavel Tasovský nemá vousy, vlasy má pěkně upravené, ale když do toho buší, tvář má rudou jako ten z Lešetína.

Kovej, kovej, kováříčku
Michal Halva

Když jsem byl osloven panem profesorem Jaroslavem Malinou, zda bych nenapsal krátký příspěvek pro připravovanou monografii uměleckého kováře a mého kamaráda Pavla Tasovského (dále jen PT), pojal mě takový pocit zodpovědnosti, že jsem se několik nocí pořádně nevyspal.
Pokud se mi totiž něco líbí, stávám se toho vášnivým fanouškem a až nekritickým obdivovatelem a trochu se obávám, aby tento můj příspěvek nevyzněl jako placená reklama.
S PT se znám již tak dlouho, že si ani nepamatuji, kdy, kde, jak a proč jsme se vlastně seznámili, ale mám dojem, že v životě je to zkrátka zařízeno tak, že když se mají dva lidé potkat, tak se také potkají.
Že je PT vynikající umělec a řemeslník (ono to v této branži jedno bez druhého ani nejde), o tom se mohou lidé přesvědčit na mnoha výstavách nebo obdivovat realizace v architektuře.
Já osobně miluji jeho kinetické objekty, stébla kymácející se ve větru, ptáky, kteří právě vzlétli a míří vysoko do oblak, či chlapíka kývajícího hlavou a ochotného kdykoli a komukoli přitakat.
Moje vášeň pro Pavlovy kované sochy došla tak daleko, že se tyto derou i do mých snů. Proplouvají kolem mne jeho Ryby bizarních tvarů, za tichého šumění křídel odlétá Volavka, hned za ní Anděl a Tři Grácie trpělivě čekají, až rozsoudím, která z nich je nejkrásnější. Pohodu narušil pouze Josef projíždějící tudy nepřiměřenou rychlostí na svém kostitřasu. Nejhůře to ovšem dopadá, když se mi do snu vloudí krásná Tanečnice s načechranými sukénkami… To se pak budím hrůzou a zbrocen potem s obavou, že budu vyzván k tanci, a já jsem, jak známo, velice špatným tanečníkem. Ještě je třeba podotknout, že do tance hrál Flétnista s Harmonikářem. Jen Houslista se klaněl, aniž by něco zahrál. Ale dost bylo snění…
Líbí se mi například, jak PT dokáže nenásilně kombinovat materiály a kov doplnit sklem, vhodným kamenem, neřku-li přímo polodrahokamem. Chtěl bych mít doma takový stůl s ametystem, abych si na něj mohl odložit sklenku červeného vína, které si večer rád vychutnám.
S mojí ženou jezdíme každoročně do jihočeské Třeboně a moje první kroky vedou do místního pivovaru.

A není to, světe div se, kvůli zlatavému moku zvanému Regent, jak bych mohl být laskavým čtenářem podezříván, ale chodím tam obdivovat nádhernou kovanou mříž ve vstupní bráně, právě z dílny PT. Jindy se při našich cestách ocitneme na Vysočině a neopomeneme navštívit Kameničky či Slavkovice, pro které PT vytvořil křížovou cestu.
Často jsem přemýšlel, čím to je, že mě právě Pavlovy věci tolik oslovují. Odpověď je myslím velmi jednoduchá. Přesně totiž naplňují moji představu o tom, jak by mělo umělecké dílo vypadat. Vždy to má myšlenku, často vtip (technického či intelektuálního charakteru), dokonalé řemeslné provedení a nezaměnitelný rukopis. Navíc, přestože PT pracuje s těžkým a nepoddajným materiálem, jakým je železo či ocel, dokáže to zařídit tak (chce-li), že výsledek jeho práce působí na člověka lehce a nebojím se říci až křehce. Kovařina bývá často nazývána černým řemeslem, ale když se do toho pustí PT, je to vždy čistá práce. Kdo umí, tak zkrátka umí.
Měl jsem tu čest s PT uspořádat několik výstav, a co se domluvilo, to také vždy platilo.
Můj obdiv k PT sahá tak daleko, že jsem už kdysi na jeho počest složil oslavnou báseň. Moje žena mi tehdy řekla: „To není žádná báseň, to nemůžeš nikde recitovat! Zní to spíš jako reklamní slogan.“ Ona však poezii příliš nerozumí, a tak zde tento opus bez uzardění uvádím.

Kdo to buší do železa…?
A úspěch má obrovský…?
Můj ostříží zrak mi říká
Je to (dramatická pauza) PAVEL TASOVSKÝ!!!

Velmi si přátelství s PT vážím a přeji mu, aby mu to do toho železa bušilo stále tak dobře jako doteď, ne-li ještě lépe, abychom se my, obdivovatelé jeho artefaktů (které on, se skromností sobě vlastní, nazývá nepodarky), měli na co těšit.
PT si můj obdiv získal i svými kladnými charakterovými vlastnostmi, jako například tím, že dokáže vypít mnohem více piva než já.
Svůj literární příspěvek jsem ještě doplnil obrazem s názvem *Čarovná kovadlina*. Jsem totiž přesvědčen, že právě takovou Pavel Tasovský má. Jinak to snad ani není možnýýýýý!!!
Zkrátka PT toho umí opravdu hodně, není to ovšem nic proti tomu, co musí zvládnout jeho žena Ludmila, mezi přáteli též zvaná Lída a mezi dobrými přáteli jako jsem například já s mojí ženou Šárkou, důvěrně nazývaná Lidunka.
Nejenže Mistru PT zajišťuje kompletní servis a vzorně pečuje o něj i celou rozvětvenou rodinu, ale ještě, jen tak mimochodem, provozuje vyhlášenou Galerii 12, kde zájemci o výstavu musejí čekat až několik let, než na ně přijde řada.
Tato galerie je již dlouhou dobu jakýmsi náměšťským společenským centrem, i když já dobře vím, že většina lidí sem zavítá hlavně kvůli Lidunčině legendární škvarkové pomazánce, která momentálně kandiduje na michelinskou hvězdu, a mám zprávy, že pro recept se do Náměště chystá i populární kuchař Fred Chesneau. Lidunčin pečený bůček by měl být podle mého názoru zapsán do seznamu kulturních památek UNESCO jako duševní bohatství národa a nikdo vám také neuvaří lepší kapučíno než právě Lidunka. Myslím, že aby toho náhodou neměla málo, měla by si ještě otevřít restauraci či minimálně kavárnu.

Úplně na závěr bych chtěl ještě jednou ujistit laskavého čtenáře, že se opravdu nejedná o placenou reklamu. Do dnešního dne jsem totiž (bohužel) od PT nedostal ani haléře.
M.H. (malíř, grafik, ilustrátor, pořadatel utajených performancí, básník a filozof amatér)
P.S. Tento příspěvek byl napsán s lehkou nadsázkou a na několika místech jsem si dovolil použít i humor.

Michal Halva, *Čarovná kovadlina Pavla Tasovského*, 2023, akryl, plátno, 40 × 40 cm.
Michal Halva, *The Magic Anvil by Pavel Tasovský*, 2023, acrylic, canvas, 40 × 40 cm.

Poznámka J.M.:
M.H. užil nejen humor, ale také mystifikaci: „To se pak budím hrůzou a zbrocen potem s obavou, že budu vyzván k tanci a já jsem, jak známo, velice špatným tanečníkem.“ Usvědčuje ho z ní obraz *První hodina v tanečních s Š.*

Michal Halva, *První hodina v tanečních s Š.*, 2020, kombinovaná technika, sololit, 94 × 79 cm.
Michal Halva, *First Lesson in Dance Classes with Š.*, 2020, mixed media, hardboard, 94 × 79 cm.

Na zadní straně obrazu je čtyřverší, které svou úrovní koresponduje s veršíky „Kdo to buší do železa“:

„Nervózní dívenky s něžnými šatky,
hoši, jimž sotva na bradě vyrašil vous.
U obou pohlaví jsou ještě v duši zmatky,
ale i odhodlání odbýt si první rendez-vous.“

Obraz má pro autora mimořádný citový význam: V první taneční hodině sedmnáctiletý Michal Halva absolvoval iniciační tanec s Šárkou; okouzlil ji šarmem, jinošsky mužnou postavou, ale především virtuózním tanečním uměním, které ještě dnes obdivuje i herec a mistr tance Vladimír Javorský. Od toho okamžiku se Š. pro M.H. stala JEHO PRVNÍM A POSLEDNÍM DĚVČETEM, JEHO PRVNÍ A POSLEDNÍ ŽENOU a posléze i PRVNÍ A POSLEDNÍ MANŽELKOU. Superlativy a *epiteta ornans*, jimiž ozdobil Lidunku T., užívá v ještě rozvitější formě pro Šárku H.

Poprvé v kovárně u sochaře Pavla Tasovského
Zdena Höhmová

Při vstupu do Pavlovy kovářské dílny mě překvapila zvláštní vůně kovu a obdivuhodný pořádek. Nadchla mě úctyhodná kovářská výheň, několik kovadlin a velký stojan s pečlivě srovnanými kladivy. Už samy nástroje a kovářské nářadí různě rozvěšené na zdech působily jako výtvarné objekty. Ale stále jsem ještě měla „za očima“ přírodní rez i patinu venkovních plastik, jejich velkorysý sochařský řád v kontrastu s nahodilostí propletených tyčí, drátů a řetězů nalezených ve šrotu. Kontrast plastik promyšleného řádu s plastikami krásné náhody, které nevymyslíš, ale můžeš je povýšit a malinko spoutat. To všechno Pavel umí!
S Pavlem se setkáváme v rámci výstav Sdružení Q, vystavovali jsme na spolkové výstavě FF16 a zejména v magicko-renesančním prostředí Galerie 12 vedle zámku v Náměšti nad Oslavou, kterou vedou perfektně a s láskou, přátelsky a zcela profesionálně od roku 2003 spolu s jeho paní Ludmilou. Nebo také na Masarykově univerzitě v Brně v rámci společných projektů profesora Jaroslava Maliny, který nechal v reprodukcích bravurně vyznít Pavlův soubor plastik a patrně jeho celoživotní téma *Znamení zvěrokruhu* ve stejnojmenné knize.
Ale z několika plastik na společné výstavě ani z katalogu nebo knihy nevyčteš atmosféru tvůrčího zázemí. Díky úžasné tvůrčí atmosféře, kterou jsem dnes u Pavla v dílně-ateliéru mohla prožít, a dokonce jsem si mohla vykovat maxi hřebík, jsem se dostala „za“ definitivní dílo, za estetický rozměr prožitku.

A pochopila jsem, jak Pavel myslí, jak hluboce ctí řemeslo a jak svrchovaně cítí hmotu, tvar a barvu. Že už má renomé ve světě mimo Českou republiku, se Pavel nepochlubil. To jsem musela vyčíst z katalogů a z připravované knihy profesora Jaroslava Maliny. Ne každý, který umí, bývá skromný, to je šifra osobnosti a tvorby Pavla Tasovského. Těším se na umístění jeho plastik Znamení zvěrokruhu v Náměšti nad Oslavou a s nadcházející jarní výstavní sezonou na inspirativní a nadčasová setkání u Pavla a Lidky v Galerii 12 a na areál dvora galerie s přehlídkou Pavlova umu.

Zdena Höhmová, *Tajemství kovářské výhně*, 2023, olej a kombinovaná technika, plátno, 34 × 50 cm.
Zdena Höhmová, *The Secret of the Blacksmith's Forge*, 2023, oil and mixed media, canvas, 34 × 50 cm.

Hudba a železo
Bohumil Chalupníček

Otevírala se jedna z výstav dvou umělců zcela odlišných oblastí tvorby. Nesla název *Hudba a železo*. Fotografie Ivana Prokopa z nejrůznějších hudebních scén na stěnách výstavní síně, sochy Pavla Tasovského mezi nimi i ve volném prostranství před vstupem. Zdánlivou nesourodost prvků obou instalací podpořil především název celé expozice a její výsledný dojem tím získal na nevšední působivosti a předem budil zvědavost.

Hudba v podobě tvorby estetické kompozice zvuků je lidskou výsadou od pradávna. Stejně tak východiskem pro vytvoření Tasovského děl byla původně hornina, kterou lidé taktéž od pradávna před počátkem našeho letopočtu přetvořili do materiálu, který lidstvo doprovází. Železo po kameni a bronzu dalo název i celému dějinnému období, které přineslo progres v mnoha oblastech. V této kompozici se tedy vracíme v obou případech k naprostým počátkům, zde uchopeným možnostmi současnosti.
Stejně jako spojení železa s hudbou bychom mohli výtvarnou tvorbu v tomto materiálu spojit i s jinými ikonami historie, platnými do dnešních dnů. Pavel Tasovský vystavoval společně s obrazy, konkrétně Mariny Richterové, a jistě by se v historii uznávané galerie našly i další příklady.
Jeho díla jsou Janem Dočekalem v úvodním slově v katalogu z roku 2020 charakterizována jako „umělecky vzdělaného sochaře". Plně se s tím ztotožňuji, pouze bych si ještě dovolil přidat „obdařeného nevšedním talentem, hledáním jeho uplatnění a v neposlední řadě úctou k materiálu, který je prostředkem jeho tvorby". Realizace rozměrných, touto cestou ztvárněných prostorových objektů vycházejí z jeho ateliéru s velkorysým dílenským zařízením pro zpracování „všeho železného". Nové náročné postupy mu umožňují reálná zhmotnění jeho prostorového tvůrčího myšlení. V něm je snadné objevit neopominutelnou oblast, kterou představuje geometrie. Tato univerzální disciplína, po tisíce let námi sledovaná ve vesmíru, má i své podoby ve všem, co je na naší Zemi. Myslím, že v mnoha případech se stává pro autora doslovnou výzvou, stejně jako přírodnina, a mezi těmito pojmy vnímá úzkou souvislost.
Pavel Tasovský v roli tvůrce plastik typu *Spirála* (2014) s touto širokou oblastí živě konverzuje a jistě ji nejen perfektně ovládá, ale umí v ní objevovat další a další inspirace. Příklad v podobě variace této otevřené šroubové plochy je toho důkazem. Vrcholně estetická, dynamická a doslova ve svém průběhu scénáristicky pojatá, ve skutečnosti nerozvinutelná plocha. Z rovného cortenového plechu jako celek nerealizovatelná. Geometrii jejího vytvoření lze považovat za neskrývaný koncept díla s plným uplatněním vkladu autora.
V dalších dílech, jako je plastika *Uroboros* (2014), se geometrie omezuje na jednoduchý přesvědčivý symbol. Představuje návrat od konce k začátku, sebeničení a opětovné znovuzrození. Objekty *Mezi kruhy* (2015), *Páv* (2013) a *Vlna* (2014) jsou díla, která mohou nést různá měřítka bez ztráty dojmu příjemného monumentu. V nich obsažené křivky jako jejich výrazné komponenty jsou krásné, protože představují dávné, až eukleidovské definice. Z jejich celků i vybraných fragmentů autor vytvořil výsledné harmonické skladby. Představují jistotu pevného centra oběžnic, živé napětí nebo úctyhodný pohyb hmoty. To vše by dokázalo ovládnout interiér a s naprostou samozřejmostí se začleňuje do přírodního prostředí, budí pozornost i v exkluzivních zahradách. Všechna tato díla jsou neuvěřitelně fotogenická svou plasticitou, bezchybností prostorových křivek i apoteózou materiálu, z něhož jsou vytvořena. Je to „vlastnost", která je dána i ostatní autorově tvorbě.
Vzpomínám na instalace soch přímo v Náměšti nad Oslavou. Vždy po dvou letech oživily zámecký park společně s díly dalších autorů. Pokaždé se všichni dočkali nových realizací na nová nevšední témata. „Setkání", jak se tato přehlídka dovezených děl z naší republiky i ze zahraničí jmenovala, byla velmi inspirativní. Vedle rozměrných realizací nadživotních měřítek předvedla v zámeckých prostorách i bohatou tvorbu autorů v oblasti komorních realizací.
Pavel Tasovský se jí věnuje v širokém spektru námětů. Volí i variaci materiálu a přístupu k jeho charakteru. Náročnost vytvoření na první pohled nepůsobí o mnoho snadněji než realizace velkých měřítek. Dané symboly by se zde mohly zdát realističtější a větší účast detailu podtrhuje dokonalé provedení. Rez ustupuje leštěným povrchům, svá uplatnění v celkové kompozici nacházejí i dotyky barev.
I v této tvorbě tvoří geometrické trojrozměrné kompozice její podstatnou část. Díla mohou působit „hravěji", symboly mohou být vnímány adresněji. Dochází ke kontaktu i s jinou přírodninou, většinou kamenem. Bývá osazen ve svém původním tvaru bez jakékoliv úpravy nebo vynikne jeho vyleštěný řez, rozkrývající bohatou kresbu vybraného minerálu. Objevují se násobky kovových profilů v podobě lineárních plošných i prostorových křivek, reagujících na základní motiv. Průzory těmito obrazci v různě nakloněných rovinách rozkrývají průniky jednotlivých linií a jednoduché uklidňující působení kompozice může být náročnou prostorovou konstrukcí. Objekty *Strážce II* (2015) nebo *Sférický objekt* (2019) působí různě naznačeným vnějším objemem jako řada dalších objektů. Jako by diváka pojala zvědavost vstoupit do jejich interiéru. Jistě by k tomu došlo, pokud by komorní měřítko zastoupila pro něj odpovídající nadživotní velikost těchto plastik.
Druhý motiv častý v této komorní tvorbě představuje ztvárnění figury. I když jsou některé pojaty staticky, tak skoro vždy je v nich viditelná emotivní reakce vyjádřená symbolem. Může jí být nesení tíhy břemene – varianty *Sisyfos* (2019). I značná abstrakce těchto figur tyto stavy prezentuje s odpovídajícím napětím, které je někdy skutečně živoucí. V příkladech roztančených figur je to *Most* (2010) nebo dva páry tanečníků – *Tanec* (2013) a především *Tango* (2013). V této figurální kompozici je řečeno úplně vše. Vyjádření aktuální doslovné extáze, vyjádření choreografického charakteru tance i všech emocí, které vzbuzuje. Barva v pravých místech figur toto drama už jen podtrhuje.
Pohyb po zemi i nad ní. I to je pro komorní figurální tvorbu Pavla Tasovského velké téma. Řada cyklistů na nekonečných osmičkách nebo naopak reálných dvou kružnicích, s nimiž se figura ve svém pohybu stává nedělitelným celkem. Makroskopické vlnící se můry ve své pomíjivé kráse před svým vzletem ještě připoutané k zemi. Ptáci ve velkém hejnu vyzdviženém jedinou jednoznačnou společnou vertikálou nebo jejich pouhé seskupení na tenkých, měkce tvarovaných liniích. Jejich rozvlnění přímo pod nimi může působit jako jejich zastavení nad dráhou letu vzhůru…
Při své dávné první cestě do Galerie 12 v Náměšti nad Oslavou jsem se od vchodu do rozlehlého dvora vydal nejdříve k železným jehlám, které byly pouze znatelně rozpohybované. Jejich skupina se promítala do oblohy a na prvý pohled mne zaujala. Byl jsem zvědav, co představují. U nich mne pojem *Stébla* (2011) napadl jako první a jistě v tom nejsem sám. Železný zprohýbaný pásek nad zemí jako odumřelá sláma a z něj čnící nové stéblo k obloze, které jednou skončí stejně. S ním může cokoliv zahýbat do

všech stran. Byl to můj první skutečný kontakt s Pavlovými plastikami.
Velice děkuji, že jsem dostal příležitost takto sdělit své emoce z díla, se kterým jsem již více než deset let v kontaktu. Vnímám je způsobem, který je můj, a prosím, aby byl takto i chápán a brán jako pouhá osobní výpověď. Je docela možné, že to či ono dílo, které jsem si pro jednotlivé charakteristiky vybral, chtělo sdělit něco úplně jiného. V „uměleckém světě“ to není nic výjimečného. Již několikrát jsem v Náměšti citoval výrok bývalého rektora Vysoké školy uměleckoprůmyslové, vynikajícího umělce Jiřího Harcuby: „Nejlepším znalcem díla je jeho autor.“
Toho se v těchto situacích snažím držet a Jeho Magnificenci panu emeritnímu rektorovi, který již od roku 2013 není mezi námi, dávám plně za pravdu a jsem vděčný za tuto jeho moudrost.
V samotném závěru se v duchu jedné z Pavlových plastik vracím k samotnému začátku – k hudbě a železu. Podle legendy před více než dvěma a půl tisícem let procházel Pýthagorás ze Samu kolem kovárny. Vstoupil dovnitř. Uviděl a uslyšel, jak v ní kováři různě velkými kladivy bušili do kovadliny. Z toho odvodil, že hmotnost kladiv měla matematickou odezvu ve výšce tónů. Tak byly definovány stupnice, tak lidé v jeho odkazu definovali harmonii.

Být
Vladimír Javorský

Pavel Tasovský může být skvělý sochař, skvělý kovář, umělec, ale pro mě je pěkné s ním jenom tak být.

Rovnováha větru a železa
Miroslav Kemel

Moc kovářů neznám. Vzpomínám si na jednoho ze slovenského Rudohoří z malé vesničky kdesi v lesích, uprostřed kopců. Vzal holou dlaní do ruky právě ukovanou podkovu a vložil mi ji do dlaně. Asi čtrnáct dní jsem si léčil puchýře v dlani a ještě mnohem déle bolest na duši. Od té doby jsem měl kováře za drsné umouněné podivíny s vypracovanými svaly na rukou.
Tenhle můj pohled se změnil až ve chvíli, kdy jsem potkal kováře s citlivou duší a laskavým srdcem. Chlapíka s pronikavým pohledem, který se neúnavně snaží zachytit křehkou krásu do materiálu tak houževnatého a pevného, jako je železo. Chlapíka, který je fascinován hledáním rovnováhy mezi větrem a železem. Jeho objekty tančí ve větru a současně jsou díky svému těžišti tak bezpečně ukotvené, že si mezi nimi hrají děti a pobíhají psi.
Je to úplně jiný svět, než na který jsem zvyklý. Svět ohně, potu a síly. A současně svět plný fantazie, křehkosi, radosti a rovnováhy.
A abych nezapomněl, obdivuji také jeho krásnou a milou ženu Lídu, bez které, zdá se mi, byl by Pavel Tasovský neúplný. I v jejich vztahu vidím křehkost a současně pevnost a sílu, rovnováhu větru a železa…

Miroslav Kemel, *Pavel Tasovský*, 2023, kresba perem.
Miroslav Kemel, *Pavel Tasovský*, 2023, pen drawing.

Člověk s „Č“
Jan Kotačka

Byl jsem požádán, zdali bych nenapsal pár řádků do monografie o Pavlovi Tasovském, mistru kovářského řemesla z Náměště nad Oslavou. Popisovat zde, co Pavel vystudoval, co vytvořil, kde všude se můžeme potkat s jeho dílem … je zcela zbytečná práce. Kdo tomu rozumí, ten to ví.
Já znám Pavla, stejně jako mnozí Náměšťáci, především jako dobrého souseda. Jako člověka, kterého potkáváme ve městě, v obchodech, na procházkách, na četných kulturních akcích. Před očima mám jeho úsměv a všudypřítomnou skromnost. A právě skromnost a pokora jsou slova, která si vybavím se jménem Pavel Tasovský.
I Pavel je člověk, který má na řadu věcí v životě našeho města svůj názor a sem tam i jiný, než má radnice. Ale díky tomu, že je za ním ohromný kus práce a životní nadhled, dokáže své názory sdělit tak, že nejenže nikoho neurazí, ale každého přinutí k zamyšlení. K zamyšlení, jak se na danou věc dívat jinýma očima. Očima, které říkají, že vše, co tvoříme, tvoříme nejen pro sebe, ale i pro další generace. Že i do běžných činností je třeba vkládat lidskost a kulturnost.
Jeho dílo je nově instalováno podél řeky Oslavy a v dalších částech města v rámci „Cesty po znameních zvěrokruhu“. Každý poutník zde může zapřemýšlet nad tím, kolik moudrosti je uchováno v jednotlivých dílech. A bude-li mít štěstí, možná při procházce potká i samotného autora, kráčejícího zde důstojně a s rozmyslem se svou ženou Liduškou.
Pavel se zapsal do paměti města jako člověk s velkým „Č“ a až poté jako významný umělec – kovář. A především díky tomu získal od zastupitelstva města „Cenu města za mimořádný přínos v oblasti kultury a umění“. A já jsem přesvědčen, že Pavel Tasovský je inspirací nejen pro své současníky, ale bude inspirací i pro generace budoucí.

Mistr kovu
Valér Kováč

Zvuk kovadliny oznamoval začátek nového dne. Současně do kraje zazněly zvony místního kostela – krásná souhra síly a duchovna připomínající kus Janáčkovy partitury. Tato harmonie vzbuzovala naději na úspěch místního Mistra kovu věřícího v sílu své myšlenky a v pevné svaly. Souznění zvuků zvonu a kovadliny a vůně ohně vzbudilo tušení nemilosrdného boje o předešlém dni. Údery a vzdor surového materiálu provázely tvůrce po celý boží den. Touha po dokonalém tvaru převažovala nad neúspěchem.
Čas nemilosrdně plynul a dosavadní představa se začala pomalu, ale jistě formovat. To Mistr kovu už vyžadoval jeho konečnou podobu; prostě boj železa za pomoci ohně a síla autora naznačily výsledný úspěch. V doprovodu napětí, tlukotu Mistrova srdce, které se zdálo mohutnější než síla kovadliny a zvonu, se zrodilo umělecké dílo. A takto to funguje den co den. Výsledek je do posledního úderu nejasný, ale netrpělivě se očekává. Je to nekončící boj člověka a naděje. A nám nezůstává nic jiného než vzrušeně pozorovat tento vývoj.
Asi takto vypadá každý den mého vzácného přítele P. T. Při pomalém západu slunce za obzor, kdy končí den, se dočkáme výsledku. A s úctou a obdivem žasneme nad krásou tvaru a obsahu.
A co tvůrce? Zasadil další majestátný strom v pomyslné aleji svých snů. V jejích korunách se ozval zpěv ptáků, kteří do dáli oznamují, že si začínají stavět svá nová hnízda…

Inter arma silent Musae
Jiří Neuwirt

Tak zakal, kováři, ty svoje výtvory,
a hezky zčerstva, jsem poněkud prchlivější letory.
Inter arma silent Musae, tak žádné ozdůbky a rytiny.
O vítězství rozhodnou příští dny, snad i hodiny!
Meče, sekery, hroty kopí, to vše se mi hodí
a krev bude stříkat jak voda pod kýly mých lodí.
Než ovládnu svět, budou jí potoky…
Pak splatím ti dluh zlatem a otroky.

Jiří Neuwirt, *Viking Leif Eriksson kupuje zbraně před výpravou do Vinlandu*, 2023, kolorovaná kresba, 21 × 15 cm.

Jiří Neuwirt, *Viking Leif Eriksson Buys Weapons Before Going to Vinland*, 2023, coloured drawing, 21 × 15 cm.

Leif Eriksson (10.–11. století) byl vikinský mořeplavec; syn Erika Rudého. Asi roku 1000 doplul se svou výpravou do Severní Ameriky; přistál na atlantském pobřeží (v dnešním americkém státě Massachussetts) a zemi nazval Vinland (Země vína). V 8.–11. století podnikali Vikingové časté kořistnické námořní výpravy podél pobřeží západní, východní a jižní Evropy, na Island, do Grónska a také k pobřeží Severní Ameriky. I dnes mají, žel, po světě své „zlata a krve“ lačné následovníky.

Břetina
Bolek Polívka et alii

Milá Liduško,
zasílám z emailu naší nevěsty, no a znáš to, to je celý Bolek.
Hezký večer i počteníčko,
děkujeme za trpělivost, máme Vás rádi.
Marcela a Bolek Polívkovi

Bolku ahoj,
moc Tě zdravím. Mám na Tebe takovou prosbu.
Vím, že máš málo času. Naposled jsme se viděli na pohřbu mého manžela Ludvíka. Moc hezky jsme si na té pohřební hostině popovídali. A zavzpomínali na mého Ludvíka a na všecko pěkné, co jsme spolu zažili.
Ale k věci. Tam v Zádveřicách jsi moc pěkně mluvil o panu Tasovském. Jaký je to výborný člověk, vynikající sochař a skvělý manžel své ženy Lidušky. Že je to výjimečný člověk… A tož mi napadlo, že on mistr Tasovský mohl by zrealizovat jeden můj nápad. Možná si vzpomeneš na naši kočku Břetinu, krásná strakatá, přítulná. Moc jsem ju měla ráda. A ona mi umřela. Umíš si představit, co to udělá s vdovů, když jí odejde takové vzácné stvoření. To bych Marcelce nepřála zažít.
Tak mi napadlo, že ten mistr Tasovský z Náměště nad Oslavou, cos o něm tak krásně mluvil, by mohl vytvořit sochu mojí Břetiny. A ešče (ještě) něco, co mě napadlo. Jak víš, kočka má devět životů. Chtěla bych Břetininu sochu v nadživotní velikosti. Z toho mi vyplývá, že socha by měla být devětkrát větší. Co myslíš ty? Šlo by to? Já bych ji umístila vzadu na zahradu, jak máme ty třešně, tam jí bude dobře.
Moc na Tebe a Marcelku myslím, pozdravujte všecki děcka a Tobě, Bolku, předem děkuju, Tvoje Alena.

Milí Tasovští
Božena a Karel Rossí

Nelze psát těch pár slov pouze Pavlovi. Jste jeden. Dvě osobnosti, dva ,,Člověci“ v páru. Neumím si vás oddělit.
Když mne Pavel mile oslovil o pár vět, kterými bych definovala jeho práci, naše přátelství… naše vzájemné setkávání v uměleckém životě (ach, jaké mám štěstí), přichází mi na mysl pouze jako Lída a Pavel.
Pavel a jeho Liduška, prostě Tasovští. Kdo vás zná, dobře ví, o čem mluvím.
Pavel, umělec s úžasným fortelem kovářského řemesla, posvěceného silným výtvarným vnímáním tvaru a prostoru.
Mám ráda, jak sochy ožívají časem, jak zrají, když na ně prší a svítí slunce, jak se stávají melancholickými, když se stmívá. Jak zahoří rzí, nebo se něžně zahalují pápěřím sněhu.
Jsou opravdové, nepřikrášlené, jako by tady byly od nepaměti.
Když vezu své obrazy do Galerie 12, Kaštanové ulice, jedeme k Lidušce, k Tasovským, a já mám těšení už z domu.
Těším se, jak se ve dveřích na dvůr objeví rozesmátá tvář Lídy, taháme obrazy, obejmutí a stisk obrovských rukou Pavla a do toho nás vítá pes. Dvůr plný kovových plastik, figur a hejblátek. Tolik udělané práce! Nejraději mám ty rezavé obry.
Pak uklidnění v krásných prostorách galerie, kde vládne Lída. Klid, ticho a harmonie. Tady moje obrazy pobývají tak rády.
A taky nejlepší kafe, rozhovory o životě, rodině, umění. A chleba! Lidčin chleba, ano už vím, naše přátelství voní chlebem a je ukované poctivým řemeslem.
Jste dva a vaše dílo je jedno. Společné. Máme vás rádi… malíři Božena a Karel Rossí

Paleta vjemů
David Vávra

S Pavlem Tasovským jsem se setkal před více než dvaceti lety na společné výstavě. Nejenže byl kamarádský, ale i šikovný. Hned po mém dramatickém příjezdu mi jen tak mimoděk spravil výfuk, čímž mi dodal odvahu opravovat si podobné banality sám.
Od té doby jsem Vánoce co Vánoce dostával menší originální kovářsky zpracované novoročenky, které dávám na zimu do vyřazeného košíku od sekačky a na léto je nechávám provětrávat na prkně u stodoly, kde vytvářejí společně s dalšími nutnými objekty života (jako jsou sádrový fotbalista, svícen či kalamář) jímavý souzvuk víkendové idyly.
U Pavla obdivuji nejen řemeslnou zručnost, ale i to, jak dokáže v trojrozměrné zkratce zachytit zvířata, postavy, symboly zvěrokruhu. Přímo mě fascinují jednoduché objekty, jako je želva, spirála nebo dívčí klín. V dramatických obrysech solitérů jako bych viděl stíny procházejících postav Giacomettiho. Za každým centimetrem zpracovaného kovu cítím lidský dotek odvážně a tvrdě pracující ruky. Talíře, mísy, abstraktní kompozice nebo realistické padající listy vždy zaujmou množstvím příběhů skrytých v zákrutech na věky daného tvaru.
Lidský otisk inspirovaný otevřenou Boží dlaní, která nám denně nesobecky nabízí nekonečnou paletu vjemů. Proto Pavel mnohdy následuje onu rozmanitost a třeba otiskem náhodné větvičky, která s pevností kostí zvířat pravěku tvoří křesla a další užitkové, služebné kusy zahradního nábytku. A kdyby se vám zdálo, že těch uměleckých zákrutů je trochu moc, postavte sochu či objekt do kontextu přírody a možná vám přijde, že jich je ještě málo. Jako na každou tvorbu můžete mít i na Pavlovu různé názory, ale zcela mimo diskuzi stojí skutečnost, že se Lída a Pavel dokáží dělit. Jaké přívětivé prostředí vytvořili na úkor vlastního soukromí, to je prostě fakt, který mnoho procházejících může jen potvrdit.
Na dvoře, ve vlastním domě se prolévají vernisážoví návštěvníci a užívají si otevřenost, svobodu a radost bytí mezi uměním. Usínám mezi korunami stromů, dole za přírodní krajkou listí tuším zámek, vzdálené hlasy mi připomínají, že je festival. Nevadí, přikrývám se jak peřinou domácím chlebem, který upekla Pavlova žena Lída. Život je krásný.

Poznámka J.M.:
Pohostinnost Tasovských umocňuje skvostný mobiliář vytvořený z kovu a kamene, který z ní činí hodovní slavnost těla i ducha. Spjatost člověka s kamenem má nepochybně paleolitické kořeny. Vedle

správných empirických poznatků a jejich obdivuhodného využití vznikaly myšlenky a pověry o jeho magických vlastnostech a funkcích. Tak se stalo, že téměř pro všechny životní situace, události a činnosti bylo možné použít nějaký kámen, horninu či minerál, který člověku pomůže a přispěje k úspěchu. Proto například nejtvrdší diamant byl považován za kámen, který bude svému uživateli zajišťovat pevné zdraví a radostný a dlouhý život. Jako by to sliboval svou průzračností, čistotou, třpytivým leskem, dojmem lidské křehkosti, neobyčejnou tvrdostí a pevností. Podobné představy vzbuzoval také achát nebo ametyst…

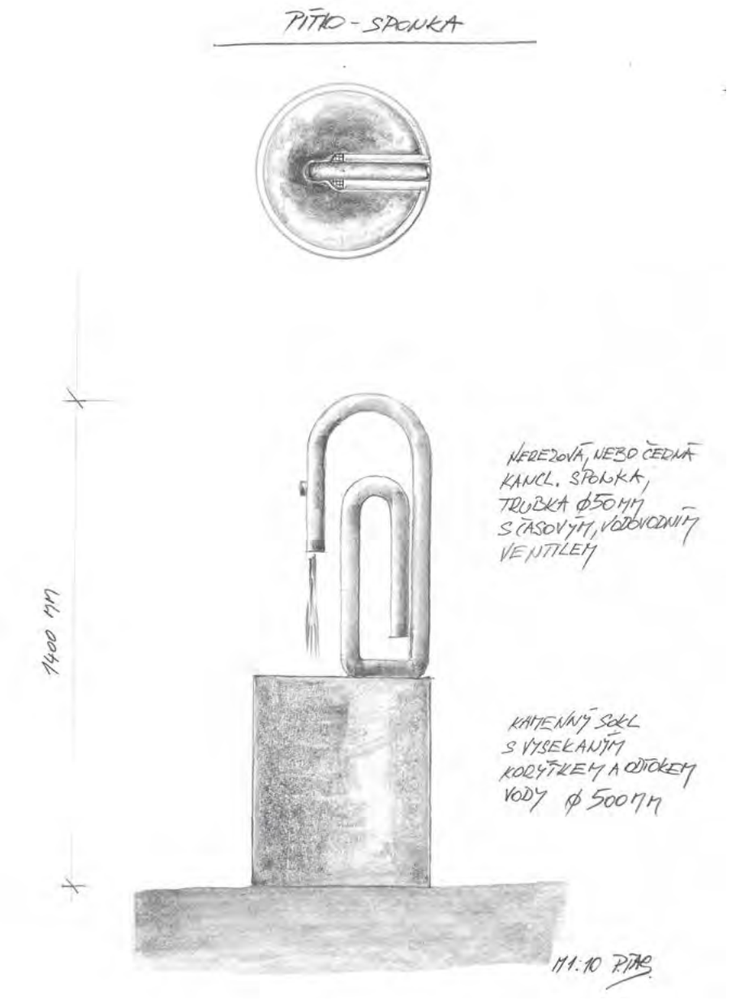
Pavel Tasovský, *Mísa*, 2019, nerezová ocel, achát, 8 × 56 × 30 cm.
Pavel Tasovský, *Bowl*, 2019, stainless steel, agate, 8 × 56 × 30 cm.

Pavel Tasovský, *Stůl s ametystem*, 2020, patinovaná ocel, nerezová ocel, ametyst, 105 × 40 × 36 cm.
Pavel Tasovský, *Table with Amethyst*, 2020, patinated steel, stainless steel, amethyst, 105 × 40 × 36 cm.

Železná hůl
Antonín Vojtek

Pavel Tasovský je silný mladý muž. Učaroval mu oheň a rozžhavený kov. Nedivím se mu, také ho obdivuji. Jako malý kluk jsem často pobýval poblíž kovárny místního kováře v mé rodné obci. Kovárna byla jen pár desítek metrů od naší chalupy a kovář měl pro nás, kluky, pochopení. Dovolil nám nahlédnout dokonce přímo do kovárny. Pozorovali jsme dmychadlo, oheň, ale i žlab s vodou. Bylo to pro nás přímo magické. Tvorba Pavla Tasovského mně není cizí. Známe se osobně, vystavoval v naší břeclavské Galerii 99 a vlastním jeho skulpturu Anděl. A co víc, jako dárek jsem dostal od kováře Pavla železnou hůl. To na oporu, až nohy dosloužíNohy už opravdu „melou z posledního“, ostatně jak tomu bývá u devadesátiletých lidí, a já občas tu hůl sundám ze stěny a … zjišťuji, že je příliš těžká. Proč jsem ji vlastně dostal? Přemítám. Asi proto, abych zpytoval své svědomí, zda jsem si „nevyskakoval“ až příliš.
Pavel Tasovský, tím jsem si jist, je šťastným člověkem – umělcem. Má nápadů bezpočtu a k tomu i tu tolik potřebnou sílu.
Před časem jsme spolu vystavovali, tam u Tišnova. Já pozoroval návštěvníky. Dívali se na jeho dílo s obdivem. A co je to hlavní – jeho tvorba předávala lidem radost a monumentální krásu.

Pavel Tasovský, *Pítko pro úřednictvo*, přípravná kresba; dosud nerealizováno.
Pavel Tasovský, *Drinking Fountain for Officials*, preparatory drawing; not yet realized.

ŽIVOTOPISNÁ DATA

1960 Pavel Tasovský se narodil 22. listopadu 1960 v Brně jako syn malíře a restaurátora Josefa Tasovského (1935) a Vilmě Tasovské (1937), rozené Zbytkové.
1978 Absolvoval Školu uměleckých řemesel v Praze závěrečnou prací *Zvěrokruh*.
1978–1989 Byl zaměstnán v kovářské dílně Uměleckých řemesel v Brně, kde se podílel na realizaci významných zakázek pro důležité objekty moravské architektury.
1979 Svatba s Ludmilou (*1960), rozenou Brymovou.
1980 Narození dcery Kláry.
1981–1982 Absolvoval odborný kurz muzejních konzervátorů v Moravském zemském muzeu v Brně.
1984 Narození syna Pavla.
1989 Založil uměleckou kovářskou dílnu a ateliér v Náměšti nad Oslavou.
1998–1999 Absolvoval Mistrovskou školu uměleckých řemesel v Praze závěrečnou prací *Hamounovo křeslo*.

Dva na koni před Galerií Konírna v Lipníku nad Bečvou. Autorem *Koně* je Pavel Tasovský, ale otěže teď i jindy třímá jeho žena Ludmila.

Two on horseback in front of the Konírna Gallery in Lipník nad Bečvou. The author of the *Horse* is Pavel Tasovský, but the reins are now and sometimes held by his wife Ludmila.

2008 Získal certifikát „VYSOČINA – regionální produkt“ udělený Regionálním environmentálním centrem České republiky a agenturou ZERA, o. s.

2011 Stal se členem Sdružení Q.

2019 Obdržel skleněnou medaili, druhé nejvyšší ocenění Kraje Vysočina.

2020 Vydal obsáhlý katalog svých děl *Pavel Tasovský – katalog. Catalogue Pavel Tasovský*.

2021 Byla mu udělena Cena města Brna v oboru umění a design.

2023 Získal Cenu města Náměště nad Oslavou.

2026 V Edici Osobnosti Nadace Universitas jako 32. svazek vychází monografie *Pavel Tasovský (1960 – potenciální ∞)*.

DOKUMENTACE DÍLA

Výstavy

1982
Každoroční účast na kovářském sympoziu Hefaiston.

1991
Účast na týdenním kovářském fóru na hradě Helfštýn.

1992
Výstava v galerii Stará radnice v Náměšti nad Oslavou.

1998
Výstava v galerii Stará radnice v Náměšti nad Oslavou.

1999
Výstava na 1. nádvoří areálu zámku v Náměšti nad Oslavou.
Výstava v galerii města Humpolec.
Každoroční účast na výstavě v areálu Slévárenské průmyslové školy v Brně.

2000
Výstava na náměstí v Náměšti nad Oslavou.
Výstava v lázeňském areálu lázně Bělohrad.

2001
Výstava v zámecké zahradě v Jaroměřicích nad Rokytnou – Mezinárodní hudební festival Petera Dvorského.
Výstava v galerii Kruh ve Znojmě.

2002
Mezinárodní výstava v bavorském městě Immenstadt im Allgäu (Německo).
Výstava ve sklepeních domu mincmistrů v Brně.
Výstava Železo a kamení na zámku v Náměšti nad Oslavou.
Účast na kovářské výstavě v Rouen (Francie).
Výstava v domě Skala společně s Jindrou Husárikovou a Jaromírem Gargulákem.

2003
Výstava ve sklepeních domu mincmistrů v Brně.
Mezinárodní výstava v Bad Hall v Rakousku.
Mezinárodní výstava „Setkání“, Náměšť nad Oslavou.

2004
Výstava v galerii Kvak ve Znojmě.
Výstava v galerii Antonína Vojtka, Břeclav.
Výstava Ybbsitz, Rakousko.
Výstava Donauwörth, Německo.
Výstava Eurokov, Klášterec nad Ohří.

2005
Výstava ART & FER PUR Creation, Paříž, Francie.
Výstava v Křížové chodbě Nové radnice v Brně.
Výstava v Památníku Alfonse Muchy, Ivančice.
Výstava Malovaný dům Třebíč.

2006
Výstava Horácká galerie, Nové Město na Moravě.
Výstava Galerie 12, Náměšť nad Oslavou.
Výstava Muzeum Komenského v Přerově.
Výstava v Botanické zahradě Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity, Brno.
Výstava Hřbitovní kaple, Vyškov.
Výstava Eurokov, Klášterec nad Ohří.

2007
Výstava Galerie Diana, Tišnov.
Výstava Galerie G, Olomouc.
Výstava Galerie U Sedícího anděla, Kežmarok, Slovensko.
Výstava České centrum, Brusel, Belgie.
Výstava Galerie Ilona Chale, Brusel, Belgie.
Výstava „Setkání“, zámek Náměšť nad Oslavou.
Výstava Galerie Passère, Forcalquier, Francie.
Výstava Palazzo D’Oria, Curie, Itálie.
Výstava Galerie 12, Náměšť nad Oslavou.

2008
Výstava v rámci filmového festivalu FEBIOFEST, Praha, Smíchov.
Výstava Horácká galerie, Nové Město na Moravě.
Sochařská přehlídka Sochy v ulicích 2008 / Brno Art Open.
Výstava Evropský parlament, Brusel.
Výstava kaple sv. Anny, Brno.
Výstava Galerie 12, Náměšť nad Oslavou.
Výstava Metal Gallery, Švermova 86/17, Liberec.

2009
Výstava Galerie Ilona Chale, Brusel, Belgie.
Výstava Dům umění ve Znojmě.
Výstava budova Evropské komise, Brusel, Belgie.
Výstava Kov ve městě V., Lipník nad Bečvou.
Výstava Setkání v parku, Náměšť nad Oslavou.

2010
Výstava ZŠ Ketkovice.
Kongres a výstava CBA Kalifornie, Ferndale (USA).
Výstava Plechy a neplechy, zámecký park Náměšť nad Oslavou.
Výstava Galerie 12, Náměšť nad Oslavou, společně s malířkou a grafičkou Marinou Richterovou.

2011
Výstava Železo a kamení, Labyrint pod Zelným trhem, Brno.
Výstava Setkání v parku, Náměšť nad Oslavou, areál zámku a Galerie 12.
Výstava Žďár nad Sázavou.

2012
Výstava Galerie Ilona Chale, Brusel, Belgie.
Výstava Sdružení Q, Salon Q, Chvalský zámek.
Výstava Kov ve městě VIII., Lipník nad Bečvou.
Výstava na zámku v Bohuticích.
Výstava hotel Kempinski, Praha.

2013
Výstava Lázně a sanatoria Klimkovice.
Výstava Divadlo U stolu, Brno.
Výstava Galerie Aviatik, Prštice u Brna.
Výstava Setkání generací, zámecký park, Náměšť nad Oslavou.
Výstava Kov ve městě IX., Lipník nad Bečvou.
Výstava Klub Leitnerova, Brno.
Výstava Vánoce v Galerii 12, Náměšť nad Oslavou.

2014
Výstava Divadlo Husa na provázku, Brno.
Výstava Reliéfy, Kulturní dům ECHO, Lipník nad Bečvou.
Výstava Ocelové sny, Galerie Konírna, Lipník nad Bečvou.
Výstava Kov ve městě X., Lipník nad Bečvou.
Výstava v Zimní zahradě, Ybbs an der Donau, Rakousko.
Výstava v Galerii 12, Náměšť nad Oslavou.

2015
Výstava Kontinuita, společně se synem Pavlem Tasovským, Horácká galerie,
Nové Město na Moravě.
Výstava v Galerii Aviatik.
Výstava Klub Leitnerova, Brno.
Výstava Setkání, zámecký park, Náměšť nad Oslavou.

2016
Výstava Klášter v Oseku.
Výstava Galerie Pellicova 8, Brno.
Výstava Galerie 12, Náměšť nad Oslavou.

2017
Výstava Klášter Porta Coeli, ovčín, Předklášteří.
Výstava Galerie Barbara, Hradec Králové.
Výstava Galerie 12, Náměšť nad Oslavou.

2018
Výstava Galerie F, Sokolská 8, Brno.
Výstava Kov ve městě XIV, Lipník nad Bečvou.
Výstava Ybbsitz, Rakousko.
Výstava Galerie Jindry Husárikové, Karlovy Vary.

2019
Výstava Galerie 12, Náměšť nad Oslavou.
Výstava Rotunda Květné zahrady v Kroměříži společně se Sdružením Q.
Výstava Křížová chodba Nové radnice Brno, společně s FF16.
Výstava zámecký park v Náměšti nad Oslavou.
Výstava synagoga v Lomnici u Tišnova.

2020
Výstava Galerie Pasáž, Přerov.
Výstava Kov ve městě XVI. v Lipníku nad Bečvou.
Výstava Šedesát, Galerie 12, Náměšť nad Oslavou.
Kongres a výstava, Abana, Richmond, Virginia, USA.

2021
Výstava Léčba železem a ohněm, zámek a park Náměšť nad Oslavou.
Výstava *Dva světy* Jana Lamra a Pavla Tasovského, Galerie Konírna, Lipník nad Bečvou.
Výstava *Vánoce v Galerii 12*, Náměšť nad Oslavou.

2022
Výstava Dům umění Znojmo.
Výstava Galerie Malovaný dům v Třebíči.
Kongres a výstava CBA, Petaluma, Kalifornie, USA.
Výstava zámek Miroslav.
Výstava *Vánoce v Galerii 12*, Náměšť nad Oslavou.

Výstava Pavla Tasovského *Stopy myšlenek* v Galerii Malovaný dům v Třebíči, 2022.
Pavel Tasovský's exhibition *Traces of Ideas* in the Painted House (Malovaný dům) Gallery in Třebíč, 2022.

2023
Výstava Galerie G v Olomouci, Sdružení Q.
Výstava Hotel Růže, Český Krumlov.
Výstava *Z lesa a ateliéru*, Jan Lamr (obrazy a objekty), Pavel Tasovský (dřevo), Náměšť nad Oslavou.

Výstava *Z lesa a ateliéru*, Jan Lamr (obrazy a objekty), Pavel Tasovský (dřevo) – v červenci 2023 v Náměšti nad Oslavou.
Exhibition *From the Forest and the Studio*, Jan Lamr (paintings and objects), Pavel Tasovský (wood) – in July 2023 in Náměšť nad Oslavou.

2025
Výstava *Znamení*, Zora Jandová (obrazy), Pavel Tasovský (objekty), dvorana a foyer Městského divadla Brno.
Výstava *Kovová krása*, Galerie Suterén, Vítkov.

Výstava *Znamení*, Zora Jandová (obrazy), Pavel Tasovský (objekty) – v dubnu 2025 ve dvoraně a foyeru Městského divadla Brno.
Exhibition *Signs*, Zora Jandová (paintings), Pavel Tasovský (objects) – in April 2025 in the hall and foyer of the Brno City Theatre.

Michal Halva, Šárka Halvová, Ludmila Tasovská a Pavel Tasovský u příležitosti vernisáže výstavy Pavla Tasovského *Kovová krása* v Galerii Suterén ve Vítkově 17. října 2025.

Michal Halva, Šárka Halvová, Ludmila Tasovská and Pavel Tasovský on the occasion of the opening of Pavel Tasovský's exhibition *Metallic Beauty* at the Basement Gallery (Galerie Suterén) in Vítkov on October 17, 2025.

Společná výstava Michala Halvy a Pavla Tasovského v březnu 2018 v Galerii F v Brně.

Joint exhibition of Michal Halva and Pavel Tasovský in March 2018 at Gallery F in Brno.

REALIZACE V ARCHITEKTUŘE A KRAJINĚ

1984
Práce na rekonstrukci Malovaného domu v Třebíči – dělicí a okenní mříže.

1985
Kované mříže do poutního kostela ve Křtinách.

1986
Dělicí mříže výstavních sálů pro Moravské zemské muzeum.

1987
Kovářské práce v areálu brněnského hradu Špilberk.

1990
Práce pro hotel Voroněž – Moravská chalupa, Brno.

1991
Práce na kovaných výplních kapliček v Třebíči.

1992
Kovaná brána v Neftenbachu, Švýcarsko.

1993
Práce na kovaných výplních interiéru a exteriéru Janáčkova domu v Brně.
Kovaná brána kláštera svaté Voršily v Brně.

1994
Kovářské práce pro jihlavskou radnici a vinárnu Netopýr.
Kovaná brána do zámecké kaple v Náměšti nad Oslavou.

1995
Práce na zakázkách v Rakousku – brány, mříže a interiérové doplňky.

1996
Kované práce na mobiliáři módního salonu Laspon.
Práce na kovaných mřížích muzea ve Velké Bíteši.

1997
Kříž a makovice kostela sv. Petra a Pavla v Jinošově.

1998
Práce pro kostel Všech svatých v Mohelně.
Práce na vstupním portálu a bráně autosalonu v Regensburgu (Německo).

1999
Vstupní mříž pro kostel sv. Martina v Kralicích nad Oslavou.
Korunovační klenoty pro moravského knížete Miroslava Donutila.
Duální plastika Dialog pro českého a polského premiéra.

2000
Chrlič pro rekonstruovanou kašnu v Náměšti nad Oslavou.

2001
Realizace vstupních dveří do expozice brněnského podzemí.

2002
Práce na poutním kostele ve Křtinách – dělicí mříže a krytí světel v kostnici.
Realizace osmimetrové plastiky Pocta Prométheovi pro hrad Helfštýn podle návrhu akademického sochaře Pavla Krbálka.
Realizace kovaných bran a plotů pro pivovar Regent v Třeboni.

2003
Realizace kovaných vstupních dveří do kostnice kostela sv. Jakuba v Brně.
Točité schodiště a vstupní brána firmy Detta v Brně.

2004
Vstupní prosklené mříže poutního kostela ve Křtinách.
Točité schodiště rodinného domu v Třeboni.
Vstupní brána domu U Bílého jednorožce, Staroměstské náměstí, Praha.

2005
Vstupní kovaná vrata poutního kostela ve Křtinách.
Vjezdová a vstupní brána rodinného domu v Třebíči.
Nerezová fontána Monheim, Německo.

2006
Kované zábradlí domu U Bílého jednorožce, Praha.
Kovaný plot a brány rodinného domu v Třebíči.
Kříž kostela ve Slavkovicích.
Kovaná brána firemního sídla Hama v Monheimu, Německo.

2007
Nerezová monstrance, kostel Slavkovice.
Oplocení a brány rodinného domu, Brno.
Vstup do firmy Hama, Brno.
Kovaná plastika Níké, Brno.

2008
Kopie renesanční mříže, Třebíč.
Kované šachy, hrad Helfštýn.
Kovaný altán, Velká Bíteš.
Kovaná plastika ANO v areálu Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně.

2009
Křížová cesta, kovaná nerezová ocel, Slavkovice.
Kovaná plastika Tilia, Lipník nad Bečvou.
Kované oplocení, Šebkovice.
Kovová plastika Medvěd, Brtnice.

2010
Vstupní brány do pivovaru Regent, Třeboň.
Boží muka, Otradice.

2011
Realizace kovaného díla Stébla – Univerzitní kampus Bohunice, Kamenice 5, Brno.
Vjezdová brána a branka rodinného domu v Brně-Útěchově.

2012
Ocelová plastika Světoběžník, firma Lechner, Brno.
Kované výrobky, vstupní dveře, vnitřní dveře, kříž, ambon, ocelová plastika Duše, Kostnice sv. Jakuba v Brně.
Ocelová, kolorovaná plastika Mezi krajinou a obrazem, Hama Monheim, Německo.
Kovaná pergola, Přílepy.

2013
Kované brány a oplocení rodinného domu v Boskovicích.
Zábradlí a kovaná plastika Vinník do vinného sklepa v Čejkovicích.
Realizace skleněného pavilonu, Monheim, Německo.
Brána, zábradlí a osvětlení rodinného domu, Velká Bíteš.

2014
Restaurování okenních mříží v pivovaru Studená.
Pamětní deska, Velká Bíteš.
Vjezdová a vstupní brána, zvonice, Buková u Landštejna.

2015
Realizace kovaných bran, plotů a doplňků interiéru, Svatojakubský Dvůr, Hluboké.
Realizace schodiště v Monheimu, Německo.

2016
Realizace kovaných doplňků a vstupních dveří do vinného sklepa, Dorfgastein, Rakousko.
Kovaná markýza, Hotel Cosmopolitan, Praha.
Posuvná brána Páv, Rakousko.

2017
Brána a plot rodinného domu v Kralicích.
Realizace pítka, koše studny a zábradlí u budovy Městského úřadu ve Velké Bíteši.
Kované doplňky pro Motorest Na Vyhlídce.
15 zastavení křížové cesty v Kameničkách na Vysočině.
Kovaný plot v Náměšti nad Oslavou.

2018
Realizace barových stolů, židlí a zábradlí, Monheim, Německo.
Vstupní brány a oplocení rodinného domu ve Studenci.
Balkon a brány rodinného domu ve Velké Bíteši.
Brány, Ybbs an der Donau, Rakousko.
Vstupní brána do Pivovaru sv. Jakuba, Hluboké.

2019
Kovaný objekt Chocholouši, vstup do firmy Foractiv.
Plot a vjezdová brána do pivovaru sv. Jakuba, Hluboké.
Kovaná brána, Náměšť nad Oslavou.
Kované zábradlí, Jabloňov.
Lavice s portály, Brno.
Kovaná brána ke hřbitovu ve Vílanci u Jihlavy.
Vstupní vrata do vodojemů v Brně.

2020
Venkovní osvětlení, Pivovar sv. Jakuba, Hluboké.
Designová kamna, Býk, Jelen a Doutník pro firmu Enbra.
Ceny města Třebíče.

2021
Vjezdová brána a oplocení, Panský dvůr v Telči.
Nerezová socha Rodina, soukromá sbírka Brno.
Kovaný náhrobek, hřbitov Brno-Žebětín.
Tři řeky, ocelová, kolorovaná skulptura, Svatopeterská, Brno.
Ceny města Třebíče.

2022
Kovaný objekt Brána u příležitosti 800 let výročí města Miroslavi, zámek Miroslav.
Realizace znamení zvěrokruhu pro Náměšť nad Oslavou.
Pocta Marcele Kleckerové, Lipník nad Bečvou.
Ceny města Miroslavi.

2023
Kříž pro Ukrajinu.
Tři Grácie, soukromá sbírka, Brno.
Ceny města Náměště nad Oslavou.
Ceny města Miroslavi.
Instalace znamení Zvěrokruhu.
Objekt Srdce, Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně.

2024
Plastika Tělo Ježíše Krista, kaplička u cesty z Kralic nad Oslavou do Náměště nad Oslavou.

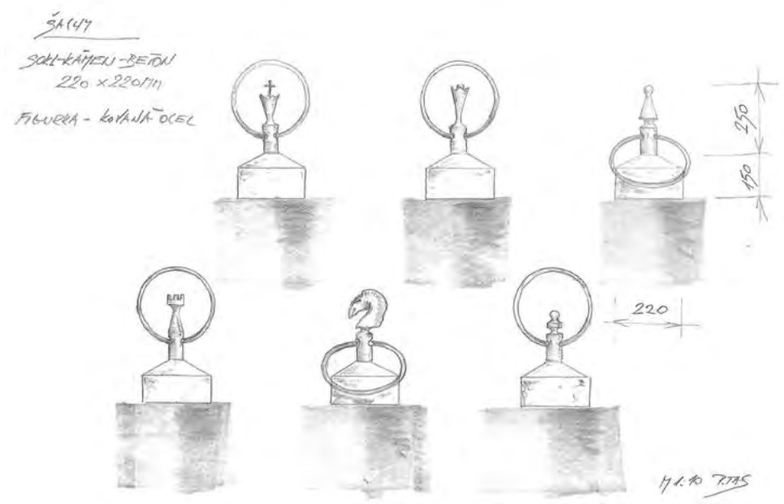
2025
Monumentální objekty pro výstavu v Lipníku nad Bečvou v roce 2026: Brána, Hrabě X, Plameny, Ze země do země. Zvěrokruh vytvořený z materiálů vyřazených z používání (žulové kostky, ocelové armatury betonu).

ZASTOUPENÍ VE SBÍRKÁCH

Horácká galerie v Novém Městě na Moravě.
Město Lipník nad Bečvou.
Muzeum Komenského v Přerově.
Severočeské muzeum v Liberci.
Soukromé sbírky v České republice a zahraničí.

ILUSTRACE V KNIHÁCH

Malina, Jaroslav (2016): *Ctnosti a neřesti, radosti a strasti. Encyklopedie s verši a obrazy*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, str. 230.
Malina, Jaroslav (2019): *ÚVOD DO CAPUTOLOGIE. Hlava I – mírné ∞. Cyklus charakterizující v básnické a výtvarné nadsázce intelektuální, a/sociální a profesní rysy člověka.* Brno: Akademické nakladatelství CERM, str. 321, 401, 437.
Malina, Jaroslav (2019): *HVĚZDOPRAVNÉ NEBE ZVĚROKRUHU NAD NÁMI, provázené slovy, malbami a sochami*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, str. 1, 3, 159, 163, 167, 171, 175, 179, 183, 187, 191, 195, 199, 203, 440, 442–453.
Malina, Jaroslav (2021): *Fíkové listy „cudnosti" z doby křížových výprav. Deskripce, analýza a interpretace světového archeologického objevu*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, str. 55, 58.
Malina, Jaroslav (2023): *Dionýsos je na vině, že zalíbilo se nám ve víně. Víno ve výtvarných a básnických variacích*. Brno: Nadace Universitas, str. 5, 42, 82, 96.
Malina, Jaroslav (2024): *Tenis humorně i vážně aneb z Česka do Wimbledonu a zase zpátky*. Brno: Nadace Universitas, str. 113, 141, 197.
Malina, Jaroslav (2024): *Patroni vinařů / Patrons of Winemakers*. Brno: Nadace Universitas, str. 48, 69, 154, 179.
Malina, Jaroslav – Markel, Martin – Sedláček, Milan – Žaloudík, Jan (2023): *Víno v proudu času*. Brno: Nadace Universitas, str. 10, 154.
Malina, Jaroslav – Markel, Martin – Sedláček, Milan – Žaloudík, Jan (2026): *Výběr z pozoruhodných terroirů a vinařských objektů na Moravě a v Čechách*. Brno: Nadace Universitas, str. 3.

Pavel Tasovský, *Šachy*, přípravná kresba; dosud nerealizováno.
Pavel Tasovský, *Chess*, preparatory drawing; not yet realized.

OCENĚNÍ

1984
Na sympoziu Hefaiston 2. cena v kategorii demonstrovaných prací za kované klepadlo.

1988
Na sympoziu Hefaiston 3. cena v kategorii demonstrovaných prací za plastiku Šlápota.

1996
Na sympoziu Hefaiston Zvláštní cena za plastiku Vpředu i vzadu.
Cena v kategorii demonstrovaných prací za plastiku Pomluva.

1997
Na sympoziu Hefaiston cena za kovanou plastiku Pták.

1998
Na sympoziu Hefaiston čestné uznání za plastiku Tanečnice.

1999
Na sympoziu Hefaiston 2. cena za plastiku Zub času.

2000
Na sympoziu Hefaiston zvláštní cena za soubor plastik.

2001
Na sympoziu Hefaiston 1. cena v kategorii klasická kovářská práce za dílo kované dveře.

2003
Na sympoziu Hefaiston 2. cena za vystavené dílo Drak.

2004
Na sympoziu Hefaiston čestné uznání za soubor plastik.

2005
Na sympoziu Hefaiston 1. cena, Tanečnice II.

2006
Na sympoziu Hefaiston 1. cena, Ano.

2007
Na sympoziu Hefaiston 1. cena, Stébla.

2008
Certifikát „VYSOČINA – regionální produkt“ udělený Regionálním environmentálním centrem České republiky a agenturou ZERA, o. s.

2019
Skleněná medaile, druhé nejvyšší ocenění Kraje Vysočina.

2021
Cena města Brna za umění a design.

2023
Cena města Náměště nad Oslavou.

LITERATURA A PRAMENY
(výběr)

Anonym (2022): Ceny města Brna vyjadřují úctu osobnostem vědy a umění. *Brněnský metropolitan*, únor 2022, s. 6–7.
Blažek, Tomáš (2012): Tasovský vyzdobil i kostnici. *5+2 dny*, 28. června 2012, roč. I, č. 6, s. 28.
Blažek, Tomáš (2016): Jak se žije se železem: Od Cyklistů k pávovi. *Třebíčsko*, 11. 3. 2016, roč. V, č. 10, s. 1–2.
Clarke, Mathew S. (2009): *From Fire to Form. Sculpture from the Modern Blacksmith and Metalsmith*. Atglen, PA: Schiffer Publishing Ltd.
Dočekal, Jan (2011): Mezinárodní setkání výtvarníků v neděli skončí. Provázel je zájem. *Třebíčský deník*, čtvrtek 18. srpna 2011, č. 193.
Dočekal, Jan (2012): Kovář Pavel Tasovský má rád pevné formy. *Třebíčský deník*, úterý 21. srpna 2012, č. 195, s. 7.
Dočekal, Jan (2012): Sochař Tasovský vztyčil monumentální dílo. *Třebíčský deník*, úterý 19. června 2012, č. 143, s. 3.
Dočekal Jan (2017): Umělec si ukoval vlastní kalendář. Co měsíc, to jedna socha. *Třebíčský týdeník*, pondělí 30. ledna 2017, s. 16–17.
Dočekal, Jan (2022): Z železa a ohně, z rukou Pavla Tasovského. *Naším krajem. Vlastivědné čtení o jihozápadní Moravě*, 18/2022, s. 47–49. Vydává Muzeum Vysočiny Třebíč.
Floriánová, Soňa (2002): Prométheus odcestoval na Helfštýn. *Horácké noviny*, pátek 31. 5. 2002, s. 3.
Hruška, Libor (2016): Krása černého řemesla. *Venkov & styl*, 06/2016, s. 62–67.
Chaput, Linda (2010): The Hefaiston Experience. *California Blacksmith*, January/February 2010, No. 10-01, s. 15–17.
Chmelíček, Jan (2004): Tasovského plastiky magnetem Náměště. *Právo (Jižní Morava)*, středa 11. srpna 2004, s. 11.
Chmelíček, Jan (2007): Stouni dostanou od Brna kované hole. Vytvořil je náměšťský umělecký kovář Pavel Tasovský, přední osobnost v oboru. *Právo (Jižní Morava – Vysočina)*, sobota 21. července 2007, s. 1.
Chromá, Martina (2005): Ke kovářům cítili lidé posvátnou úctu. *Horácké noviny*, pátek 24. 6. 2005, s. 5.
Chromá, Martina (2008): Ve dvanáctce je umění jako doma. *Horácké noviny*, pátek 21. 11. 2008, s. 5.
Chromá, Martina (2019): Kovářské řemeslo se dělá rozumem a rukama. *Horácké noviny*, pátek 12. 7. 2019, s. 5.
Chromá, Martina (2020): Pavel Tasovský – Ten, kdo sochá z kovu. *Horácké noviny*, čtvrtek 19. listopadu 2020, roč. XXXI, č. 62, s. 9.
(kad) (2022): Novinka v Galerii Šilingrák. *Zpravodaj městské části Brno-střed*, březen 2022, r. XXXI, č. 3, s. 7.
Kobzová, Martina (2019): Umění v ohni zrozené. *Moje země*, 1/2019, r. XII, s. 54–57.
Křivánek, Karel (2007): *Pavel Tasovský – umělecký kovář. Sanquis, odborný a společenský časopis pro lékaře*, 51/2007, s. 3.
Lounová, Ingrid (2005): Tvůrci hradní houpačky už spolupracují deset let. *Nové Přerovsko*, pátek 26. srpna 2005, s. 7.
LuStr (2020): Náměšťský kovář. *Náměšťské listy*, 2/2020.
(mad) (2023): Ryba nebo rak? Najděte si každý své znamení! *Horácké noviny*, čtvrtek 9. 2. 2023, s. 17.
Mahel, Luděk (2003): Učil jsem se v dílně, kde se práce nepředstírala, říká kovář Tasovský. *Třebíčský deník*, 14. ledna 2003, s. 4.
Malina, Jaroslav (2016): *Ctnosti a neřesti, radosti a strasti. Encyklopedie s verši a obrazy*. Brno: Akademické nakladatelství CERM.
Malina, Jaroslav (2019): *ÚVOD DO CAPUTOLOGIE. Hlava I – mírné ∞. Cyklus charakterizující v básnické a výtvarné nadsázce intelektuální, a/sociální a profesní rysy člověka*. Brno: Akademické nakladatelství CERM.
Malina, Jaroslav (2019): *HVĚZDOPRAVNÉ NEBE ZVĚROKRUHU NAD NÁMI, provázené slovy, malbami a sochami*. Brno: Akademické nakladatelství CERM.

Malina, Jaroslav (2021): *Fíkové listy „cudnosti“ z doby křížových výprav. Deskripce, analýza a interpretace světového archeologického objevu*. Brno: Akademické nakladatelství CERM.
Malina, Jaroslav (2023): *Dionýsos je na vině, že zalíbilo se nám ve víně. Víno ve výtvarných a básnických variacích*. Brno: Nadace Universitas.
Malina, Jaroslav (2024): *Tenis humorně i vážně aneb z Česka do Wimbledonu a zase zpátky*. Brno: Nadace Universitas.
Malina, Jaroslav (2024): *Patroni vinařů / Patrons of Winemakers*. Brno: Nadace Universitas.
Malina, Jaroslav – Markel, Martin – Sedláček, Milan – Žaloudík, Jan (2023): *Víno v proudu času*. Brno: Nadace Universitas.
Malina, Jaroslav – Markel, Martin – Sedláček, Milan – Žaloudík, Jan (2026): *Výběr z pozoruhodných terroirů a vinařských objektů na Moravě a v Čechách*. Brno: Nadace Universitas.
Novotná, Šárka (2014): Folklór, sport i umění kovářů. *MF DNES*, pondělí 26. května 2014, s. 4.
Pacola, Arnošt (2014): Klikovky, kované volavky a cizina nevděčná. *Horácké noviny*, úterý 19. 8. 2014, s. 5.
Pacola, Arnošt (2014): Kovář opět ukul všechna znamení zvěrokruhu. *Horácké noviny*, úterý 23. 12. 2014, s. 5.
Pacola, Arnošt (2018): Tasovští vystavili Tanec v řetězech, Nosorožce i Bar pro jednoho. *Horácké noviny*, pátek 17. 8. 2018, s. 5.
Pacola, Arnošt (2018): Umělecký kovář Tasovský nadchl Ameriku. *Horácké noviny*, čtvrtek 24. srpna 2018, roč. XXIX, č. 63, s. 5.
Pacola, Arnošt (2022): Let, to je vlastně další životní rozměr. *Horácké noviny*, čtvrtek 28. 7. 2022, s. 16.
Přikryl, Miloslav (2023): Město zdobí nová kovářská plastika Pavla Tasovského. Je poctou a poděkováním Marcele Kleckerové. *Lipenské listy*, leden 2023, roč. XXV, č. 1, s. 3.
Smíšek, Zdeněk (2009): Mezi zámkem a kovadlinou. *Právo; Dům & Bydlení*, středeční příloha č. 28, 15. 7. 2009, s. 4–7.
Staňková, Halina (2000): Plastiky jsou ztvárněné myšlenky, jimž chci věc vyjádřit, říká kovář. *MF Dnes (Českomoravská vrchovina)*, 20. května 2000, s. 1–2.
Šenkýř, Miloš (2007): Ukoval hole pro „Stouny“. *Lidové noviny*, sobota 21. července 2007, s. 6.
Šimová, Michaela (2007): Nejsou stařící, ale dostanou hůlku. *MF Dnes*, 17. července 2007, s. B3.
Tasovský, Pavel (2020): *Pavel Tasovský – katalog. Catalogue Pavel Tasovský*. Úvodní slovo Jan Dočekal. Vydal Pavel Tasovský.
Tasovský, Pavel – Vágnerová, Jitka (2021): Za vůní železa a ohně. *Zahrada, park, krajina*, 4/2021, r. 31, s. 54–57.
(tb) (2003): V Náměšti se předvedli umělečtí kováři z celé Evropy. *MF Dnes (Vysočina)*, pondělí 30. června 2003, s. D1–D2.
(ts) (2005): Schmiedefamilie auf der Schokoladenseite. *Hephaistos – Internationale Zeitschrift für Metallgestalter*, 9/10, 2005, s. 8–9, 57.
(ts) (2007): Tschechisches Gastspiel als Meilenstein in Belgien. *Hephaistos – Internationale Zeitschrift für Metallgestalter*, 7/8, 2007, s. 62–63.

Archiv Pavla Tasovského, Náměšť nad Oslavou.
Archiv Nadace Universitas, Brno.
Časopisy, katalogy a sborníky: *California Blacksmith; Hefaiston; Hephaistos – Internationale Zeitschrift für Metallgestalter; Jahrbuch des Verlages Hephaistos – Internationale Zeitschrift für Metallgestalter; Setkání* (Náměšť nad Oslavou).

AUTOŘI KNIHY

Malina, Jaroslav (11. 4. 1945, Dolní Bučice), antropolog, archeolog, spisovatel, básník, editor; spoluzakladatel, profesor a první ředitel Ústavu antropologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně, zakladatel a předseda správní rady Nadace Universitas. Vedle úctyhodné řádky vědeckých a vědecko-naučných prací má v jeho tvůrčích aktivitách významné místo tvorba beletristická. Jeho texty, zdařile dotvářející poetický komentář k naší realitě, propojují tvorbu vědeckou a básnickou. Výsledný celek snoubí funkci didaktickou, společenskou i estetickou, a tím autora právem pasuje na zakladatele originální „kognitivní poezie“ (viz zejména *Anti-Encyklopedie Anti-Antropologie*, 2013, *Světoví géniové v chajjámovských čtyřverších*, 2014, *Ctnosti a Neřesti, Radosti a Strasti*, 2016, *Hlava v makarónské poezii*, 2017, *Hlava XXXI: Hlava v originálních úslovích a obrazech od A do Ž*, 2017, *Úvod do caputologie: Hlava I – mírné ∞. Cyklus charakterizující v básnické a výtvarné nadsázce intelektuální, a/sociální a profesní rysy člověka*, 2019, *Hvězdopravné nebe zvěrokruhu nad námi, provázené originálními texty, malbami a sochami*, 2019, *Fíkové listy „cudnosti“ z doby křížových výprav*, 2021, *Portréty Dvanáctera tenisových hvězd*, 2021, *Poslední výroky známých (ne)smrtelných*, 2021, *Baby v chajjámovských ruba'í aneb o českých ženách (od A do Ž) nic se netají*, 2022, *Baby od A do Ž různých jmen a tváří v pomyslném kalendáři*, 2022, *Nekorektní epigramy korektní doby, 1*, 2022, *Tenis v Mikulkově State Louis*, 2022, *Tenisová raketa ve výtvarných a básnických variacích*, 2022), *Dionýsos je na vině, že zalíbilo se nám ve víně. Víno ve výtvarných a básnických variacích*, 2023, *Tenisové hvězdy a a hvězdičky: Malá encyklopedie tenistů a tenistek v originální poezii a portrétech*, 2023 (s Jiřím Eliškou), *Víno v proudu času*, 2023 (s Martinem Markelem, Milanem Sedláčkem a Janem Žaloudíkem), *Patroni vinařů*, 2024, *Tenis humorně i vážně aneb z Česka do Wimbledonu a zase zpátky*, 2024, *Vinařské apokryfy a jiné grify*, 2024. Inspirativní je také jeho činnost encyklopedická (viz studenty i širší veřejností vydatně užívané elektronické encyklopedie: *Encyklopedie antropologie: První interaktivní mezinárodní encyklopedie antropologie*, 2011 – https://is.muni.cz/ do/sci/UAntrBiol/el/encyklopedie/index.html; Člověk-Auto-Encyklopedie, 2011 – https://is.muni.cz/do/sci/UAntrBiol/el/clovek-auto/index.html; *Encyklopedie sexuality, erotiky a lásky všech kultur světa*, 2012 – https://is.muni.cz/do/sci/ UAntrBiol/el/encykl-sexuality/index.html; *Umění světa slovem a obrazem v antropologickém kontextu od paleolitu po současnost*, 2018 – https://is.muni.cz/do/sci/UAntrBiol/el/umeni_sveta/encyklopedie.html). Vydal také vědecko-naučné a umělecko-naučné knihy obracející se k záhadám dávné minulosti a lidské tvořivosti: *Vzpomínky na minulost aneb Experimenty odhalují tajemství pravěku*, 1982, 2., přepracované a doplněné vydání 1992, *Zasáhli mimozemšťané a katastrofy do vývoje lidstva?*, 1988, *Obdivuhodný člověk: Úvahy o lidské tvořivosti*, 1991, *Dvacet nejvýznamnějších archeologických objevů dvacátého století*, 1991, *Jak vznikly největší monumenty dávnověku*, 1994, *První císař: Tvůrce Číny a osmého divu světa*, 1994, 2., přepracované a doplněné vydání 2004 aj. Zasahuje i za hranice vědecké a vědecko-naučné činnosti a projevuje se na poli beletrie: *Amor: Počítačový systém k automatickému generování milostných scén*, 1993, 2010, *První pozemšťan: Zpráva o archeologickém podvrhu století*, 1995, *Světová katastrofa a jiné povídky s neblahým koncem*, 1996, *Smrt profesora a jiné příběhy z univerzitního prostředí*, 1997, *Smrt profesora je Světová katastrofa a jiné příběhy s neblahým koncem*, 2010, *Mluvící prahrnec a jiné prapříběhy*, 2012, *Vraždy v tiebreaku*, 2020, *Vraždy v tantrajóze*, 2020 (s Janem Filipským) aj. Dlouhodobě spolupracuje s významnými výtvarníky, jejichž díla reprodukuje ve svých knihách a na výstavách, a publikuje jejich životopisné monografie (*Adolf Born*, 1995, *Olbram Zoubek*, 1996, *Zdena Höhmová*, 2001, *Alois Mikulka*, 2001, 2022, *Vincenc Makovský*, 2002, *Vladimír Preclík*, 2002, *Miroslav Netík*, 2004, *Zdeněk Macháček*, 2005, 2021, *Bohumír Matal*, 2006, *Vladimír Svoboda*, 2008, *Vladimír Drápal*, 2010, *Alice Kopečková*, 2019, *Miroslav Štěpánek*, 2020, *Pavel Tasovský (1960 – potenciální ∞)*, 2026 aj.). Významné jsou též jeho aktivity editorské a organizační v oblasti vědy a umění. V rámci Nadace Universitas, jejímž je předsedou, založil knižnice Heureka, Miscellanea, Osobnosti, Scientia a Scintilla, kde bylo pod jeho editorským vedením publikováno na sto padesát svazků. V letech 1993 až 2005 vydával časopis *Univerzitní noviny – List Masarykovy univerzity a Nadace Universitas*. V roce 2010 založil oborový časopis *Anthropologia Integra – Časopis pro obecnou antropologii a příbuzné obory* a v návaznosti na zmíněné periodikum edici *Anthropologia Integra – Series Monographica*; oba tituly vycházejí dodnes. Malinovy vědecké, vědecko-naučné a beletristické knihy vyšly u nás i v zahraničí v počtu přesahujícím dva miliony výtisků a získaly řadu ocenění.

Buš, Marek (4. 2. 1964, Třebíč), teolog, kastelán, varhaník. Absolvoval Teologickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze. V letech 2004 a 2005 soukromě studoval u prof. Rudolfa Pečmana z Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně hudební dějiny náměšťského zámku. V letech 1991–2001 působil jako ředitel Městského kulturního střediska v Třebíči. Dne 1. března 2001 byl jmenován kastelánem zámku v Náměšti nad Oslavou. Soukromě studoval hru na varhany, od roku 1982 působí jako varhaník Baziliky sv. Prokopa v Třebíči, pravidelně koncertuje na různých místech České republiky i v zahraničí (Německo, Rakousko, Slovensko).

Dočekal, Jan (12. 7. 1943, Třebíč), historik umění, výtvarník, publicista, emeritní pedagog. Vyučen obráběčem kovů, studoval dějiny umění a estetiky, byl dělníkem, technologem, reklamním výtvarníkem, obchodním ředitelem, majitelem galerie a reklamní agentury. Od roku 1972 připravil četné výstavy výtvarného umění, spolupracoval s Galerií z ruky v Křížovicích u Nedvědice. Vydal: *O grafice* (MMG Dačice, 2001), *Grafika Maxe Švabinského* (MMG Dačice, 2001), *Všední věci / Za prahem umění* (Amaprint-Kerndl, Třebíč 2004), *Recenze Texty Rozhovory* (Amaprint-Kerndl, Třebíč 2005), *Rozhovory 2005–2013* (Amaprint-Kerndl, Třebíč 2014), *Josef Kremláček* (Amaprint-Kerndl, Třebíč 2020), editor memoárů *Vlastimil Toman: Životní cesta* (Amaprint-Kerndl, Třebíč 2015), spoluautor *Slovníku českých a slovenských výtvarných umělců* (Výtvarné centrem Chagall, Ostrava), zastoupen v publikaci *Floriano Martins: Viajes del Surrealismo* (Brazilie, 2022), Měl tři desítky autorských výstav (tři z nich v Rakousku), zúčastnil se mezinárodních surrealistických výstav v Belgii, Chile, Kostarice, Německu, Portugalsku.

Fuksa, Karel (30. 7. 1946), režisér dokumentárních filmů a výtvarník; absolvent Filmové akademie múzických umění. Jeho výtvarný rejstřík je obsáhlý: grafika, malba, keramika, smalty. V poslední době se věnuje zejména tvorbě skleněných objektů (hlavy, figury, dózy, svícny nebo sklenice).

Halva, Michal (20. 4. 1964, Brno), malíř, grafik a ilustrátor. Vyučil se strojním zámečníkem. Absolvoval kurz kresby u profesorky Marie Helgy Heindlové; jinak autodidakt. Od kresby a grafiky přešel ke složité kombinované technice, pomocí níž při využití podkladových materiálů vytváří výrazné struktury a kompozice. Halvovy obrazy jsou prostoupeny stylizovanými figurami, šiframi a archetypálními symboly. Originalita jeho tvorby zaujala i v Japonsku, kde realizoval několik samostatných autorských výstav. Proslulé jsou jeho promluvy při vlastních vernisážích, které vynikají humorem i filozofickým ponorem. Halvovo dílo je zastoupeno v našich a zahraničních galeriích a sbírkách.

Chalupníček, Bohumil (21. 3.1952, Praha), architekt, vysokoškolský pedagog. Vystudoval architekturu na Vysoké škole uměleckoprůmyslové u profesorů Zdeňka Kuny a Josefa Svobody. Studium ukončil v roce 1976 a následně ve stopách svého otce Miroslava Chalupníčka začal na VŠUP vyučovat deskriptivní geometrii, perspektivu a aplikovanou geodezii pro studenty architektury. Je též garantem výuky památkové péče. V podobě fotogrammetrických podkladů se podílel na přípravě řady prestižních urbanistických a architektonických soutěží. Podnikl mnoho průzkumných expedic, v jejichž rámci zkoumal rozličné formy architektury v Arménii, Estonsku, Gruzii, Litvě, Lotyšsku či Turecku. Na svých architektonických projektech spolupracoval s řadou výtvarníků, například s Kurtem Gebauerem, Magdalenou Janečkovou-Křesťanovou, Václavem Šerákem nebo Pavlem Tasovským. V týmu se Zdeňkem Kunou se podílel na úpravách areálu Černínského paláce v Praze nebo na interiérech rezidence zastupitelských orgánů. Veřejně vystupuje a publikuje.

Höhmová, Zdena (4. 10. 1955, Brno), malířka, grafička, ilustrátorka a pedagožka. Vystudovala Střední uměleckoprůmyslovou školu v Brně (1971–1975) a Akademii výtvarných umění v Praze (1975–1981), po studiích pedagogicky působila na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, později na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze a na Střední uměleckoprůmyslové škole v Brně. Rozhodla se však pro svobodné povolání, ve kterém působí dodnes. Tvorbu Zdeny Höhmové charakterizuje osobitá volba témat a výtvarných prostředků. Pro její výtvarný projev je typická kombinace různých výtvarných technik, propojení olejomalby s kresbou uhlem nebo frotáží v hladké i strukturální malbě nebo práce s otisky barevných pigmentů, písků a grafitu, které tak spojují dva důležité a konstantní rysy její malířské tvorby – smysl pro experiment a cit pro zachování vnitřní kontinuity. Umělecký projev Zdeny Höhmové není jednostranný, tíhne k lyrické intonaci i k expresivně vyhrocenému, symbolickými významy obtíženému tvaru. Barevně vypjaté obrazy a kresby i monochromy jsou potvrzením autorčina neustálého hledání smyslu života, jsou výpovědí, hledáním a otevíráním nových cest a možností vyjádření, jsou reflexí a sebereflexí prožitého. Od roku 1981 uspořádala přes stovku autorských výstav a zúčastnila se kolem sto šedesáti společných výstav a dalších prezentací u nás a v zahraničí. Devět let vedla Výtvarnou sekci Sdružení Q v Brně. Je členkou Sdružení pražských malířů, Volného spolku výtvarníků FF16 a Jednoty umělců výtvarných v Praze. V roce 2001 vyšla monografie *Zdena Höhmová* (14. svazek Edice Osobnosti Nadace Universitas Masarykiana v Brně) autorů Jiřího Hlušičky a Jaroslava Maliny. Za svoji tvorbu obdržela ocenění u nás a v zahraničí, byla jí udělena Cena města Brna v oboru výtvarné umění pro rok 2012. Její díla jsou zastoupena ve veřejných a soukromých sbírkách v České republice (výběr): Národní galerie Praha, Moravská galerie Brno, Muzeum města Brna, Galerie výtvarného umění Hodonín a v zahraničí (Belgie, Francie, Rakousko, USA).

Javorský, Vladimír (2. 5. 1962, Ostrava), herec, hudebník a grafik. Vystudoval Janáčkovu akademii múzických umění v Brně u prof. Zoji Mikotové. Absolvoval kurzy u mima Ladislava Fialky a u japonského choreografa a tanečníka Mina Tanaky. V letech 1986–1991 hrál v brněnském Divadle Husa na provázku. Potom zakotvil v divadle ve francouzském městě Blois a kočoval s ním po Francii. Po návratu do vlasti působil v pražském Činoherním klubu (1993–1999) a v Národním divadle v Praze (1999–2009 a znovu od sezony 2016/2017). Od roku 1985 se angažuje rovněž ve filmu a v televizi. Za svou roli ve filmu *Poupata* obdržel v roce 2012 cenu Český lev za nejlepší mužský herecký výkon. Hraje na saxofon, ukulele a perkuse; vystupoval například se skupinou Traband nebo s kapelou Miroslava Kemela. Věnuje se též grafice a golfu, ovládá angličtinu, francouzštinu, němčinu, polštinu a ruštinu.

Kemel, Miroslav (11. 11. 1963, Praha), stavební inženýr, karikaturista a písničkář. Vystudoval obor Vodní stavby a vodní hospodářství na Stavební fakultě Českého vysokého učení technického v Praze. Od roku 1990 se profesně věnuje kreslenému humoru, publikuje v českých tištěných a internetových novinách a časopisech (*Hospodářské noviny, Lidové noviny, Mladá fronta Dnes, Novinky, Nový Dikobraz, Podvobraz, Právo, Reportér, Sexbox* aj.). Od roku 2008 vystupuje jako písničkář – sám (doprovází se na akordeon, kytaru, ukulele a foukací harmoniku), s kapelou nebo v duu s hercem Vladimírem Javorským (ukulele, saxofon, perkuse, zpěv). Vydal čtyři CD (*Krajem šel anděl*, 2011, *Nic víc*, 2014, *Ryby, raci*, 2018, *Vlčí stopy*, 2021). Od roku 2018 spolupracuje s Českým olympijským výborem, pro nějž připravil kreslené minipořady vysílané Českou televizí, které oslavují pohyb i úspěchy českých sportovců (sám byl druholigovým basketbalistou Tesly Žižkov).

Kotačka, Jan (*1974), politik; ve veřejném životě města Náměšť nad Oslavou se pohybuje od roku 2000, kdy se stal ředitelem místního Domu dětí a mládeže. V roce 2022 byl zvolen starostou města, ve kterém tři volební období předtím pracoval jako místostarosta. Ve své funkci dbá především na spolupráci organizací, institucí i jednotlivců a podporuje všechny, jejichž konání je příspěvkem k práci ve prospěch druhých. Dodnes vede zájmové kroužky a tábory pro děti a mládež. Mladé lidi nabádá k aktivnímu způsobu života a trávení volného času. Od svého předchůdce převzal motto, že „práce na radnici je především služba lidem“.

Kováč, Valér (28. 4. 1936, Liptovská Osada, Slovensko), sochař, sklářský výtvarník. V roce 1966 absolvoval Střední uměleckoprůmyslovou školu v Brně. Je členem brněnského tvůrčího Sdružení Q. V roce 1992 s Ing. Štěpánem Popovičem založil první Mezinárodní sklářské sympozium výtvarníků plochého skla na světě (Teplice – Glavunion, Česká republika). V roce 1995 se Štěpánem Popovičem a Bohumilem Eliášem založil „Světovou asociaci výtvarníků plochého skla se sídlem v České republice“ (World Association of Flat Glass Artists with a Seat in the Czech Republic) a byl zvolen jejím prezidentem. Zabývá se výtvarným zpracováním plochého skla a jeho užitím v architektuře a komorní tvorbě, kde dosáhl mezinárodní proslulosti díky originálnímu obsahu, odvážné formě i virtuóznímu zvládnutí specifických metod a technik. „Valér Kováč je umělec, který čaruje se sklem. A to jako výtvarník i jako architekt,“ napsal prozaik Jaromír Tomeček. Kováč uspořádal několik desítek kolektivních a samostatných výstav doma a v cizině. Jeho dílo je zastoupeno v galeriích, soukromých sbírkách i jako součást architektonických realizací v Austrálii, České republice, Francii, Jihoafrické republice, Kanadě, Německu, Spojených státech amerických, Švýcarsku a ve Velké Británii.

Neuwirt, Jiří (27. 2. 1948, Ostrava – 10. 1. 2024, Ostrava), grafik, malíř, ilustrátor, pedagog. V letech 1963–1967 vystudoval Střední školu uměleckých řemesel v Brně na oddělení Tvarování plastických hmot u prof. Františka Schenka a prof. Františka Navrátila. Po absolvování školy se zabýval uměleckým kovářstvím a medailérstvím. Postupně se jeho zájem zaměřoval stále více na grafiku (užitou i volnou). Aktivní zájem o literaturu ho přivedl k ilustracím a úpravám knih. V poslední době ilustroval například i knihy Jaroslava Maliny – *Hvězdopravné nebe zvěrokruhu nad námi, provázené originálními texty, malbami a sochami*, 2019, *Vraždy v tiebreaku*, 2020, *Fíkové listy „cudnosti“ z doby křížových výprav*, 2021, *Tenisová raketa ve výtvarných a básnických variacích*, 2022, *Dionýsos je na vině, že zalíbilo se nám*

ve víně, 2023, *Víno v proudu času*, 2023, *Tenis humorně i vážně aneb z Česka do Wimbledonu a zase zpátky*, 2023. Souběžně rozvíjel tvorbu ex libris, za kterou obdržel několik mezinárodních ocenění. V roce 2023 vydal autorskou knihu *Benátské ozvěny*, provázenou obrazy a verši: „Přede mnou šmouha plovoucího / hřbitova San Michele / obklopená vodními koníky / černých gondol / vezoucích věčný dar / půdě tohoto ostrova. / Vesla gondol / mávají pozůstalým / na březích laguny / *Dormi dolcemente*.“ Jiří Neuwirt byl členem ostravské Skupiny 4 a členem výtvarného spolku Nová věc, který je součástí Unie výtvarných umělců; rovněž byl členem Združenia výtvarných umelcov západného Slovenska. Sedmnáct let působil jako pedagog na oddělení grafiky Střední umělecké školy v Ostravě a posléze vyučoval grafické techniky a knižní tvorbu na soukromé škole AVE Art v Ostravě. Uskutečnil více než padesát samostatných výstav a zúčastnil se několika desítek výstav společných. Dílo Jiřího Neuwirta je zastoupeno v našich a zahraničních galeriích a sbírkách.

Polívka, Bolek (31. 7. 1949, Vizovice), herec, mim, dramatik a scenárista. Vystudoval Janáčkovu akademii múzických umění v Brně. Od roku 1972 působil v brněnském Divadle Husa na provázku. V roce 1993 v Brně založil vlastní Divadlo Bolka Polívky. Ztvárnil řadu divadelních, filmových a televizních rolí. Účinkoval v několika filmech Věry Chytilové, například v komediích *Kalamita* (1981) nebo *Dědictví aneb Kurvahošigutntag* (1992). Za postavu faráře Holého ve filmu *Zapomenuté světlo* (1996) získal Českého lva a cenu za herecký výkon na MFF Karlovy Vary v roce 1997. Druhého Českého lva obdržel za roli ve filmu Jana Hřebejka *Musíme si pomáhat* (2000); film byl také nominován na Oscara. V roce 2022 získal Cenu Thálie. V televizi uvádí vlastní pořady *Manéž Bolka Polívky* a *Bolkoviny*. Ve svých autorských pantomimických inscenacích, které si sám režíroval a v nichž vytvářel hlavní role *(Am a Ea, Pezza versus Čorba, Pépe, Trosečník, Poslední leč,* Šašek a královna*)*, se inspiroval klauniádou, komedií delľarte i filmovou groteskou, ale vedle podívané využívá i působení mluveného slova, přičemž záměrně překračuje hranice žánru směrem k celostnímu herectví. Specifický styl jeho autorského divadla má celosvětový ohlas.

Rossí, Božena (14. 3. 1957, Podbrezová, Slovensko), malířka. Vystudovala Střední uměleckoprůmyslovou školu v Uherském Hradišti (1972–1976) a Akademii výtvarných umění v Praze (1976–1982). Je členkou uměleckého sdružení „Q“. Základní tematický půdorys malířčiny abstraktně imaginativní tvorby představuje duchovní svět člověka a jeho sepětí s přírodním děním. Její plátna charakterizuje osobitý rukopis založený na využití enkaustiky (míchání olejových barev s horkým včelím voskem), která umožňuje dosažení mnohovrstevnatosti a plasticity.

Rossí, Karel (6. 10. 1955, Brno), malíř. Vystudoval Střední uměleckoprůmyslovou školu v Uherském Hradišti (1971–1975) a Akademii výtvarných umění v Praze (1975–1980). Je členem uměleckého sdružení Položená osma. Jeho obrazy se vyznačují vynikající malířskou technikou, jsou prosyceny hlubokou imaginací a bezbřehou, téměř surrealistickou fantazií. Nastavuje jimi alegorické zrcadlo, v němž se vedle transcendentna a mystické symboliky odrážejí odkazy na díla starých mistrů (zejména Hieronyma Bosche), ale i jeho vlastní prožitky ve vysočinské krajině.

Vávra, David (9. 3. 1957, Praha), architekt, herec, spisovatel a básník; absolvoval Stavební fakultu Českého vysokého učení technického a Akademii výtvarných umění v Praze. Jako architekt se věnuje především obnovám i navrhování nových budov a dějinám architektury (proslul jako spoluautor a průvodce televizních cyklů *Šumná města a Šumné stopy*). Spoluzaložil alternativní divadlo Sklep. Jako herec účinkoval v desítkách filmů; v televizi ho proslavila role Egona v rámci jazykových kurzů *Alles Gute* satirického pořadu *Česká soda.*

Autoři fotografií

Zuzana Bucholcerová, Antonín Cikánek, Michal Halva, Lukáš Kokeš, Jan Lauro, Jaroslav Malina, Jan Mikolášek, Jiří Polehla, Aleš Svoboda, Ludmila Tasovská, Pavel Tasovský, Pavel Tasovský mladší, Igor Zacharov, Bořek Zasadil, Archiv Nadace Universitas, Archiv Pavla Tasovského.

SUMMARY

The monograph *Pavel Tasovský* by Jaroslav Malina and other authors, devoted to the life and work of the sculptor, artistic blacksmith, draftsman and photographer Pavel Tasovský, traces the artist’s career from the days of his youth. Pavel Tasovský was born on 22 November 1960 in Brno. He graduated from the School of Handicrafts in Prague with his graduation work *Zvěrokruh (Zodiac)* in 1978. During 1981–1982, in the Moravské muzeum (Moravian museum) in Brno, he attended and graduated from the professional course of museum conservators – specializing in metal and wood. During 1998–1999, he attended and graduated from the Master’s School of Handicrafts in Prague with the graduation work *Hamounovo křeslo (Hamoun’s Easy Chair)*. After graduating in 1978 and up to 1989 he worked in the forge workshop Umělecká řemesla (Handicrafts) in Brno. He worked on noteworthy orders such as: Malovaný dům (Painted House) in Třebíč, Špilberk castle, Moravské zemské muzeum (Moravian Museum), and the pilgrimage church in Křtiny. In 1989, he founded a forge workshop in the town of Náměšť nad Oslavou and began to pursue free creations. In 1992 he started having individual exhibitions. The main focus of the blacksmith’s studio is the realization of orders for historical buildings, but also for contemporary architecture. Most realizations are made according to own proposals after consultation with architects. Many graduates of art schools pass through our workshop. Years of practice and they establish their own workshops. Since 2003 he has been organizing the exhibition *Meeting* together with the castellan of the chateau Marek Buš in the chateau, chateau park and Gallery 12, which is led by “his Charis”, his wife Ludmila Tasovská.

In 2010 he receives an invitation as a demonstrator from Europe to Blacksmiths Conference in California, where he shows his blacksmith art. Here he, his son and colleague create kinetic sculpture called *No*. In 2011 he is invited as a member of expert committee to the Italian city of Stia, where he evaluates exhibited blacksmith works. In 2016–2018 he and his son are the lecturers of the three-year blacksmithing school in Brussels, School for Conservation craft. The main initiator of this school is the royal family. 2018 receives an invitation to Richmond, Virginia as a demonstrator from Europe where he creates along with his son Pavel Tasovský Jr., and colleague from California kinetic statue of a *Dancer*.

In his own plastic arts output he mainly concentrates on sculptural objects, realizations in architecture and creating representative works of art. He works with stainless steel and other metals in combination with glass, stone, and other materials. The materials are shaped by Tasovský in an original manner derived from the austere and minimalist morphology of Cubism and Functionalism; but sometimes he draws inspiration from archetypal forms and techniques of the primaeval and medieval times, but also from the morphology of ancient cultures, as well as modernism or postmodernism. This approach he uses in all above mentioned fields of artistic creation. Some topics that appeal to him are devoted to extensive cycles: *Creatures, Cyclists, Heads, Homo eroticus, In vinum veritas, Patrons of Winemakers, Wings*, etc.

In one of the lines of his work, Tasovský develops the Duchamp tradition of “ready made”. Retired and long-discarded specimens of machines, movements and tools, which in the best case would end up as memorabilia of eccentric collectors, in the worst somewhere in a municipal waste dump, are reincarnated into valuable art objects thanks to his skill. This resulted in fictitious sculptural machines, movements, and strange bizarre objects not unlike those practiced in painting by František Gross (1909–1985) or Bohumír Matal (1922–1988) in the legendary Group 42.

Creation in the final material is preceded by a brilliant preparatory drawing, usually in pencil sketches. Pavel Tasovský believes in preparatory drawing as the first step of the creative process. It allows him to preserve a fleeting idea and at the same time serves as an inspiration and stimulus for further blacksmith and sculptural work in the definitive material. Many of Tasovský’s drawing studies, however, can live on their own – they are not just a starting point of the creative process, but thanks to his revelatory approaches and distinctive sense of the volume of the chosen scene or model, as well as his brilliant drawing skills, they are characterized by autonomous aesthetic and expressive values. Tasovský thus follows his sculptural predecessors Josef Mařatka, Jan Štursa, Břetislav Benda, Karel Dvořák, Bedřich Stefan, Vincenc Makovský or Josef Wagner and many others who made the preparatory drawing their inseparable initial creative act.

His emblematic themes include “zodiac”; he portrayed it in several cycles, which culminated in 2023 with a monumental ensemble installed as an “educational path” in Náměšť nad Oslavou.
Pavel Tasovský’s original chamber and monumental sculptures and objects adorn domestic and foreign public spaces and private collections and galleries, and as illustrations a number of books by Jaroslav Malina (*Ctnosti a neřesti, radosti a strasti: Encyklopedie s verši a obrazy – Virtues and vices, joys and sorrows: Encyclopaedia with verses and images*, 2016; 2016; *Hvězdopravné nebe zvěrokruhu nad námi provázené originálními texty, malbami a sochami – Astrological sky of the zodiac above us, accompanied by original texts, paintings, and sculptures*, 2019; *Úvod do caputologie: Hlava I – mírné ∞ – Introduction to caputology: The Head I – mild ∞*, 2019; *Fíkové listy „cudnosti“ z doby křížových výprav: Deskripce, analýza a interpretace světového archeologického objevu – Fig leaves of “chastity” from the time of the Crusades: Description, analysis and interpretation of the world archaeological discovery*, 2021; *Víno v proudu času – Wine in the flow of time*, 2023; *Vinařští patroni – Patrons of winemakers*, 2023 etc.).
The distinctiveness and uniqueness of Tasovský’s artefacts are intensified by perfect craftsmanship. His sculptures, statuettes, realizations in architecture or decorative as well as representative objects distinguish themselves by harmony and subtle contrast between the perfectly moulded supporting metal material and optical detail.

Pavel Tasovský, *Rodina*, 2022, korodovaná ocel, 206 × 45 × 50 cm.
Pavel Tasovský, *Family*, 2022, corroded steel, 206 × 45 × 50 cm.

OBRAZOVÁ PŘÍLOHA

Pavel Tasovský, *Mezi kruhy*, 2015, ocel, dubové dřevo, 140 × 190 × 190 cm, Galerie Šilingrák, Brno, Šilingrovo náměstí.

Pavel Tasovský, *Between the Circles*, 2015, steel, oak wood, 140 × 190 × 190 cm, Šilingrák Gallery, Brno, Šilingrovo náměstí.

Pavel Tasovský, *Ryba*, 2011, kovaná ocel, 185 × 156 × 60 cm.
Pavel Tasovský, *Fish*, 2011, forged steel, 185 × 156 × 60 cm.

Pavel Tasovský, *Koník*, 2009, kovaná ocel, 168 × 350 × 80 cm, Lipník nad Bečvou.
Pavel Tasovský, *Little Horse*, 2009, forged steel, 168 × 350 × 80 cm, Lipník nad Bečvou.

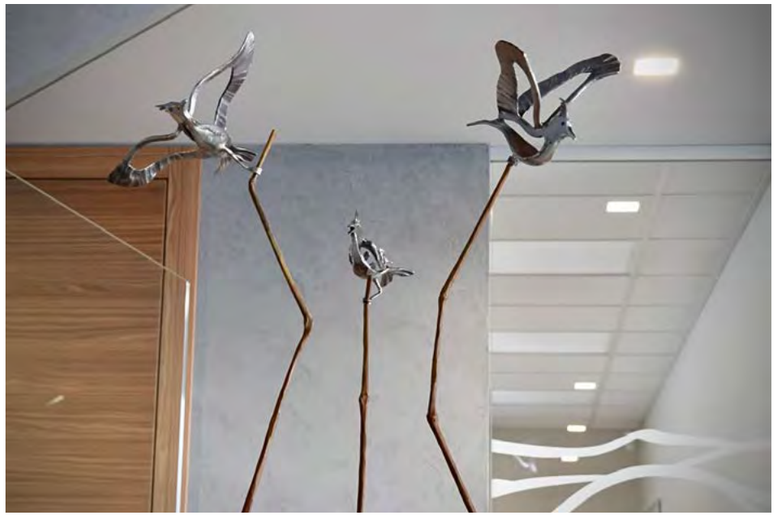

Pavel Tasovský, *Kříž*, 2019, kovaná ocel, dřevo, kámen, 320 × 180 cm, Lomnička u Tišnova.
Pavel Tasovský, *Cross*, 2019, forged steel, wood, stone, 320 × 180 cm, Lomnička near Tišnov.

Pavel Tasovský, *Tanečnice*, 2021, kolorovaná ocel, žula, 223 × 90 × 90 cm, kinetický objekt pohybující se ve větru, soukromá sbírka, Brno.
Pavel Tasovský, *The Dancer*, 2021, coloured steel, granite, 223 × 90 × 90 cm, kinetic object moving in the wind, private collection, Brno.

Pavel Tasovský, *Chocholouši*, 2021, patinovaná a leštěná kovaná ocel, 218 × 98 × 80 cm, vstup firmy ForActiv.cz, Jiříkovice u Brna.

Pavel Tasovský, *Cresteds*, 2021, patinated and polished forged steel, 218 × 98 × 80 cm, entry of the company ForActiv.cz, Jiříkovice near Brno.

Pavel Tasovský, *Tři řeky / Svatopetrská studna*, 2021, kolorovaná, ocelová plastika, 285 × 210 × 210 cm, Brno-Komárov, Svatopetrská 18.

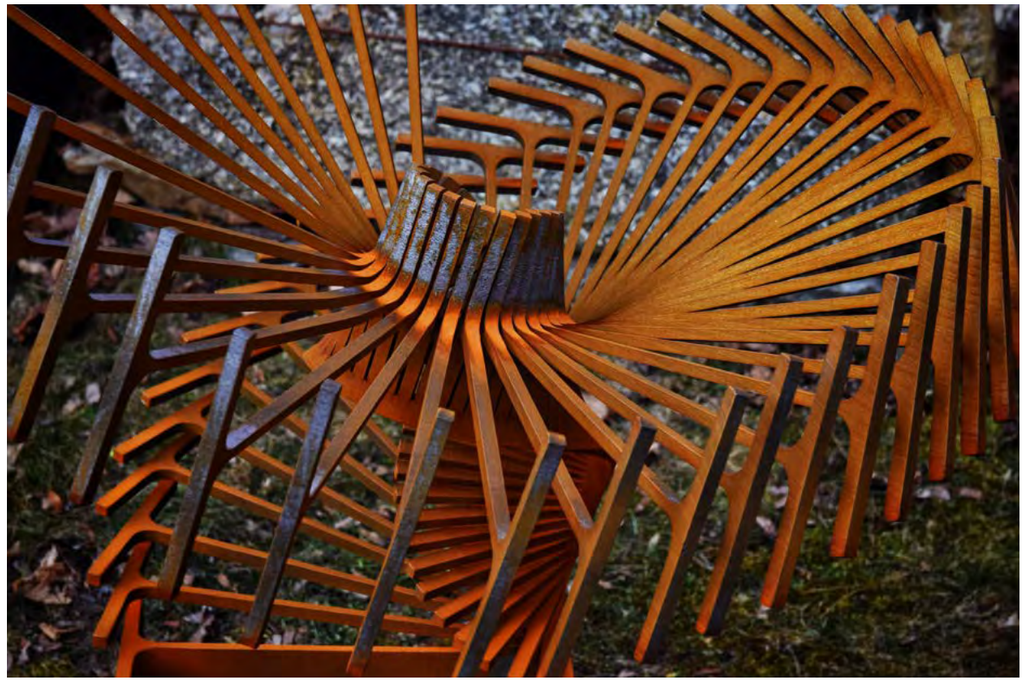
Pavel Tasovský, *Three Rivers / St. Peter's Well*, 2021, coloured, steel sculpture, 285 × 210 × 210 cm, Brno-Komárov, Svatopetrská 18.

Pavel Tasovský je autorem nadzemní části studny symbolizující povodí tří řek (Svratky, Svitavy a Ponávky), které se na tomto území vzájemně prolínají a které jsou zdrojem vydatnosti Svatopetrské studny. Do podstavce jsou přišroubovány tři stočené ocelové pláty o síle 8 mm s nápisy Svratka, Svitava, Ponávka; pláty jsou u vrcholu mírně vychýleny z osy. Všechny ocelové části jsou zinkovány proti korozi, opatřeny penetračním nástřikem, antikorozním epoxidovým nástřikem a nakonec vrchní polyuretanovou, metalickou barvou ve čtyřech odstínech. Podstavec je v antracitovém odstínu a pláty jsou ve třech různých odstínech modré barvy.

Pavel Tasovský, *Pes*, 2022, kovaná ocel, pískovec, 168 × 112 × 60 cm, soukromá sbírka, Jinačovice.
Pavel Tasovský, *Dog*, 2022, forged steel, sandstone, 168 × 112 × 60 cm, private collection, Jinačovice.

Pavel Tasovský, *Spirála*, 2022, ocel, 120 × 85 × 80 cm, dvůr Galerie 12, Náměšť nad Oslavou.
Pavel Tasovský, *Spiral*, 2022, steel, 120 × 85 × 80 cm, courtyard Gallery 12, Náměšť nad Oslavou.

Pavel Tasovský, *Vzlet I.* (vlevo), 2022, kovaná ocel, kámen, 169 × 75 × 60 cm; *Vzlet II.* (vpravo), 2025, kovaná ocel, kámen, 312 × 156 × 189 cm, soukromá vila, Brno, Viniční.

Pavel Tasovský, *Takeoff I.* (left), 2022, forged steel, stone, 169 × 75 × 60 cm; *Takeoff II.* (right), 2025, forged steel, stone, 312 × 156 × 189 cm, private villa, Brno, Viniční.

Pavel Tasovský, *Panna*, 2023, nerezová ocel, 256 × 35 × 50 cm, fontána privátní zahrady v Praze.

Pavel Tasovský, *Virgo*, 2023, stainless steel, 256 × 35 × 50 cm, fountain of a private garden in Prague.

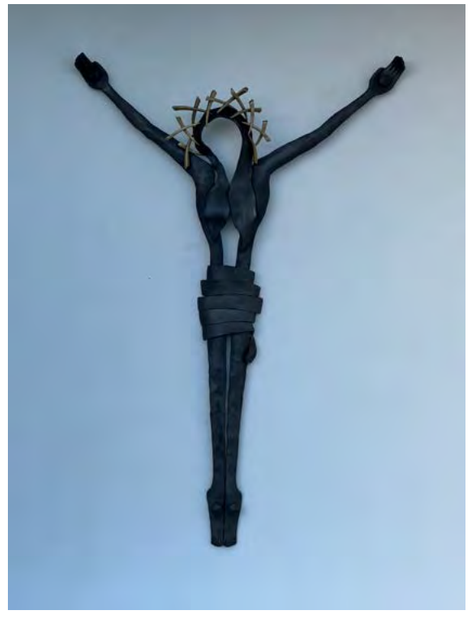

Pavel Tasovský, *Plachty*, 2023, kolorovaná ocel, 216 × 160 × 70 cm.
Pavel Tasovský, *Sails*, 2023, coloured steel, 216 × 160 × 70 cm.

Pavel Tasovský, *Srdce*, 2023, kolorovaná, kovaná ocel, dubové dřevo, 210 × 240 × 50 cm,
Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně, dar doc. PhDr. Jiřího Němce, Ph.D.
Pavel Tasovský, *Heart*, 2023, coloured, forged steel, oak wood, 210 × 240 × 50 cm,
Faculty of Education, Masaryk University in Brno, donated by doc. PhDr. Jiří Němec, Ph.D.

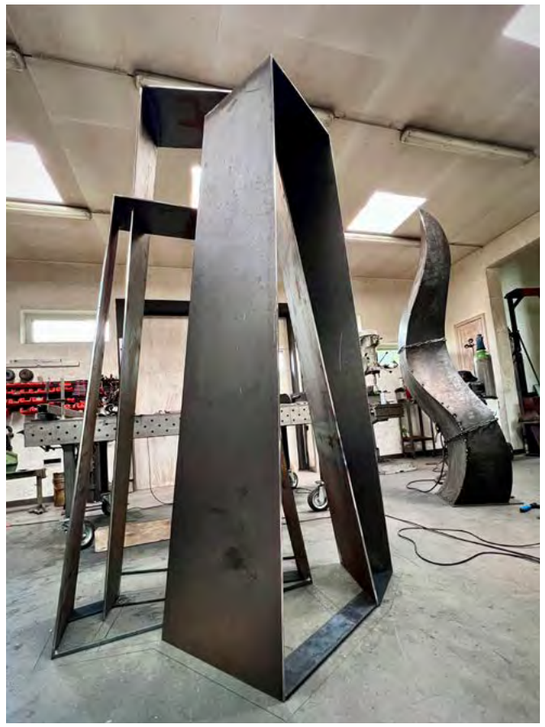

Pavel Tasovský, *Tělo Ježíše Krista*, 2024, kovaná ocel, zlacená trnová koruna, 165 × 117 cm,
kaplička po pravé straně na cestě z Kralic nad Oslavou do Náměště nad Oslavou.
Pavel Tasovský, *Body of Jesus Christ*, 2024, forged steel, gilded crown of thorns, 165 × 117 cm,
chapel on the right side on the road from Kralice nad Oslavou to Náměšť nad Oslavou.

Pavel Tasovský, *Ptáci*, 2024, kovaná ocel, 78 × 120 × 45 cm, soukromá sbírka, Brno.
Pavel Tasovský, *Birds*, 2024, forged steel, 78 × 120 × 45 cm, private collection, Brno.

Pavel Tasovský, *Brána*, 2025, korodovaná ocel, 226 × 127 × 78 cm.
Pavel Tasovský, *Gate*, 2025, corroded steel, 226 × 127 × 78 cm.

Pavel Tasovský, *Hrabě X*, 2025, korodovaná ocel, 260 × 120 × 120 cm.
Pavel Tasovský, *Count X*, 2025, corroded steel, 260 × 120 × 120 cm.

Pavel Tasovský, *Plameny*, 2025, korodovaná ocel, 300 × 120 × 120 cm.
Pavel Tasovský, *Flames*, 2025, corroded steel, 300 × 120 × 120 cm.

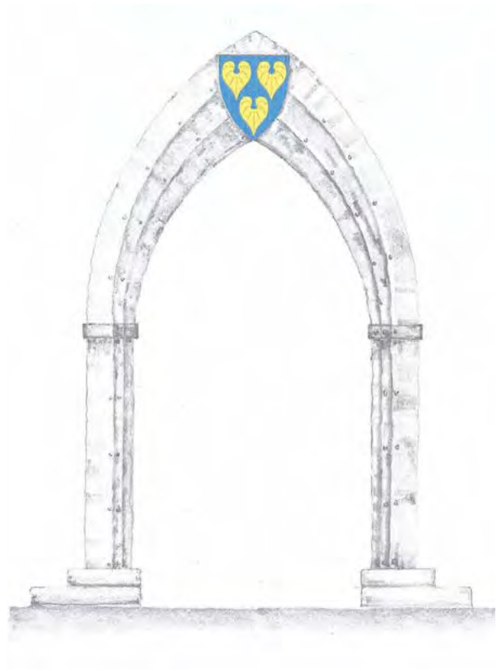
Pavel Tasovský, *Ze země do země*, 2025, korodovaná ocel, 80 × 200 × 80 cm.
Pavel Tasovský, *From Earth-bound to Earth-bound*, 2025, corroded steel, 80 × 200 × 80 cm.

Brána a Kříž pro město Miroslav

V roce 2022 u příležitosti výročí osmi set let vzniku Miroslavi (1222) oslovili představitelé města Pavla Tasovského s přáním, aby vytvořil objekty, které by připomínaly toto jubileum. Mistr zadání rád přijal; v jeho skicáři se záhy hromadily přípravné kresby, z nichž nakonec vykrystalizovaly dva návrhy realizace v kovu: *Brána* a *Kříž Miroslav*. Brána byla dokončena počátkem léta 2022 a v červnu téhož roku byla slavnostně odhalena za přítomnosti mnoha občanů Miroslavi. Symbolická Brána je umístěná v jižní části zámeckého parku, kde tvoří vstup promenády kolem zámku. Kříž Miroslav byl dokončen o dva roky později, slavnostně byl odhalen v prosinci 2024. Kříž není jen estetickou a oslavnou záležitostí, ale i možností či milou povinností každý rok se sejít s místními, zhodnotit uplynulý rok, zavzpomínat na dobré i zlé a na kamenný podstavec kříže osadit nerezový křížek jako dík za uplynulý rok.
Následující dokumentace představuje obrazový vhled do tvůrčího procesu – od vzniku ideje až po vytváření a dokončení Brány a její instalace.

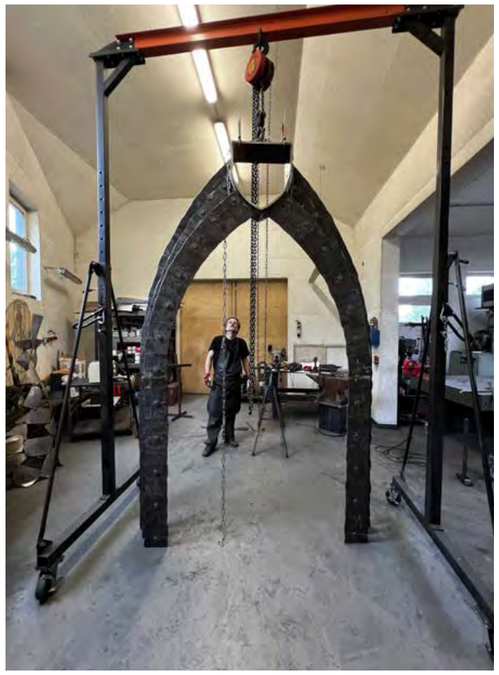

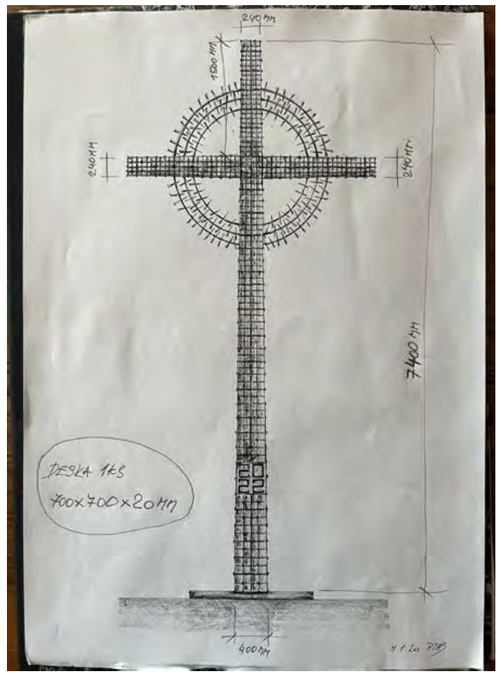
Pavel Tasovský, *Brána* (autorkou skleněného erbu je Stanislava Polívková), 2022, kovaná ocel, sklo, kámen, 350 × 175 × 60 cm, Miroslav (okres Znojmo).

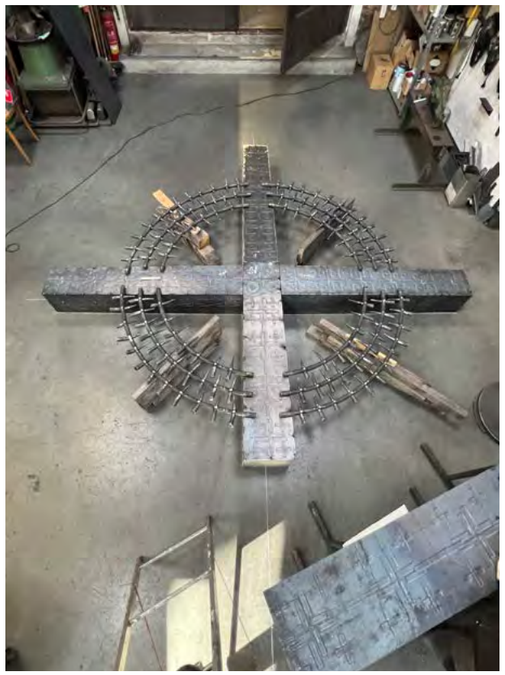
Pavel Tasovský, *Gate* (the author of the glass coat of arms is Stanislava Polívková), 2022, forged steel, glass, stone, 350 × 175 × 60 cm, Miroslav (Znojmo District).

Pavel Tasovský, *Kříž*, 2024, ocel, kámen, 750 × 300 × 120 cm, Miroslav (okres Znojmo).
Pavel Tasovský, *Cross*, 2024, steel, stone, 750 × 300 × 120 cm, Miroslav (Znojmo District).

240 mm
1200 mm
240 mm
240 mm
7400 mm
DESKA 1KS
700x700x20mm
400 mm

Pocta Prométheovi (a Héfaistovi)

Tento Titán je pro nás vlastně důležitější než Zeus,
vždyť nás uhnětl z hlíny a vody právě Prométheus,
jak biologická antropologie snadno dovodí,
naše tělo je z šedesáti procent jako z povodí.

Prométheus je v řecké mytologii nejmoudřejším z Titánů a stvořitelem lidského pokolení, které uhnětl z hlíny a vody. Uloupil pro lidi oheň z Olympu, za trest jej bůh bohů Zeus nechal připoutat ke skále na Kavkaze, kde mu orel denně vyklovával játra, která přes noc opět narostla. Podle Aischyla byl též dárcem písma, řemesel a věd. Za služby, které lidstvu prokázal, trpěl, ale dal přednost svým mukám před tím, aby otrocky sloužil Diovi. Představuje tak symbol zápasu za osvobození lidstva a v tomto pojetí se stal od antiky dodnes častým námětem v literatuře, hudbě a zejména ve výtvarném umění. Z českých autorů ztvárnili „prométheovský motiv“ například malíř a grafik František Kupka (lepty a dřevoryty z let 1909–1910 ilustrující Aischylova *Prométhea* v překladu Dhuysově, 1934) nebo sochař Vincenc Makovský (*Hlava Prométhea*, 1934). K nejvýznamnějším ztvárněním prométheovského mýtu i ve světovém měřítku se řadí monumentální dílo Antonína Procházky a Pavla Tasovského.
Na rozsáhlém, emblematicky pojatém obraze *Prométheus přináší lidstvu oheň* (1939, olej, plátno, 7 × 14 m, Auditorium maximum Masarykovy univerzity v Brně), určeném pro mladou Masarykovu univerzitu, zobrazil Antonín Procházka symbolický vklad počátečního prométheovského daru ohně a následný význam tohoto vkladu pro duchovní povznesení člověka. Symetrická kompozice, v jejímž středu je znázorněn Prométheus, je rozdělena do tří sférických úrovní. Důvodem pro toto členění je snaha dosáhnout panoramatického efektu, jehož pomocí malíř v symbolické zkratce vyjádřil obraz světa a vzestup lidského pokolení.
Gigantická osmimetrová ocelová plastika Pavla Tasovského z počátku 3. tisíciletí se nachází u hradu Helfštýna; je tak vlastně poctou nejen ohňodárci Prométheovi, ale i bohu ohně a kovářství Héfaistovi, neboť se zde od roku 1982 konají mezinárodní sympozia uměleckých kovářů a sochařů Hefaiston. Je i poctou spoluautorovi díla – sochaři, uměleckému kováři a malíři Pavlu Krbálkovi (1928–2015) pocházejícímu z kovářské rodiny, která toto řemeslo provozovala po sedm generací.

Pavel Tasovský, *Pocta Prométheovi* (podle návrhu sochaře Pavla Krbálka), 2002,
svařovaná ocel, 800 × 420 × 170 cm, hrad Helfštýn, u Týna nad Bečvou (okres Přerov).

Pavel Tasovský, *Tribute to Prometheus* (designed by sculptor Pavel Krbálek), 2002,
welded steel, 800 × 420 × 170 cm, Helfštýn Castle, near Týn nad Bečvou (Přerov District).

Pocta Prométheovi – studie Pavla Krbálka a model Pavla Tasovského v měřítku 1:10.
Tribute to Prometheus – a study by Pavel Krbálek and a model by Pavel Tasovský in 1:10 scale.

Kontinuita

Pavel Tasovský mladší se svým otcem v kovářském ateliéru v Náměšti nad Oslavou.
Pavel Tasovský Jr. with his father in the blacksmith's studio in Náměšť nad Oslavou.

Jak vidno Mistr má zdatného následovníka, dokonce už vládne větším kladivem než otec. Pavel Tasovský mladší se narodil ve znamení Vah – 19. října 1984. Výměr tohoto znamení „tvořivý, plachý, nerozhodný" naplňuje zejména v oblasti kreativity (rodičovské geny). V roce 2003 absolvoval obor „umělecký kovář" na Střední uměleckoprůmyslové škole v Turnově. Už během studií začal vytvářet artefakty, které průběžně vystavoval na kovářských sympoziích (například Hefaiston na hradě Helfštýně, Setkání v Náměšti nad Oslavou, v Brtnici a jinde). Mezi lety 2006–2009 žil ve Velké Británii, kde vystřídal několik různých profesí. Od roku 2009 pracuje v otcově ateliéru v Náměšti nad Oslavou a podílí se na tvorbě užitých zakázek. Ve volném čase vytváří komorní plastiky i monumentální objekty (*Diamant, Holohlavost, Liška, Punk, Strážci* aj.), věnuje se hudbě a rybaří. Právě přírodní motivy hrají v jeho dosavadním díle výraznou roli. Je otcem dvojčat – Dana a Toma, možná se tak rodová linie uměleckého kovářství přenese na další, už třetí generaci, a to už by byla dynastie aspirující na aristokratické ukotvení.

Šlechtický rod „Tasovští" dosud neexistoval,
rýsuje se však možnost, aby se jím při náměšťském zámku stal.

Erbovní znamení PT do rozpáleného kovu ražené.
The coat of arms of PT is embossed in hot metal.